

รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
MODELS OF STRENGTHENING HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF LOCAL COMMUNITIES

พันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี

รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ปริญญาโทนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

MODELS OF STRENGTHENING HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF LOCAL COMMUNITIES

PUNPERMSAK ARUNI

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Social Management)

Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ของ

พันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางสังคม

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

..... ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ มูลศิลป์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ มาประณีต)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนนิกานต์ สุญสินภัย)

ชื่อเรื่อง	
ผู้วิจัย	พันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ชลวิทย์ เจียรจิตต์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ มูลศิลป์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อประมวล วิเคราะห์ และพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม ก่อนจัดทำบทสรุป ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง จากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประกาศให้สังกัดกลุ่ม จำนวน 104 แห่งและนำข้อมูลที่ได้มาประมวลโดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 8 คน และกลุ่มผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 4 คน และทำการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนและความเหมาะสมผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา จำนวน 3 คน โดยผลจากการวิจัยที่ได้จากข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า การดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของกระทรวง มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันและเมื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบการดำเนินการ พบว่า ตอบสนองต่อหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก โดยรูปแบบของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ตอบสนองหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาได้แก่นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings ตามลำดับ เมื่อนำผลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาสร้างรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และนำมาสอบถามความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยพบว่ารูปแบบที่เสนอสามารถช่วยตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จากนั้นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ทำให้ทราบว่ารูปแบบฯ ที่พัฒนาปรับปรุงขึ้นมีความครบถ้วนโดยเฉพาะกลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบายที่มีผลอย่างมากต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการของกระทรวงได้

คำสำคัญ : สถาบันอุดมศึกษา, การพัฒนาอย่างยั่งยืน, ชุมชนท้องถิ่น

Title	MODELS OF STRENGTHENING HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF LOCAL COMMUNITIES
Author	PUNPERMSAK ARUNI
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Cholvit Jearajit
Co Advisor	Associate Professor Dr. Poom Moolsilpa

This research aims to study the policies of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESI) and the operations of higher education institutions (HEIs) (between 2019 and 2023) related to local community development to compile, analyze, and construct suitable models prior to making decisions and providing recommendations to be used in preparing policy proposals of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation in order to encourage higher education institutions to engage in sustainable development initiatives within their local communities. This research utilized mixed methods by questionnaire-based data collection from the sample groups, followed by evaluation of the proposed model through focus group discussions on relativeness, suitability, and feasibility. The sample group consisted of representatives from 85 of 104 eligible HEI. The collected data were evaluated using the focus group, comprising of 3 groups, - 8 representatives of Ministry executive and higher education expert group, 8 representatives of HEIs executives in Area-based and Community Engagement group, and 4 representatives of leaders or specialists in local community development group, resulting in the developed model. The model was further verified using in-depth interview from 3 experts in higher education. Result from the questionnaires showed that the deployment of Ministry's policies contributed to supporting HEIs to develop local community at a high level, with high suitability, and with strong evidence of using policies to drive action plans. Further analysis revealed the model also highly aligned to principles of local community development. Specifically, the Integrated sub-district economic and social enhancement project, university to tumbon (U2T), and the Post-Covid economy and social development project with Bio-Circular-Green (BCG) economy, has the highest response aligning with the principles of local community development. These were followed by the policy for grouping HEIs and encouraging HEIs to participate in Times Higher Education (THE) Impact Rankings. Evaluation from the focus groups showed that the proposed models highly responded to the local community requirements. In-depth interview further confirmed the completeness of the proposed models, particularly the effective mechanism for driving policies into actions for HEIs in the area, and are suitable for applying to the Ministry action plans.

Keyword : Higher Education Institution, Sustainable Development, Local Community

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาช่วยเหลือ โดยเฉพาะคำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ยิ่งในพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ มูลศิลป์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือชี้แนะแนวทางในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการทำปริญญาานิพนธ์นี้ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธันนิกันต์ สุณัฐสินัย รองศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ มาประณีต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาภรณ์ โรจนศิริรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤติยา คันธโชติ ที่ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพิ่มเติมแก่ผู้วิจัย และทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการทางสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และผู้นำชุมชน สำหรับข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ รวมถึงให้ความช่วยเหลือให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณบุคลากรและเพื่อนๆ สาขาวิชาการจัดการทางสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน รวมถึงบุคคลอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขออน้อมรำลึกถึงคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

พันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย	10
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	11
1.แนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น.....	11
2.กรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs).....	27
3.บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น.....	50
4. ภูมิหมายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ของกระทรวง การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566).....	60
5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	82

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	86
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	98
บทที่ 4 ผลการศึกษา	99
1. ผลการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	99
2. ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างยั่งยืน.....	136
3. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเหมาะสม และผลการยืนยันความครบถ้วนและ ความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน.....	140
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	154
สรุปผลการวิจัย.....	154
อภิปรายผลการวิจัย	167
ข้อเสนอแนะ	171
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก.....	176
ประวัติผู้เขียน.....	188

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของชุมชนและท้องถิ่น.....	14
ตาราง 2 เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของท้องถิ่นและชุมชน	17
ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา.....	100
ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ของสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
ตาราง 5 จำนวนและค่าร้อยละของผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ของสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	102
ตาราง 6 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	106
ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) กับการส่งเสริมให้ สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน.....	110
ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาใน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	114
ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาต่อการส่งเสริมหลักการ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ	117
ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล แบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ.....	122

ตาราง 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ 127

ตาราง 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 142

ตาราง 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)..... 147

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย	9
ภาพประกอบ 2 เครือข่ายการดำเนินงานของ The Berkeley Food Institute	58
ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ.....	73
ภาพประกอบ 4 สรุปผลการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ	75
ภาพประกอบ 5 สรุปผลการดำเนินการโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG	77
ภาพประกอบ 6 สถาบันอุดมศึกษาของไทยที่มีความโดดเด่นตามกรอบการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (SDGs) โดยการจัดอันดับของ THE Impact Rankings ประจำปี พ.ศ. 2566 ในแต่ละด้าน	79
ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดการดำเนินการของโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	81
ภาพประกอบ 8 A framework for developing university-led initiatives for the co-creation and implementation of SDG solutions.....	85
ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	97
ภาพประกอบ 10 รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น	138
ภาพประกอบ 11 รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	149
ภาพประกอบ 12 ข้อเสนอแนะรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	164

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาด้านวิชาการและวิชาชีพ ชั้นสูงหลายสาขาวิชา หรือหลายกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญา และ ประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ผู้สำเร็จการศึกษา โดยที่พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562¹ ได้ กำหนดหน้าที่และอำนาจให้สถาบันอุดมศึกษา ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา การวิจัยและการ สร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และมี เจตนารมณ์เพื่อให้การจัดการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ลด ความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ได้อย่างทั่วถึง และมุ่งหวังให้การจัดการ อุดมศึกษาสามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ และสามารถสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ในระดับโลกได้ ตลอดจนสามารถตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และในปี พ.ศ. 2562 เช่นเดียวกันนั้นได้มีการจัดตั้งกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยการรวบรวมสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา กับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับ การ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้การพัฒนาประเทศเท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีกลไกที่สำคัญประการหนึ่ง ที่กำหนดให้มีการจัดสถาบันอุดมศึกษา เป็นกลุ่มได้² โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่าน มาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่ม โดยต้องกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องต่อการจัดกลุ่ม ซึ่งกฎกระทรวงการจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ได้กำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม³ โดยมีพันธกิจ และยุทธศาสตร์ ดังนี้

¹ พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 1). ราชกิจจานุเบกษา, 136 (57ก), 61.

² พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 1). ราชกิจจานุเบกษา, 136 (57ก), 60 – 61.

³ กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564. (2564, มีนาคม 25). ราชกิจจานุเบกษา, 138 (21ก), 2-4.

1) กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ซึ่งมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การวิจัยที่มีคุณภาพระดับสากลและสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้

2) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ซึ่งมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การจัดการการศึกษาเพื่อเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองโจทย์ของประเทศในการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ

3) กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ซึ่งมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และชุมชนที่มีวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ร่วมกัน การเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และการให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

4) กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา ซึ่งมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนาควบคู่กับหลักวิชาการ

5) กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ซึ่งมีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีความสามารถทางวิชาชีพพระดับสูง หรือบัณฑิตสาขาวิชาจำเพาะตามความต้องการของประเทศในแต่ละขณะ

โดยการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาข้างต้น ได้ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานตามศักยภาพและพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา และมุ่งในการนำองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ สำหรับประเด็นด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ถือเป็นการพัฒนาในกลุ่มเศรษฐกิจฐานที่สำคัญ เนื่องจากเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม⁴ โดยมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นจำนวน 48 แห่ง⁵ เป็นกลุ่มหลักในการขับเคลื่อน โดยเน้นการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

1) เน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการสร้างศักยภาพให้สถานศึกษา องค์กรในชุมชน และประชาชนมีความเข้มแข็งในการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

⁴ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). รายงานการศึกษาระบบอุดมศึกษาไทยในบริบทของประเทศพัฒนาแล้ว ฉบับที่ 1 : การผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ. กรุงเทพฯ : ฟรันท์เอเบิล, 5.

⁵ ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2564 และประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566 ลงวันที่ 20 มกราคม 2566

- 2) ผลิตบัณฑิตและเป็นแหล่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกและความรู้ความสามารถเพื่อเป็นหลักในการขับเคลื่อน พัฒนา และเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่
- 3) ดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชน
- 4) สืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่า
- 5) ส่งเสริมการสืบทอดและพัฒนาความรู้จากผู้มีภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

นอกจากการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการดำเนินการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นผ่านโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) ที่ช่วยบรรเทาปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมร่วมกับชุมชนท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ (การยกระดับสินค้า OTOP/อาชีพอื่นๆ) การสร้างและพัฒนา Creative Economy (การยกระดับการท่องเที่ยว) การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน (Health Care/เทคโนโลยีด้านต่างๆ) และการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม/Circular Economy (การเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ชุมชน) ตลอดจนจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big Data) เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีเป้าหมายชัดเจน และได้ดำเนินการต่อยอดการดำเนินการผ่านโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล Thailand Community Big Data (TCD) ที่ได้ดำเนินการมาในโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ ที่บ่งบอกถึงศักยภาพและความพร้อมของทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพื้นที่ มาใช้ในการจัดทำประเด็นเพื่อพัฒนารายพื้นที่ด้วยยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ BCG ด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยผลจากการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG⁶ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและ

⁶ รายงานการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และรายงานการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG

ท้องถิ่นอย่างเป็นทางการโดยมีสถาบันอุดมศึกษากว่า 94 แห่ง เข้าร่วมการดำเนินการในพื้นที่ 7,435 ตำบลทั่วประเทศ ก่อให้เกิด การจ้างงานประชาชน บัณฑิต และนักศึกษา โดยมีการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่น รวมเฉลี่ย 57,264 คน ในโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และรวมเฉลี่ย 64,152 คน ในโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG รวมถึงเกิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ จำนวน 25,600 กิจกรรม ในโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และจำนวน 15,042 กิจกรรมในโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG โดยทั้ง 2 โครงการดังกล่าว ก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาความรู้ ทักษะของผู้เข้าร่วมโครงการควบคู่กันไปด้วย

นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เข้าสู่ระบบการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของ Times Higher Education ในนาม THE Impact Rankings ⁷ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ หรือ United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs) จำนวน 17 เป้าหมาย (Goals) และ 169 เป้าหมายย่อย (Targets) ที่ครอบคลุมเป้าหมายทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สันติภาพ และความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมสังคมโลกไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง สังคมที่พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมและความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจ และการมุ่งรักษาระบบโลก (Earth System) เพื่อให้โลกยังคงเป็นระบบสนับสนุนชีวิต เพื่อมุ่งเน้นการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบัน ของกระทรวงการอุดมศึกษา ทั้งในเรื่องของนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566 ยังมีลักษณะการดำเนินการแบบแยกส่วนยังขาดการเชื่อมโยงและการบูรณาการการดำเนินการอย่างชัดเจน รวมถึงเห็นว่าการดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นการสนับสนุนในรูปแบบของโครงการ ซึ่งเมื่อ

⁷ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564) ระเบียบวาระการประชุมคณะทำงานส่งเสริมและยกระดับสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล ครั้งที่ 1/2564 วันที่ 30 มิถุนายน 2564

สิ้นสุดระยะเวลาการสนับสนุนโครงการ ไม่ได้มีการนำผลที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาต่อเนื่อง รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเพื่อให้เกิดการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ผ่านนโยบาย โครงการและกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนกรอบแนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับกำหนดนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษานโยบายการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น
2. เพื่อประมวล วิเคราะห์ และพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุป ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ได้รับทราบและทบทวนเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
2. ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการประมวลและวิเคราะห์นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

3.ได้บทสรุป ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประกาศโดย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามประกาศ เรื่อง การกำหนดให้ สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 แห่ง

2.ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย

1)ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้แก่ ผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการ อุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่ เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน

2)ผู้ที่มีนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชน อื่น ตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้ สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่น จำนวน 8 คน

3)ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มี ความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 4 คน

3.ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนที่ 1 ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับการประกาศโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมตามประกาศ เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 คน

2. ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน

2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 8 คน

3) ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจำนวน 4 คน

3. ขั้นตอนที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

1.2 กรอบแนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

1.3 บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชา หรือหลายกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญา และประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564

สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น หมายถึง สถาบันอุดมศึกษากลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 41 แห่ง ตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2565

ชุมชนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยทางสังคมที่คนหรือกลุ่มบุคคลมีความสัมพันธ์ร่วมกันและอยู่ในพื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานของคนหรือกลุ่มบุคคลนั้น

นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หมายถึง นโยบายและการดำเนินการในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566 ประกอบด้วย การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

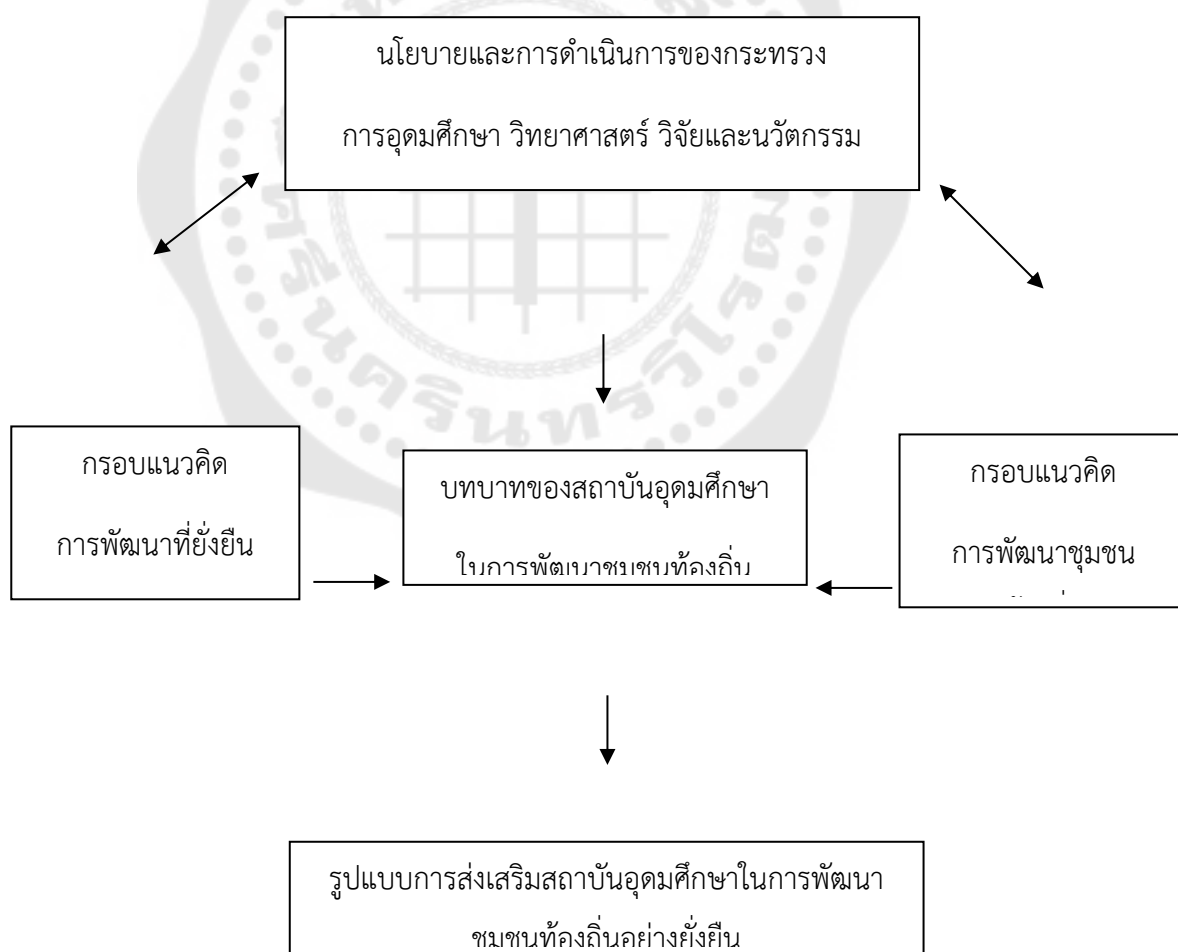
บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566

กรอบแนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน ความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ความสามารถในการสร้างความร่วมมือ

กับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่น และความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ตามกรอบการพัฒนาของโลกของสหประชาชาติ เพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาตามเป้าหมาย 17 ข้อ

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จะนำมาซึ่งรูปแบบการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเกิดการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมีการนำองค์ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

- 1.แนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2.กรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
- 3.บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 4.กฎหมายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ของกระทรวง

การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566)

4.1 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

4.3 โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

4.4 โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ

BCG

4.5 การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

1.1 ความหมายและความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น

คำว่า “ชุมชน” และ “ท้องถิ่น” มีความหมายในลักษณะต่างๆ หลายประการ โดยความหมายของชุมชนและท้องถิ่น มีความหมายที่ใกล้เคียงกันอยู่พอสมควร โดยที่ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 368) ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า ชุมชน คือ หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน ขณะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 511) ได้อธิบายความหมายของคำว่าท้องถิ่นไว้ว่า ท้องถิ่น หมายถึง ท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง โดยเฉพาะเน้นถึงลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และทางธรรมชาติที่มีความเป็นขอบเขตเฉพาะพื้นที่นั้นๆ เป็นสำคัญ และยังมีความหมายที่กำหนดขอบเขตของพื้นที่ระดับย่อยตามเขต การปกครอง หรือเป็นหน่วยงานระดับรองไปจากหน่วยงานใหญ่ ได้แก่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นต้น ดังนั้น

คำว่าท้องถิ่นจึงขึ้นอยู่กับกำกวมขอบเขตทางพื้นที่ดังกล่าวแล้ว และเมื่อนำไปใช้ประกอบกับคำใดจะให้ความหมายเฉพาะเจาะจงในเรื่องนั้น เช่น ประเพณีท้องถิ่น พิธีประจำท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงความหมายของคำว่า “ชุมชน” และ “ท้องถิ่น” จากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยสามารถประมวลความหมายของคำว่า “ชุมชน” และ “ท้องถิ่น” ได้ดังนี้

1.1.1 ความหมายของชุมชน

มีนักวิชาการจำนวนมากได้ให้ความหมายของคำว่าชุมชนในความหมายที่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นความหมายที่มีขอบเขตที่กว้าง เน้นในเรื่องของการรวมตัวกันของกลุ่มคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน ดังนี้

ประเวศ วะสี (2541 : 13) ให้ความหมายว่า ชุมชน หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเชื่ออาทรต่อกัน มีความพยายามที่จะทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำซึ่งรวมถึงการสื่อสารกัน

กาญจนา แก้วเทพ (อ้างถึงใน อมรวิชัย นาคทรพรพ, 2548 : 14) ได้ให้ความหมายว่าชุมชนหมายถึงหน่วยทางสังคมที่สมาชิกมีการติดต่อสื่อสาร เสริมสร้างและสืบสานสัมพันธ์ทางสังคมที่มีทั้งความเคลื่อนไหว ปรับตัว ความขัดแย้งและการผสมผสานกลมกลืน ความสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญ คือชุมชนมิได้เป็นหน่วยทางสังคมที่เป็นอิสระหรืออยู่โดดเดี่ยวแยกตัวออกจากหน่วยทางสังคมอื่นๆ ในทางตรงกันข้าม ชุมชนในรูปแบบใหม่ๆ ดำรงอยู่ในความสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ และความสัมพันธ์กับรัฐและตลาด ชุมชนรูปแบบใหม่เริ่มมีขอบเขตครอบคลุมเครือข่ายกว้างขวาง เชื่อมโยงพื้นที่ในชนบทกับเมือง ปรับตัวและเปลี่ยนแปลง ขัดแย้งและเกิดใหม่อย่างรวดเร็ว

ขณะที่ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง (2556 : 7-8) ได้สรุปความหมายของชุมชนออกเป็น 3 แนวทาง ที่มีความแตกต่างกันออกไปตามที่มาและความหมาย กล่าวคือ

1.ชุมชน หมายถึง การรวมตัวกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กันตามบรรทัดฐานทางสังคมมีความผูกพัน มีความเป็นปึกแผ่น และอาจหมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีสายสัมพันธ์กันทั้งในมิติความสัมพันธ์ แบบเครือญาติและมิติทางสังคมและวัฒนธรรม

2.ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เช่น ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นต้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทั้งในด้านพื้นที่และความเชื่ออาทรที่มีต่อกัน

3. ชุมชน หมายถึง องค์กรและขบวนการทางสังคมที่มีวัตถุประสงค์แน่ชัด และรวมกันในระยะเวลายาวนานพอสมควร จนเกิดระบบความสัมพันธ์และความผูกพันกันเกิดขึ้น เช่น องค์กรชุมชน องค์กรในท้องถิ่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าชุมชนเป็นการที่คนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม มีความสัมพันธ์กัน เรียนรู้ร่วมกันภายใต้บรรทัดฐาน จารีต ประเพณีเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นพวกเดียวกันในชุมชน

1.1.2 ความหมายของท้องถิ่น

นักวิชาการส่วนใหญ่ได้ให้ความหมายของคำว่าท้องถิ่น ในลักษณะของพื้นที่หรือดินแดนที่ตั้งถิ่นฐานของคนหรือกลุ่มบุคคล และคนหรือกลุ่มบุคคลมีความผูกพันในพื้นที่หรือดินแดนที่ตั้งถิ่นฐานนั้นๆ ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2553 : 27-30) ได้อธิบายคำว่า ท้องถิ่นและชุมชนไว้ว่า ทั้งสองคำมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะรากฐานการปกครองท้องถิ่นหลายๆ ประเทศในใหญ่ทวีปยุโรป เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมันและประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ประเทศเหล่านี้มีระบบการปกครองท้องถิ่นที่มีพื้นฐานมาจากชุมชน โดยชุมชนดั้งเดิมของประเทศเหล่านี้เป็นชุมชนปกครองตนเอง (Self Governing Community) เช่น ท้องถิ่นระดับปลายสุดของประเทศฝรั่งเศสใน ปัจจุบันยังคงเรียกว่าชุมชน (Commune) เพราะประเทศฝรั่งเศสยึดถือเอาลักษณะชุมชนดั้งเดิมมาเป็นหน่วยการปกครอง ขณะที่ประเทศอังกฤษใช้คำว่า ท้องถิ่นโดยนำเอาเขตพื้นที่มาเป็นหลักในการจัดหน่วยปกครอง ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ความสะดวกในการใช้อำนาจจากรัฐบาลกลางลงไปควบคุมดูแลในการจัดการปกครองเพื่อให้สามารถควบคุมกลุ่มคนในท้องที่ต่างๆ ได้ง่าย

พัฒนา กิติอาษา (2546 : 5) ได้ให้ความหมายว่า ท้องถิ่นมีความหมายหลากหลาย เช่น ชุมชนท้องถิ่น กลุ่มหรือองค์กรทางสังคม ภาพลักษณ์สินค้า อุดมการณ์หรือแม้กระทั่งวาทกรรมและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่อยู่ติดกับถิ่นที่อยู่ทางกายภาพเป็นเพียงท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เช่น บ้าน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด

โดยจะเห็นได้ว่าท้องถิ่น จะเน้นไปที่บริเวณอันเป็นที่ตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของกลุ่มคน ซึ่งนอกจากจะมีคนจำนวนหนึ่งแล้ว ยังต้องมีสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตด้วย เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

1.1.3 การเปรียบเทียบลักษณะของชุมชนและท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2553 : 39-42) ได้เปรียบเทียบลักษณะของชุมชนและท้องถิ่นว่า แม้ชุมชนและท้องถิ่นจะมีลักษณะและองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งส่วนหนึ่งได้นำคำว่า “ชุมชนท้องถิ่น” มาใช้เป็นคำเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความแตกต่างแล้ว พบว่ามีลักษณะแตกต่างกันบางประการ โดยสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของชุมชนและท้องถิ่น

ชุมชน	ท้องถิ่น
องค์ประกอบ	
<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนต้องเกิดจากการรวมตัวกันของบุคคลต่างๆ จำนวนหนึ่ง - บุคคลต่างๆ เหล่านั้นที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ต้องมีความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิดจนเกิดเป็นลักษณะร่วมของกลุ่มบุคคล - ลักษณะร่วมดังกล่าวอาจสะท้อนออกมาในด้านต่างๆ เช่น ความสนใจ ผลประโยชน์ ตลอดจนถึงวัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมและการปกครอง ฯลฯ - สมาชิกมีความตระหนักร่วมในการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างชัดเจน - ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการอยู่ร่วมกันที่ชัดเจน เช่น เพื่อสร้างความอบอุ่นปลอดภัย เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้แก่การอยู่ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - บริเวณ พื้นที่ หรือดินแดนอันเป็นที่ตั้งถิ่นฐาน ของคนหรือกลุ่มบุคคล - ดินแดนต้องเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของคนในพื้นที่นั้น - ดินแดนต้องมีสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำหรับการดำเนินชีวิตของคน เช่น ทรัพยากร ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น - คนกับพื้นที่ต้องผูกพัน และยึดติดกันจนในบางครั้งเรียกแทนตนเองว่าเป็นคนประจำพื้นที่ หรืออาณาบริเวณนั้น เช่น คนมุกดาหาร คนไทย คนเอเชีย

ตาราง 1 (ต่อ)

ชุมชน	ท้องถิ่น
สาระสำคัญ/จุดเน้น	
<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม - คนในสังคมมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของความสนใจ ผลประโยชน์ วัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันมาก จนเรียกได้ว่าคนเหล่านี้มีลักษณะรวมเหมือนกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับดินแดนหรือพื้นที่ที่บุคคล อาศัยอยู่ - เน้นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมภายใน - ท้องถิ่นจะมีขนาดเล็กกว่าเสมอในเชิงสัมพัทธ์
ความเหมือน	
<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนมีความหมายแตกต่างกันในหลายแง่มุมขึ้นอยู่กับว่ามุ่งพิจารณาชุมชนในแง่มุมใด เช่น การพิจารณาชุมชนในแง่มุมทางสังคมวิทยา หรือแง่มุมมานุษยนิยม ฯลฯ - ชุมชนมักจะถูกพิจารณาว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ในระดับเล็กที่สุดรองจากปัจเจกบุคคล เช่น การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน การแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาชุมชน การรวมตัวของชุมชน ประชาธิปไตยในระดับชุมชน เป็นต้น - ชุมชนถูกมองเป็นพื้นฐานของการปกครอง เช่น หมู่บ้าน ชุมชนในเขตเมือง ชุมชนเครือข่าย กลุ่มอาชีพ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ท้องถิ่นมีหลากหลายความหมายขึ้นอยู่กับว่าพิจารณาท้องถิ่นจากอะไร - ความเจริญของพื้นที่ (ท้องถิ่นชนบทหรือท้องถิ่นในเมือง) - ลักษณะทางการปกครอง (เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด) - ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ (คนได้ คนอีสาน คนเหนือ) - ท้องถิ่น เป็นฐานในการวิเคราะห์ของการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น การแก้ไขปัญหาของ อบต. หรือ เทศบาล เป็นต้น นอกเหนือไปจากการวิเคราะห์ปัญหาในระดับบุคคล ซึ่งเป็นฐาน การวิเคราะห์ปัญหาที่เล็กที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

ชุมชน	ท้องถิ่น
ความแตกต่าง	
<p>- ฐานคิดในการพูดถึงชุมชนจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “คน” ในชุมชน หรือเน้นที่คนเป็นหลัก</p> <p>ดังนั้นจึงได้ยินคำว่า “คนในชุมชน” อยู่เสมอๆ</p> <p>- ชุมชน ให้ความสำคัญกับประเพณี วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิตการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>- หากพิจารณาในแง่ของ “อำนาจ” คำว่า ชุมชน สะท้อนถึงการมีอำนาจในตัวเอง ไม่ใช่ลักษณะการมอบหรือกระจายอำนาจจากที่ใดที่หนึ่งมาให้</p> <p>- ชุมชน สะท้อนถึงการมีหน้าที่บางอย่าง เช่น หน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม หน้าที่ในการให้การศึกษ โดยส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ในทางสังคมที่ไม่มีกฎหมายบังคับให้ชุมชนทำหน้าที่นั้น เป็นต้น</p>	<p>- ฐานคิดในการพูดถึงท้องถิ่น จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “พื้นที่” และ “หน่วยทางการปกครอง”</p> <p>- ท้องถิ่นให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ (ของท้องถิ่น) สิทธิ (ของท้องถิ่น) เสรีภาพ (ของท้องถิ่น)</p> <p>- หากพิจารณาในแง่ของ “อำนาจ” คำว่าท้องถิ่น สะท้อนถึงการได้รับมอบอำนาจ หรือกระจายอำนาจมาจากส่วนกลางหรือรัฐบาล หรือองค์กรอื่นๆ เป็นต้น โดยที่ท้องถิ่นไม่มีอำนาจโดยตัวเอง</p> <p>- ท้องถิ่น สะท้อนถึงพื้นที่ หรือหน่วยการปกครองมากกว่าสะท้อนถึงภารกิจหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ท้องถิ่นก็มีหน้าที่เช่นกัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด</p>
ตัวชี้วัดความเป็น “ชุมชน” และ “ท้องถิ่น”	
<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาจากฐานในการคิดว่าตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “คน” หรือ “พื้นที่” 2. พิจารณาจากจุดเน้นและการให้ความสำคัญกับ “วิถีชีวิต-การดำรงอยู่” หรือ “พื้นที่การปกครอง” 3. พิจารณาจากลักษณะความมี “อำนาจ” ด้วยตัวเองหรือได้รับมาจากรัฐ 4. พิจารณาจาก “ภารกิจหน้าที่” ว่าเป็นหน้าที่ทางสังคมหรือหน้าที่ตามกฎหมาย 	

ที่มา : โกวิทย์ พวงงาม (2553 : 39-41)

ขณะที่ อุดม ทุมโฆษิต (2551 : 202) ได้เปรียบเทียบลักษณะของชุมชนและท้องถิ่นเช่นเดียวกัน โดยเปรียบเทียบในมิติของที่มา เขตแดน สถานะทางกฎหมาย การใช้อำนาจในการดำเนินงาน และพลเมืองสมาชิกที่น่าสนใจ และสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะของชุมชนและท้องถิ่นที่ชัดเจนมากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของท้องถิ่นและชุมชน

ประเด็นเปรียบเทียบ	ลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกัน	
	ชุมชน	ท้องถิ่น
1. ที่มา	มาจากธรรมชาติในการปกครองตัวเองของประชาชนในกลุ่มประเทศไหลทวีป เช่น ฝรั่งเศส สเปน อิตาลี เยอรมัน	มาจากการจัดการปกครองในหน่วยปกครองท้องถิ่นของอังกฤษ โดยส่วนกลางเป็นผู้กำหนด
2. เขตแดน	อาจมีหรือไม่มีเขตแดนก็ได้	มีเขตแดนชัดเจน
3. สถานะทางกฎหมาย	ชุมชนเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ จึงไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับก็ได้ แต่สมาชิกชุมชนผูกพันกันด้วยแรงยึดโยงทางสังคม/วัฒนธรรม	ท้องถิ่นจำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับ ทำให้ท้องถิ่นมีสถานะและอำนาจตามกฎหมาย
4. การใช้อำนาจในการดำเนินงาน	ใช้อำนาจจากประชาสังคมเป็นหลัก เจตนารมณ์ทางสังคม (Social Will) จึงเป็นหัวใจสำคัญของชุมชน	ใช้อำนาจตามกฎหมายเป็นหลัก (Legal Right) กฎหมายจึงมีความสำคัญต่อการจัดการปกครองของท้องถิ่น
5. พลเมืองสมาชิก	ไม่ถือประชาชนตามทะเบียนบ้านเป็นสมาชิก แต่ยึดถือความสัมพันธ์ร่วมกันเป็นเกณฑ์ จึงไม่ใช้คำว่า "พลเมือง" กับชุมชน	ถือประชาชนที่ระบุไว้ตามทะเบียนบ้าน เป็นสมาชิกของท้องถิ่น เรียกว่า "พลเมือง"

จากลักษณะสำคัญ ความเหมือนและความแตกต่างของท้องถิ่นและชุมชน ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าในการศึกษาวิจัยนี้ จำเป็นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งมิติของชุมชนและท้องถิ่น เนื่องจากชุมชน เน้นในมิติเรื่องของคนหรือกลุ่มคนที่จำเป็นต้องเข้าไปพัฒนาเพื่อให้คนหรือกลุ่มคนนั้นมีความรู้และทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพและยกระดับคุณภาพชีวิต ขณะที่ท้องถิ่น เน้นในมิติเชิงพื้นที่ สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำหรับการดำเนินชีวิตของคนหรือกลุ่มคนที่จำเป็นต้องเข้าไปช่วยในการพัฒนาในด้านต่างๆ นำทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาเพื่อยกระดับท้องถิ่นนั้นๆ ในสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

1.1.4 ความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น

จากความหมายและลักษณะของชุมชนท้องถิ่นแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นหน่วยทางสังคม ที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างเป็นทางการและเล็กที่สุดในระบบสังคม หน้าที่ของชุมชนท้องถิ่นจึงมีลักษณะปฐมภูมิ คล้ายกับหน้าที่ของสถาบันครอบครัว ดังนั้น หากไม่มีชุมชนท้องถิ่นเท่ากับว่ากลไกที่จะขับเคลื่อนหน้าที่พื้นฐานทางสังคมหายไปด้วย จึงอาจสรุปได้ว่าชุมชนท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยโกวิท พวงงาม (โกวิท พวงงาม, 2553 : 32) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ชุมชนท้องถิ่น มีหน้าที่หรือภารกิจบางอย่างที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่ของระบบสังคมที่ใหญ่กว่า เช่น มีหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม หน้าที่ในการดำรงสถาบันครอบครัว หน้าที่ในการสร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจ หากสังคมขาดชุมชนท้องถิ่นทำหน้าที่ดังกล่าวแล้วก็จะส่งผลให้ระบบสังคมอ่อนแอและอาจถึงการล่มสลายของระบบสังคมได้

2. ชุมชนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนในระบบสังคม ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองทั้งเป็นทางการ คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่เป็นทางการ คือการดูแลหมู่บ้านของผู้ใหญ่บ้านหรือผู้อาวุโสในหมู่บ้าน เป็นต้น ไปพร้อมๆ กันก็สามารถรวมตัวกันแสดงออกถึงความคิดและความเชื่อ หรือทัศนคติต่อเรื่องต่างๆ ในรูปแบบที่เป็นทางการได้ด้วย ความสำคัญในประการนี้ จึงอยู่ตรงที่ว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นหน่วยทางสังคมที่ดีในการสะท้อนความต้องการของประชาชน อีกทั้งยังมีช่องทางในการนำเสนอที่เป็นทางการได้ด้วย ซึ่งส่งผลดีต่อรัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาของระบบสังคมโดยรวม

3. ชุมชนท้องถิ่น เป็นตัวรวมผลประโยชน์และความต้องการของคนในสังคม ให้เข้าเป็นหมวดหมู่และง่ายต่อการจัดการข้อเรียกร้องต่างๆ เช่น กลุ่มเหตุการณ์ในท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่น กลุ่มประมงท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการกลั่นกรองผลประโยชน์ต่างๆ ก่อนจะเข้าสู่กระบวนการเรียกร้องที่เป็นระบบ

4. ชุมชนท้องถิ่น เป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม ในการบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนหรือเปรียบเสมือนปราการด่านแรกของหน่วยงานระดับที่สูงกว่าของภาครัฐนั่นเอง ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ชุมชนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวบรรเทาปัญหาเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่

5. ชุมชนท้องถิ่น เปรียบเสมือนสถาบันหนึ่งในการฝึกการมีส่วนร่วมหรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพราะการบริหารชุมชนหรือท้องถิ่นจำเป็นต้องมีกลไกในการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารชุมชน อันจะส่งผลดีต่อการเมืองในระดับชาติ นอกจากนี้ชุมชนท้องถิ่นทำหน้าที่ให้ประชาชนรู้จักสิทธิหน้าที่และหวงแหนในท้องถิ่นของตนอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าชุมชนท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมในภาพรวม เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่กระบวนการขัดเกลาทางสังคม สะท้อนความคิดเห็น รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกระดับ

1.2 หลักการและวิธีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

จากความหมายและความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น ที่ได้นำเสนอข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่จะทำให้ชุมชนท้องถิ่น ที่เป็นหน่วยขับเคลื่อนหน้าที่พื้นฐานทางสังคมได้รับการพัฒนาเพื่อความเข้มแข็งในการเป็นฐานรากของระบบทางสังคมอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ครอบคลุมในมิติต่างๆ โดยหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดเป็นหลักการไว้ ดังนี้

องค์การสหประชาชาติ (1960 : 8-13) ได้กำหนดหลักการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปใช้ ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนจะต้องตอบสนองของความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน จากการริเริ่มของประชาชนและเริ่มจากโครงการง่ายไปสู่โครงการที่ยากขึ้นตามลำดับ

2. ต้องเป็นโครงการอเนกประสงค์ที่จะช่วยแก้ปัญหาได้หลายด้าน

3. เป็นการเปลี่ยนแปลงเจตคติของประชาชนในชุมชนที่ต้องทำไปพร้อมๆ กับกิจกรรมด้านอื่นๆ

4. จะต้องมุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่

5. ต้องแสวงหาผู้นำท้องถิ่น สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาผู้นำชุมชนในด้านต่างๆ ตามลักษณะของกิจกรรมและความจำเป็นของแต่ละชุมชน

6. ต้องยอมรับสตรีและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ

7. รัฐต้องเตรียมจัดบริการให้การสนับสนุน

8. ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทุกระดับ

9. สนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชน อาสาสมัครต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

10. ต้องมีการวางแผนให้เกิดความเจริญแก่ชุมชนที่สอดคล้องกับความเจริญในระดับชาติ

ขณะที่กรมการพัฒนาชุมชน (2527 : 55) ได้กล่าวถึงหลักการการพัฒนาชุมชนว่า จะต้องยึดหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักความมีศักดิ์ศรีและศักยภาพของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้มากที่สุด นักพัฒนาจะต้องเชื่อมั่นว่าประชาชนนั้นมีศักยภาพที่จะใช้ความรู้ ความสามารถที่จะปรับปรุง พัฒนาตนเองได้ จึงต้องให้โอกาสประชาชนในการคิดวางแผนเพื่อแก้ปัญหาชุมชนด้วยตัว ของเขาเอง นักพัฒนาควรเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ ส่งเสริม

2. ยึดหลักการพึ่งตนเองของประชาชน นักพัฒนาต้องยึดมั่นเป็นหลักกา รสำคัญว่าต้องสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ โดยการสร้างพลังชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนส่วน รัฐบาลจะช่วยเหลือ สนับสนุนอยู่เบื้องหลังและช่วยเหลือในส่วนที่เกินขีดความสามารถของ ประชาชน

3. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วม คิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติตามแผนและติดตามประเมินผลในกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ที่จะทำ ในชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินงาน อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก ในเรื่องของความเป็นเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม

4. ยึดหลักประชาธิปไตย ในการทำงานพัฒนาชุมชนซึ่งจะต้องเริ่มด้วยการพูดคุย ประชุม ปรึกษาหารือร่วมกัน คิดร่วมกัน ตัดสินใจและทำร่วมกัน รวมถึงรับผิดชอบร่วมกันภายใต้ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นักพัฒนาชุมชนได้มีการปรับเปลี่ยน การดำเนินการตามหลักการพัฒนาชุมชนขององค์การสหประชาชาติ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพ พื้นฐานของสังคมไทยโดยมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในทุกขั้นตอน คือ ร่วมศึกษา ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนร่วมแก้ปัญหา ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลของการพัฒนา ทั้งในรูปของบุคคล กลุ่มและองค์กรอย่างแท้จริงและด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ด้วยความเกรงใจหรือถูกบังคับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง มองเห็นและตระหนักถึงศักยภาพหรือพลังความรู้ความสามารถของตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและเจ้าของงานพัฒนาชุมชน (Sense of Belonging) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

2. หลักการพึ่งตนเองของชุมชน เป็นการพึ่งตนเองของชุมชนตามศักยภาพหรือพลังความสามารถที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งศักยภาพของคน ทรัพยากรและทุนต่างๆ ของชุมชนด้วยการพัฒนาให้ประชาชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง เพราะเป็นผู้รู้สภาพที่แท้จริงในชุมชนมากกว่าผู้อื่น เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนมากกว่าผู้อื่น และต้องดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนนานกว่าผู้อื่น การพึ่งตนเองได้ของชุมชนเป็นการช่วยแบ่งภาระของรัฐบาล ทำให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถดำรงรักษาและพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน

3. หลักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและองค์กร โดยกลุ่มและองค์กรเป็นศูนย์กลางของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน เป็นแหล่งกลางของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมกันรับผิดชอบ เป็นแหล่งฝึกพลังความรู้ความสามารถของชุมชน ทำให้เกิดศักยภาพหรือพลังในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ สนับสนุนส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและหลักการพึ่งตนเองของประชาชนที่กล่าวมาแล้ว ให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ต่อไปอีกด้วย กลุ่มและองค์กรยังช่วยให้เกิดความมั่นใจว่าการพัฒนาชุมชนจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะถึงแม้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสบปัญหาและไม่เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่กลุ่มและองค์กรยังคงมีอยู่สามารถดำเนินงานพัฒนาต่อไปได้อีก

4. หลักการค้นหาและพัฒนาผู้นำ โดยผู้นำในการพัฒนาชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ยอมรับในหลักการของระบอบประชาธิปไตย มีบุคลิกภาพเด่นเป็นพิเศษ เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในชุมชน ทั้งผู้นำเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งที่ได้รับการแต่งตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นผู้ว่า ผู้นำท้องถิ่นจึงเป็นผู้นำที่ประสานงานการพัฒนาชุมชนได้ดีและเป็นพลังสำคัญที่ทำให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จ

5.หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน ปรัชญาและความคิดของระบอบประชาธิปไตยกับปรัชญาและแนวความคิดของการพัฒนาชุมชนเป็นหลักการเดียวกัน กล่าวคือ การให้ประชาชนมีสิทธิอิสรภาพ เสรีภาพ เสมอภาคและภราดรภาพในการดำรงชีวิตตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้นหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน คือกิจกรรมการพัฒนาชุมชนต้องเป็นของประชาชน โดยประชาชนและ เพื่อประชาชนในชุมชนด้วยความสมัครใจไม่ใช่ถูกบังคับ เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกันจะใช้เสียงข้างมากตัดสิน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันแบบพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน ทุกคนมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกัน มีความสำคัญทัดเทียมกันและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

6.หลักการประสานงาน โดยการพัฒนาชุมชนมีบุคคล กลุ่มและองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องใช้การประสานงานเป็นหลักการที่สำคัญทั้งการประสานพื้นที่ ประสานคน ประสานหน่วยงาน ประสานเงิน ประสานทรัพยากร ประสานแผนและโครงการ ประสานผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งการพัฒนาสิ้นสุดลง การประสานงานช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่รับผิดชอบและสร้างความร่วมมือ รับผิดชอบในกิจกรรมร่วมกัน ทำให้การพัฒนาชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่ซ้ำซ้อน ประหยัดแรงงาน งบประมาณ ทรัพยากร เวลา ทำให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จด้วยดี

7.หลักการจัดการชุมชน คือให้ผู้นำและคนในชุมชนเรียนรู้ในหลักการบริหารจัดการชุมชนของตน ร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการชุมชน สามารถศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา จัดทำแผนและโครงการ ดำเนินงานพัฒนาชุมชน ประเมินผลสรุปบทเรียน ในการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาระบบการบริหารและจัดการชุมชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของชุมชน

8.หลักการบูรณาการ เป็นการผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ ของการพัฒนาชุมชน ให้เป็นเอกภาพ เพื่อสร้างศักยภาพหรือพลังในการพัฒนา ทำให้การพัฒนามีเป้าหมายร่วมกัน ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ประสบความสำเร็จร่วมกัน ไม่ใช่เป็นแบบต่างคนต่างทำ

9.หลักการพัฒนาแบบองค์รวม เป็นการพัฒนาชุมชนที่ดำเนินการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ของชุมชนไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้เพราะว่าองค์ประกอบต่างๆ ของชุมชน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันการพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่งเพียงส่วนเดียวไม่สามารถทำให้ชุมชนทั้งหมดพัฒนาได้

10.หลักการพัฒนาแบบยั่งยืน การพัฒนาชุมชนต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม แต่มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อม และชุมชนดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงถาวรหรือยั่งยืนไม่ล่มสลายไปได้ง่าย

11.หลักการใช้วัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ประชาชนยอมรับและนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นวิถีของชุมชน วัฒนธรรมเกิดจากการกระทำหรือผลงานของมนุษย์ ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เป็นต้น และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม คุณธรรม ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เป็นต้น วัฒนธรรมบางอย่างเป็นภูมิปัญญาของชุมชน คือเกิดจากสมาชิกในชุมชนเอง วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาชนบทมาก เพราะการดำเนินงานพัฒนาชุมชนจะได้รับความร่วมมือหรือถูกต่อต้านจากประชาชนหรือไม่ มากน้อยเพียงใดและจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกับวัฒนธรรมของชุมชนเป็นสำคัญ

12.หลักการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน การเรียนรู้ในการพัฒนาชุมชน คือการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของคนในชุมชนและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากภายนอกชุมชน ทำให้สามารถสรุปบทเรียนสร้างบทเรียนรับความรู้ใหม่ได้พร้อมๆ กัน และมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน ช่วยกระตุ้นให้สมาชิกของชุมชนมีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและนำไปสู่การตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน

13.หลักการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน นอกจากชุมชนจะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันแล้ว การเชื่อมโยงการเรียนรู้ของคนในชุมชนต้องดำเนินการในลักษณะของเครือข่าย เพราะทำให้ระบบการเรียนรู้ของชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แล้วขยายไปสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับชุมชนอื่นๆ ทำให้ชุมชนมีพลังหรือศักยภาพมากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวาง เป็นองค์ความรู้ใหม่มากขึ้นเกิดความสามัคคีระหว่างชุมชนนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

14.หลักการขยายผล โครงการและกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จในชุมชนใดชุมชนหนึ่งถือเป็นองค์ความรู้ของชุมชนนั้น ควรนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับชุมชน เพราะความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนจะสร้างขวัญกำลังใจ ความศรัทธาเชื่อมั่น ไม่ท้อถอยในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา การขยายผลจะทำให้การพัฒนาชุมชนแผ่ขยายไปได้อย่างรวดเร็วและการสร้างเครือข่ายจะทำให้เกิดพลัง ประสบความสำเร็จในการพัฒนามากยิ่งขึ้น

15. หลักการสมทบ การพัฒนาชุมชนมุ่งที่จะให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยใช้ประชาชนและทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ แต่พลังหรือศักยภาพของประชาชนและชุมชนนั้นมีขีดจำกัด กล่าวคือมีเพียงในระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถระดมมาใช้ได้อีกต่อไป การสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนที่อยู่ภายนอกชุมชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ต้องตั้งอยู่บนหลักการช่วยเหลือตนเองและการพึ่งตนเองของชุมชน ไม่ใช่พึ่งพารัฐบาลและองค์กรเอกชนตลอดไป หลักการสมทบจึงเป็นการสมทบกันระหว่างขีดความสามารถทั้งหมดที่ชุมชนมีอยู่กับการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลและองค์กรเอกชนอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนให้ประชาชนอีกทางหนึ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าหลักการและการดำเนินการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบที่มีความแตกต่างกันซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว จะมีองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ดังที่สนธิยา พลศรี (2547 : 53) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. คนในชุมชน โดยคนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาชุมชน เนื่องจากการพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาคน โดยความร่วมมือกันของคนในชุมชน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของคนในชุมชนด้วยกันเอง การพัฒนาชุมชนจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนในชุมชนโดยตรง ทั้งที่เป็นบุคคลกลุ่มและองค์กรต่างๆ

2. ทุนของชุมชน ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจและทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

2.1 ทุนทางสังคม ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดระเบียบทางสังคม สถาบันทางสังคม กลุ่มและองค์กรต่างๆ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

2.2 ทุนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ ผลิตภัณฑ์ รายได้ แหล่งทุนของชุมชน เป็นต้น

2.3 ทุนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ป่าไม้ แร่ธาตุ ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง น้ำตก เป็นต้น โดยทุนของชุมชนจะเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จ

3. วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุก่อสร้าง เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องจักร เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ต้องมีคุณภาพที่เหมาะสม ทันสมัยและเพียงพอกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่กำหนดขึ้น

4. ยุทธศาสตร์หรือวิธีการพัฒนา โดยการพัฒนารวมชนมีหลายวิธีการ เช่น การให้การศึกษาอบรม การจัดระเบียบชุมชน การสร้างผู้นำ การสร้างกลุ่มและองค์กร การวางแผน และโครงการการประสานงาน เป็นต้น ยุทธศาสตร์เหล่านี้เมื่อนำมาใช้ในการพัฒนารวมชนต้องเป็น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับชุมชนจึงจะเป็นประโยชน์และสนับสนุนการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ

5. กระบวนการพัฒนารวมชน จะเป็นลักษณะมีลำดับขั้นตอนในดำเนินงาน คือการศึกษาชุมชน การวิเคราะห์ชุมชน การวางแผนและโครงการ การดำเนินงาน การประเมินผล และการทบทวนเพื่อไขปัญหาและอุปสรรค ซึ่งต้องดำเนินงานไปตามลำดับตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ

6. การสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาลและภาคเอกชน เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือเฉพาะในสิ่งที่มีความจำเป็น เกินขีดความสามารถของชุมชน หรือเพื่อกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา

7. การบริหารและจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคคล กลุ่ม องค์กร การเงิน เวลา พัสตุ คุรุภัณฑ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น ให้มีประสิทธิภาพ

8. นักพัฒนารวมชน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นเตือน จูงใจ ประสานงาน ระดมพลังหรือศักยภาพของชุมชนมาใช้ในการพัฒนา

9. การประสานงาน เพื่อเป็นการเชื่อมประสานระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารวมชนให้ดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกันเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้

10. ผลของการพัฒนา คือเป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนารวมชน ซึ่งจะทำให้ คนที่ร่วมการพัฒนามีขวัญและกำลังใจที่ดี มุ่งมั่นที่จะร่วมกันพัฒนารวมชนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

นอกจากนี้ สนธยา พลศรี (2547 : 65-89) ยังได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนารวมชน ว่ามีวิธีการที่สำคัญ 3 วิธี คือการให้การศึกษาแก่ชุมชน การจัดระเบียบชุมชน และการดำเนินงานในลักษณะของกระบวนการ โดยได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การให้การศึกษาแก่ชุมชน (Community Education) คือการให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ควรรู้เพื่อความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เป็นกระบวนการที่ผู้เข้ารับการศึกษามีส่วนสำคัญที่สุดเพราะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงต้องมีแรงจูงใจที่ต้องการจะศึกษาและบางเรื่อง ต้องมีการฝึกฝนปฏิบัติ ให้มีทักษะ โดยผู้เข้ารับการศึกษาอาจเป็นเด็ก เยาวชนหรือผู้ใหญ่ในชุมชน

รวมถึงผู้นำกลุ่มที่มีความสนใจมีเวลาเพียงพอและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนผู้ให้การศึกษาเช่น นักพัฒนาชุมชน นักส่งเสริมการเกษตร นักสาธารณสุข จะต้องเป็นผู้มีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดเนื้อหาข้อมูลความรู้ มีบุคลิก และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักใช้จิตวิทยาตลอดจนเทคนิควิธีสอนและถ่ายทอดความรู้ได้ดี

2.การจัดระเบียบชุมชน (Community Organization) เป็นวิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้คนในชุมชน เช่น บุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม เพื่อพัฒนาความสามารถ ของบุคคลและกลุ่ม รวมพลังหรือศักยภาพของชุมชนและนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยการจัดระเบียบชุมชนมีขั้นตอนในการดำเนินการ เริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน การเตรียมโครงการ การค้นหา และพัฒนาผู้นำ การจัดตั้งกลุ่มและองค์กร การดำเนินการจัดระเบียบชุมชนด้วยกลยุทธ์ต่างๆ การติดตามและประเมินผล

3.กระบวนการพัฒนาชุมชน (Community as a Process) การพัฒนาชุมชนมีลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับก่อนหลัง ทุกขั้นตอนจะต้องให้คน ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนจะต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ โดยมีขั้นตอน เริ่มจาก การศึกษาชุมชน การให้การศึกษแก่ชุมชน การวางแผน/โครงการ การดำเนินงานตามแผนและโครงการ การติดตามประเมินผล

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักการและวิธีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดเป็นหลักการไว้ แต่ในทางปฏิบัติจริง นักพัฒนาชุมชนจะมีวิธีการและแนวทางการดำเนินการที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือการพัฒนาคนให้มีความสุขและพัฒนาชุมชนเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน และจากการประมวลหลักการและวิธีการในการกำหนดแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน ความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา

ชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของ คนในชุมชนท้องถิ่น และความสามารถ ในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยเห็นว่าในการกำหนดนโยบายเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดกรอบการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้วิจัยเห็นว่ากรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จะเป็นกรอบที่สำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืนได้ เนื่องจากเป็นกรอบแนวคิดที่ร่วมกันจัดทำขึ้น และเป็นชุดเป้าหมาย การพัฒนาในระดับสากล ที่ผ่านการรับรองจาก 193 ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ใน วันที่ 25 กันยายน 2558 (ค.ศ. 2015) โดยก่อนที่จะได้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืนและ เป้าหมายดังกล่าว ได้มีการประเมินผลการพัฒนาภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: 2001-2015) และพบว่า หลายเป้าหมายนั้น ยังไม่บรรลุผล ประกอบกับในปัจจุบันมีความท้าทายใหม่ๆ ของโลกที่เพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ปัญหาและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของประชากรที่นำมาซึ่ง แรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติ และอาหาร และความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจสังคมและ การเมืองที่รุนแรงขึ้นทั้งในระดับระหว่างประเทศและภายในประเทศ จึงเกิดกระบวนการร่าง เป้าหมายการพัฒนาหลังปี 2015 (Post-2015 Agenda) จนนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 5 มิติ ได้แก่ มิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติ สิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 1 :ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ (End poverty in all its forms everywhere)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุก พื้นที่ โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 1 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

1.1) ภายในปี 2573 ขจัดความยากจนรุนแรงทั้งหมด ซึ่งในปัจจุบันวัดจาก คนที่มีค่าใช้จ่ายดำรงชีพรายวันต่ำกว่า 1.25 เหรียญสหรัฐ ต่อวัน

1.2) ลดสัดส่วนชาย หญิง และ เด็ก ในทุกช่วงวัย ที่อยู่ภายใต้ความยากจน ในทุกมิติ(ตามนิยามของแต่ละประเทศ) ให้ลดลงอย่างน้อยครั้งหนึ่ง ภายในปี 2573

1.3) ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบาง ภายในปี 2573

1.4) ภายในปี 2573 สร้างหลักประกันว่าชายและหญิงทุกคน โดยเฉพาะคนยากจนและกลุ่มผู้เปราะบาง มีสิทธิเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐาน การถือกรรมสิทธิ์ และใช้ประโยชน์เหนือที่ดินและทรัพย์สิน

1.5) ภายในปี 2573 สร้างภูมิคุ้มกันและลดการเปิดรับและความเปราะบางต่อเหตุรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศและภัยพิบัติทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ที่ยากจนและอยู่ในสถานะเปราะบาง

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

1.a) สร้างหลักประกันว่ามีการระดมทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญจากหลากหลายแหล่งที่มาซึ่งรวมถึงการส่งเสริมความร่วมมืออื่นในการพัฒนาเพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนามีวิธีการที่เพียงพอและสามารถคาดการณ์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดสำหรับการดำเนินการตามโครงการ และนโยบายจัดความยากจนในทุกมิติ

1.b) สร้างกรอบการดำเนินงานด้านนโยบายที่แข็งแกร่งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่คำนึงถึงความละเอียดอ่อน ด้านเพศสภาพและคนยากจน เพื่อสนับสนุนการ ลงทุนเพื่อจัดความยากจนให้เพิ่มมากขึ้น

เป้าหมายที่ 2 : ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 2 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

2.1) ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบางอันรวมถึงทารกได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการและเพียงพอตลอดทั้งปี ภายในปี 2573

2.2) ยุติภาวะทุพโภชนาการทุกรูปแบบและแก้ไขปัญหาความต้องการสารอาหารของหญิงวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร และผู้สูงอายุ ภายในปี 2573 รวมถึงบรรลุเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันระหว่างประเทศว่าด้วยภาวะแคระแกร็นและผอมแห้งในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ภายในปี 2568

2.3) เพิ่มผลิตภาพทาง การเกษตรและรายได้ของ ผู้ผลิตอาหารรายเล็ก โดยเฉพาะผู้หญิงคนพื้นเมือง เกษตรกรแบบ ครอบครัว คนเลี้ยงปศุสัตว์ ชาวประมง ให้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า โดยรวมถึง การเข้าถึงที่ดินและทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าในการผลิต ความรู้ บริการทางการเงิน ตลาด และโอกาสสำหรับการเพิ่มมูลค่าและการจ้างงานนอกฟาร์มอย่างปลอดภัยและเท่าเทียมภายในปี 2573

2.4) สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรมีภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลิตภาพและการผลิต ซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัยและภัยพิบัติอื่น ๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพดินอย่างต่อเนื่องภายในปี 2573

2.5) คงความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์ พืชที่ใช้เพาะปลูกในไร่นา และสัตว์ที่เลี้ยงตามบ้านเรือน และชนิดพันธุ์ตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับพืชและสัตว์เหล่านั้น รวมถึงให้มีธนาคารเมล็ดพันธุ์และพืชที่มีการจัดการที่ดีและมีความหลากหลายทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติและสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างธรรมและเท่าเทียมตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ ภายในปี 2573

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

2.a) เพิ่มการลงทุนตลอดจนการยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานในชนบท การวิจัยเกษตรและการขยายการบริการ การพัฒนาเทคโนโลยีและการทำธนาคารยีน ของพืชและสัตว์ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

2.b) แก้ไขและป้องกันการค้ากีดกันและ การบิดเบือนทางการค้าในตลาดเกษตรโลก รวมถึงทางการจัดการอุดหนุนสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกทุกรูปแบบและมาตรการเพื่อการส่งออกทุกรูปแบบ ที่ให้ผลในลักษณะเดียวกันโดยให้เป็นไปตามอาณัติของกรอบการพัฒนาโดฮา

2.c) เลือกใช้มาตรการที่สร้างหลักประกันได้ว่าตลาดโภคภัณฑ์อาหารและตลาดอนุพันธ์สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสมและอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของตลาดและข้อมูลสำรองอาหารได้อย่างทันการณ์ เพื่อจำกัดความผันผวนของราคาอาหารอย่างรุนแรง

เป้าหมายที่ 3 :สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย (Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการสร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 3 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

3.1) ลดอัตราการตายของมารดาทั่วโลกให้ต่ำกว่า 70 ต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคนภายในปี 2573

3.2) ยุติการตายที่ป้องกันได้ของทารกแรกเกิดและเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยทุกประเทศมุ่งลดอัตราการตายในทารกถึงให้ต่ำถึง 12 คน ต่อ การเกิดมีชีพ 1,000 คน และลดอัตราการตายในเด็กอายุ ต่ำกว่า 5 ปี ลงให้ต่ำถึง 25 คน ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ภายในปี 2573

3.3) ยุติการแพร่กระจายของเอดส์ วัณโรค มาลาเรียและโรคเขตร้อนที่ถูกละเลยและต่อสู้กับโรคตับอักเสบ โรคติดต่อทางน้ำ และโรคติดต่ออื่นๆ ภายในปี 2573

3.4) ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสามผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรคและสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีภายในปี 2573

3.5) เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางอันตราย

3.6) ลดจำนวนการตายและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนทั่วโลกลงครึ่งหนึ่งภายในปี 2563

3.7) สร้างหลักประกันว่ามีการเข้าถึงบริการข้อมูลการให้การศึกษาเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า รวมถึงการวางแผนครอบครัวและการผสมอนามัยเจริญพันธุ์ในยุทธศาสตร์และแผนงานระดับชาติ ภายในปี 2573

3.8) บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ารวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินการเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัยมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้

3.9) ลดจำนวนการตายและการป่วยจากสารเคมีอันตรายและจากการปนเปื้อนและมลพิษ ทางอากาศ น้ำ และดิน ให้ลดลงอย่างมากภายในปี 2573

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

3.a) เสริมการดำเนินงานของกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบในทุกประเทศตามความเหมาะสม

3.b) สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาวัคซีนและยา สำหรับโรคติดต่อและไม่ติดต่อที่ส่งผลกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนา ให้มีการเข้าถึงยา และวัคซีนจำเป็นในราคาที่สามารถซื้อหาได้ ตามปฏิญญาโดฮาความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการสาธารณสุขซึ่งเน้นย้ำสิทธิสำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่จะใช้บทบัญญัติในความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าอย่างเต็มที่ในเรื่องการผ่อนปรนเพื่อจะปกป้องสุขภาพสาธารณะและโดยเฉพาะการเข้าถึงยาโดยถ้วนหน้า

3.c) เพิ่มการใช้เงินที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการสรรหาการพัฒนา การฝึกฝนและการเก็บรักษากำลังคนด้านสุขภาพในประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก

3.d) เสริมขีดความสามารถสำหรับทุกประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาในเรื่องการแจ้งเตือนล่วงหน้า การลดความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพในระดับ ประเทศและระดับโลก

เป้าหมายที่ 4 :สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 4 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

4.1) สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายใน ปี 2573

4.2) สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

4.3) ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาวิชาเทคนิค อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ ภายในปี 2573

4.4) เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็นรวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการภายในปี 2573

4.5) จัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมภายในปี 2573

4.6) สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573

4.7) สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลกและความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

4.a) สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการและเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

4.b) ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศในแอฟริกาในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพและโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านเทคนิค วิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ภายในปี 2563

4.c) เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพรวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนาเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 5 :บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง (Achieve gender equality and empower all women and girls)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการบรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 5 และเป้าประสงค์ เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

- 5.1) ยุติการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงในทุกที่
- 5.2) ขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่รโหฐาน รวมถึงการค้ามนุษย์ การกระทำทางเพศ และการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น
- 5.3) ขจัดแนวปฏิบัติที่เป็นภัยทุกรูปแบบ อาทิ การแต่งงานในเด็กก่อนวันอันควรโดยการบังคับและการทำลายอวัยวะเพศหญิง
- 5.4) ยอมรับและให้คุณค่าต่อการดูแลและการทำงานบ้านแบบไม่ได้รับค่าจ้าง โดยจัดเตรียมบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐานและนโยบายการคุ้มครองทางสังคมให้ และสนับสนุนความรับผิดชอบร่วมกันภายในครัวเรือนและครอบครัวตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ
- 5.5) สร้างหลักประกันว่าผู้หญิงจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิผล และมีโอกาสที่เท่าเทียมในการเป็นผู้นำในทุกระดับของการตัดสินใจในทางการเมือง เศรษฐกิจและภาคสาธารณะ
- 5.6) สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์และสิทธิการเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า ตามที่ตกลงในแผนปฏิบัติการของการประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากรและการพัฒนาและแผนปฏิบัติการปักกิ่งและเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมทบทวนเหล่านั้น

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

- 5.a) ดำเนินการปฏิรูปเพื่อให้ผู้หญิงมีสิทธิที่เท่าเทียมในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการเข้าเป็นเจ้าของที่ดิน การควบคุมที่ดินและทรัพย์สินในรูปแบบอื่น การบริการทางการเงิน การรับมรดก และทรัพยากรธรรมชาติ ตามกฎหมายของประเทศ
- 5.b) เพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการให้อำนาจแก่ผู้หญิง

5.c) เลือกใช้และเสริมความเข้มแข็งแก่นโยบายที่ดีและกฎระเบียบที่บังคับใช้ได้ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และการให้อำนาจแก่ผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคนในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 6 :สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและ มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน (Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการสร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 6 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

6.1) บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและมีราคาที่สามารถซื้อหาได้ ภายในปี 2573

6.2) บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงสุขอนามัยที่พอเพียงและเป็นธรรม และยุติการขับถ่ายในที่โล่ง โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการของผู้หญิง เด็กหญิง และกลุ่มที่อยู่ได้สถานการณ์ที่เปราะบาง ภายในปี 2573

6.3) ยกกระดับคุณภาพน้ำโดยลดมลพิษ ขจัดการทิ้งขยะและลดการปล่อยสารเคมีและวัสดุอันตราย ลดสัดส่วนน้ำเสียที่ไม่ผ่านกระบวนการลงครึ่งหนึ่งและเพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่ทั่วโลก ภายในปี 2573

6.4) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในทุกภาคส่วนและสร้างหลักประกันว่าจะมีการใช้น้ำ และจัดหาน้ำที่ยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและลดจำนวนประชาชนที่ประสบความทุกข์จาก การขาดแคลนน้ำ ภายในปี 2573

6.5) ดำเนินการบริหารจัดการน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือระหว่างเขตแดนตามความเหมาะสม ภายในปี 2573

6.6) ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำรวมถึงภูเขาป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำ และทะเลสาบ ภายในปี 2563

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

6.a) ขยายความร่วมมือระหว่างประเทศและการสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาในกิจกรรมและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขอนามัย ซึ่งรวมถึงด้านการเก็บน้ำ การขจัดเกลือ การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการน้ำเสีย เทคโนโลยี การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่

6.b) สนับสนุนและเพิ่มความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการจัดการน้ำและสุขอนามัย

เป้าหมายที่ 7 :สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา (Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 7 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

7.1) สร้างหลักประกันว่ามีการเข้าถึงการบริการ พลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้และเชื่อถือได้ ภายในปี 2579

7.2) เพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนในการผสมผสานการใช้พลังงานของโลกภายในปี 2579

7.3) เพิ่มอัตราการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโลกให้เพิ่มขึ้น 2 เท่า ภายในปี 2579

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

7.a) ยกกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการวิจัยและเทคโนโลยีพลังงานที่สะอาด โดยรวมถึงพลังงานทดแทน ประสิทธิภาพการใช้พลังงานและเทคโนโลยี เชื้อเพลิงฟอสซิลขั้นสูงและสะอาด และสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและเทคโนโลยีพลังงานที่สะอาด ภายในปี 2579

7.b) ขยายโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการจัดส่งบริการพลังงานที่เป็นสมัยใหม่และยั่งยืนให้โดยถ้วนหน้าในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี 2579

เป้าหมายที่ 8 : ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน (Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 8 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

8.1) ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี

8.2) บรรลุการมีผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นผ่านการทำให้หลากหลายการยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการมุ่งเน้นในภาคส่วนที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและใช้แรงงานเข้มข้น

8.3) ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงาน ที่สมควรความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์และนวัตกรรมและส่งเสริมการเกิดและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อยขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งรวมถึงผ่านทาง การเข้าถึงบริการทางการเงิน

8.4) พัฒนาความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิตและพยายามที่จะตัดความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน 10 ปี ของแผนการทำงานเพื่อการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนโดยมีประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำในการดำเนินการไปจนถึงปี 2573

8.5) บรรลุการจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพและการมีงานที่สมควรสำหรับหญิงและชายทุกคนรวมถึงเยาวชนและผู้มีภาวะทุพพลภาพและให้มีการจ่ายที่เท่าเทียมสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน

8.6) ลดสัดส่วนของเยาวชนที่ไม่มีงานทำ ที่ไม่มีการศึกษา และที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมภายในปี 2563

8.7) ดำเนินมาตรการโดยทันทีและมีประสิทธิภาพเพื่อขจัดแรงงานบังคับ ยุติความเป็นทาสสมัยใหม่และการค้ามนุษย์ และยับยั้งและกำจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด ซึ่งรวมถึงการเกณฑ์และการใช้ทหารเด็ก และยุติการใช้แรงงานเด็กในทุกรูปแบบ ในปี 2568

8.8) ปกป้องสิทธิแรงงานและส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับผู้ทำงานทุกคนรวมถึงผู้ทำงานต่างด้าว โดยเฉพาะหญิงต่างด้าวและผู้ทำงานเสี่ยงอันตราย

8.9) วางแผนและดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์

8.10) เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันทางการเงินภายในประเทศเพื่อส่งเสริมและขยายการเข้าถึงการธนาคารการประกันและบริการทางการเงินแก่ทุกคน

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

8.a) เพิ่มเติมความช่วยเหลือเพื่อการค้า (Aid for Trade) สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รวมถึงผ่านช่องทางของกรอบการทำงานแบบบูรณาการสำหรับความช่วยเหลือทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการค้าแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

8.b) พัฒนาและทำให้เกิดการ ดำเนินงานของยุทธศาสตร์โลกสำหรับการจ้างงานในเยาวชนและดำเนินงานตามข้อตกลงเรื่องงานของโลกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ภายในปี 2563

เป้าหมายที่ 9 : สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม (Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 9 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

9.1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื้อถือได้ ยั่งยืนและมีความทนทานซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดี ของมนุษย์ โดยมุ่งไปที่การเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับประชาชนทุกคน

9.2) ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และภายในปี 2573 ให้เพิ่มส่วนแบ่งของอุตสาหกรรมในการจ้างงานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ โดยให้ เป็นไปตามสภาวะแวดล้อมของประเทศและให้เพิ่มส่วนแบ่งขึ้นเป็น 2 เท่าในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

9.3) เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินโดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้ให้แก่อุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็กโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาและให้เพิ่มการผนวกกลุ่มเหล่านี้ เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด

9.4) ยกกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และปรับปรุงอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนโดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทาง

อุตสาหกรรมที่สะอาดและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยทุกประเทศดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศภายในปี 2573

9.5) เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา และให้ภายในปี 2573 มีการส่งเสริมนวัตกรรมและให้เพิ่มจำนวนผู้ทำงานวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 1 ล้านคน และการใช้จ่ายในภาคสาธารณะและเอกชนในการวิจัยและพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

9.a) อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและทนทานในประเทศกำลังพัฒนาผ่านทางยกระดับการสนับสนุนทางการเงิน เทคโนโลยีและด้านวิชาการให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะ ขนาดเล็ก

9.b) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีการวิจัยและนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนารวมถึงการให้มีสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลายของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์

9.c) เพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีด้านข้อมูลและการสื่อสารและจัดให้มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยถ้วนหน้าในราคาที่สามารถจ่ายได้สำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ภายในปี 2563

เป้าหมายที่ 10:ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ
(Reduce inequality within and among countries)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 10 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

10.1) ให้บรรลุอย่างต่อเนื่องและคงการเติบโตของรายได้ในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่ยากจนที่สุดในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ภายในปี 2573

10.2) ให้อำนาจและส่งเสริมความครอบคลุมด้านสังคมเศรษฐกิจและการเมืองสำหรับทุกคนโดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ความบกพร่องทางร่างกาย เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ แหล่งกำเนิด ศาสนา หรือสถานะทางเศรษฐกิจหรืออื่นๆ ภายในปี 2573

10.3) สร้างหลักประกันว่าจะมีโอกาสที่เท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์รวมถึงโดยการขจัดกฎหมายนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เลือกปฏิบัติและส่งเสริมการออกกฎหมายนโยบายและการกระทำที่เหมาะสมในเรื่องนี้

10.4) เลือกรูปแบบนโยบายโดยเฉพาะนโยบายการค้า ค่าจ้าง และการคุ้มครองทางสังคมและให้บรรลุความเสมอภาคยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

10.5) พัฒนากฎระเบียบและการติดตามตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงินของโลกและเสริมความแข็งแกร่งในการดำเนินการกฎระเบียบดังกล่าว

10.6) สร้างหลักประกันว่าจะมีตัวแทนและเสียงสำหรับประเทศกำลังพัฒนาในการตัดสินใจของสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้สถาบันมีประสิทธิภาพผลเชื่อถือได้มีความรับผิดชอบและชอบธรรมมากขึ้น

10.7) อำนวยความสะดวกในการอพยพและเคลื่อนย้ายคนให้เป็นไปด้วยความสงบปลอดภัยเป็นไปตามระเบียบและมีความรับผิดชอบรวมถึงผ่านทางกระดานตามนโยบายด้านการอพยพที่มี การวางแผนและการจัดการที่ดี

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

10.a) ดำเนินการตามหลักการปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่างสำหรับประเทศกำลังพัฒนาเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยเป็นไปตามความตกลงองค์การการค้าโลก

10.b) สนับสนุนการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ และการไหลของเงิน ซึ่งรวมถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไปยังรัฐที่มีความจำเป็นมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศในแอฟริการัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล โดยให้เป็นไปตามแผนและแผนงานของประเทศเหล่านั้น

10.c) ลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมของการส่งเงินกลับประเทศของผู้อพยพ (migrant remittance) ให้ต่ำกว่าร้อยละ 3 และบริหารจัดการชำระเงินระหว่างประเทศ (remittance corridors) ที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าร้อยละ 5 ภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน (Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 11 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

11.1) สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่พอเพียงปลอดภัยและในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัดภายในปี 2573

11.2) จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืนเข้าถึงได้ปลอดภัยในราคาที่สามารถจ่ายได้สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยการขยายการขนส่งสาธารณะและค้ำประกันเป็นพิเศษถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก ผู้มีความบกพร่องทางร่างกายและผู้สูงอายุภายในปี 2573

11.3) ยกกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืนเพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม บูรณาการและยั่งยืนในทุกประเทศ ภายในปี 2573

11.4) เสริมความพยายามที่จะปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ของโลก

11.5) ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบและลดการสูญเสียชีวิตโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำโดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบางภายในปี 2573

11.6) ลดผลกระทบทางลบของเมืองต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรโดยรวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศและการจัดการของเสียของเทศบาลและอื่นๆ ภายในปี 2573

11.7) จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็กคนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกายภายในปี 2573

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

11.a) สนับสนุนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในทางบวกระหว่าง พื้นที่เมือง รอบเมือง และชนบท โดยการเสริมความแข็งแกร่งของการวางแผนการพัฒนาในระดับชาติ และระดับภูมิภาค

11.b) ภายในปี 2563 เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบาย และแผนที่บูรณาการเพื่อนำไปสู่ความครอบคลุม ความมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ภูมิทัศน์ทางต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกกระดับให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเช่นใดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573

11.c) สนับสนุนประเทศพัฒนาน้อยที่สุดรวมถึงผ่านทางความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการในการสร้างอาคารที่ยั่งยืนและทนทานโดยใช้วัสดุท้องถิ่น

เป้าหมายที่ 12: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
(Ensure sustainable consumption and production patterns)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 12 และเป้าประสงค์เชิงนโยบายดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

12.1) ดำเนินการให้เป็นผลตามกรอบการดำเนินงานระยะ 10 ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนทุกประเทศนำไปปฏิบัติ โดยประเทศพัฒนาแล้วเป็นผู้นำโดยคำนึงถึงการพัฒนาและขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนา

12.2) บรรลุการจัดการที่ยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพภายในปี 2573

12.3) ลดขยะเศษอาหารของโลกครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภค และลดการสูญเสียอาหารจากระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ภายในปี 2573

12.4) บรรลุเรื่องการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดตลอดวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปลดปล่อย สิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดิน อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อจะลดผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุดภายในปี 2563

12.5) ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกันการลดปริมาณการใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี 2573

12.6) สนับสนุนให้บริษัทโดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติและบริษัทขนาดใหญ่รับแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนไปใช้และผนวกข้อมูลด้านความยั่งยืนลงในวงจรการรายงานของบริษัทเหล่านั้น

12.7) ส่งเสริมแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่ยั่งยืนตามนโยบายและการให้ลำดับความสำคัญของประเทศ

12.8) สร้างหลักประกันว่าประชาชนในทุกแห่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและความตระหนักถึงการพัฒนายั่งยืนและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติภายในปี 2573

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

12.a) สนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาในการเสริมความแข็งแกร่งของขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะขับเคลื่อนไปสู่รูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนยิ่งขึ้นของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

12.b) พัฒนาและใช้เครื่องมือติดตามผลกระทบการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

12.c) ทำให้การอุดหนุนเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ไร้ประสิทธิภาพและนำไปสู่การบริโภคที่สิ้นเปลือง มีความสมเหตุสมผลโดยการจัดการบิดเบือนทางการตลาด โดยให้สอดคล้องสถานะแวดล้อมของประเทศรวมถึงการปรับโครงสร้างภาษีและเลิกการอุดหนุนที่เป็นภัยเหล่านั้นในที่ยังมีการใช้อยู่เพื่อให้สะท้อนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงอย่างเต็มที่ถึงความจำเป็นและเงื่อนไขที่เจาะจงของประเทศกำลังพัฒนาและลดผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นที่จะมีต่อการพัฒนาของประเทศเหล่านั้นในลักษณะที่เป็นการคุ้มครองหน่วยงานรับผิดชอบหลักร่วม

เป้าหมายที่ 13 : เร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (Take urgent action to combat climate change and its impacts)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการเร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 13 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

13.1) เสริมภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ

13.2) บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ

13.3) พัฒนาการศึกษ การสร้างความตระหนักรู้ และขีดความสามารถของมนุษย์และของสถาบันในเรื่องการลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว การลดผลกระทบและการเตือนภัยล่วงหน้า

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

13.a) ดำเนินการให้เกิดผลตามพันธกรณีที่ผูกมัดต่อประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่มีเป้าหมาย

ร่วมกันระดมทุนจากทุกแหล่งให้ได้จำนวน 1 แส่นล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ภายในปี 2563 เพื่อจะแก้ปัญหาความจำเป็นของประเทศกำลังพัฒนาในบริบทของการดำเนินการด้านการลดก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญและมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน และทำให้กองทุน Green Climate Fund ดำเนินงานอย่างเต็มที่โดยเร็วที่สุดผ่านการให้ทุน (capitalization)

13.b) ส่งเสริมกลไกที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และให้ความสำคัญต่อผู้หญิง เยาวชน และชุมชนท้องถิ่นและชายขอบ

เป้าหมายที่ 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 14 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

14.1) ภายในปี พ.ศ. 2568 ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษของสารอาหาร (nutrient pollution)

14.2) ภายในปี พ.ศ. 2563 บริหารจัดการและปกป้อง ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่มีนัยสำคัญและเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน รวมทั้งปฏิบัติการฟื้นฟู เพื่อความอุดมสมบูรณ์และมีผลผลิตของมหาสมุทร

14.3) ลดและระงับผลกระทบของภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทรผ่านความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ในทุกระดับ

14.4) ภายในปี พ.ศ. 2563 กำกับประมงและยุติการ ประมงที่ผิดกฎหมายการจับสัตว์น้ำ ที่เกินศักยภาพโดยไม่มีจรรยาบรรณและควบคุม รวมทั้งนำแผนการบริหารจัดการเชิงวิทยาศาสตร์มาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำ (fish stock) ในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้อย่างน้อยที่สุดในระดับที่สามารถไปถึงระดับผลผลิตการประมงสูงสุดที่ยั่งยืน (maximum sustainable yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยาของสัตว์น้ำเหล่านั้น

14.5) ภายในปี พ.ศ. 2563 อนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลและ ชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 10 ให้เป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่

14.6) ภายในปี พ.ศ. 2563 ยับยั้งรูปแบบการอุดหนุนที่ส่งเสริมให้เกิดการประมงที่เกินขีดจำกัด ขจัดการอุดหนุนที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมายที่ไม่มีการรายงานและที่ไม่มีการควบคุมและระงับการริเริ่มการอุดหนุนในลักษณะดังกล่าว ตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่างอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการอุดหนุนการประมงขององค์การการค้าโลก

14.7) ภายในปี พ.ศ. 2573 เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุด จากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมถึงผ่านทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในด้านการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

14.a) เพิ่มความรู้ทางวิทยาศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถในการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเล โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเลของคณะกรรมการสมุทรศาสตร์ระหว่างรัฐบาล เพื่อจะพัฒนาความอุดมสมบูรณ์ของมหาสมุทรและเพิ่มพูนให้ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลมีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนามากขึ้นเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศกลุ่มพัฒนาน้อยที่สุด

14.b) จัดให้มีการเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและการตลาดสำหรับชาวประมงพื้นบ้านรายเล็ก

14.c) เพิ่มพูนการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรอย่างยั่งยืนโดยนำกฎหมายที่สะท้อนใน UNCLOS มาปฏิบัติซึ่งเป็นกรอบทางกฎหมายสำหรับการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 :ปกป้อง ป่าไม้ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน
จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการปกป้อง ป่าไม้ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการรกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 15 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

15.1) สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ระบบนิเวศบนบกและในน้ำจัดในแผ่นดิน รวมทั้งบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขา และเขต แหล่งแร่ โดยเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ภายในปี 2563

15.2) ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลก ภายในปี 2563

15.3) ต่อสู้การรกลายสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูแผ่นดินที่เสื่อมโทรม รวมถึงแผ่นดินที่ได้รับผลกระทบจากการรกลายสภาพเป็นทะเลทราย ความแห้งแล้ง และอุทกภัย และพยายามที่จะบรรลุถึงโลกที่ไร้ความเสื่อมโทรมของที่ดิน ภายในปี 2573

15.4) สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขาและความหลากหลายทางชีวภาพ ของระบบนิเวศเหล่านั้นเพื่อจะเพิ่มพูนขีดความสามารถของระบบนิเวศเหล่านั้นที่จะให้ผลประโยชน์ อันสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2573

15.5) ปฏิบัติการที่จำเป็นและเร่งด่วนเพื่อลดการเสื่อมโทรมของถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และภายในปี 2563 จะปกป้องและป้องกันการสูญพันธุ์ ของชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม

15.6) สร้างหลักประกันว่าจะมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรมและส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรเหล่านั้นอย่างเหมาะสม

15.7) ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อจะยุติการค้าและการขนย้ายชนิดพันธุ์พืชและสัตว์คุ้มครอง และแก้ปัญหาทั้งอุปสงค์และอุปทานต่อผลิตภัณฑ์สัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย

15.8) นำมาตรการมาใช้เพื่อป้องกันการนำเข้าและลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศบกและน้ำและควบคุมหรือขจัด priority species ภายในปี 2563

15.9) บูรณาการมูลค่าของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไปสู่การวางแผนกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การลดความยากจนและบัญชีทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศภายในปี 2563

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

15.a) ระดมและเพิ่มทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

15.b) ระดมทรัพยากรจากทุกแหล่งและทุกระดับเพื่อสนับสนุนเงินแก่การบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและจัดหาแรงจูงใจที่เหมาะสมสำหรับประเทศกำลังพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในการบริหารจัดการ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และการปลูกป่า

15.c) เพิ่มทุนการสนับสนุนในระดับโลกสำหรับความพยายามที่จะต่อสู้กับการล่าและการเคลื่อนย้ายชนิดพันธุ์คุ้มครองรวมถึงโดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมายที่ 16 :ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบและครอบคลุมในทุก ระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels)

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 16 และเป้าประสงค์เชิงนโยบาย ดังนี้

เป้าประสงค์ของเป้าหมาย

16.1) ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องในทุกแห่งให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

16.2) ยุติการข่มเหง การใช้หาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก

16.3) ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศและสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน

16.4) ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน เสริมความแข็งแกร่งของกระบวนการติดตามและการส่งคืนสินทรัพย์ที่ถูกขโมยไป และต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรทุกรูปแบบภายในปี 2573

16.5) ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ

16.6) พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิผลมีความรับผิดชอบและโปร่งใสในทุก
ระดับ

16.7) สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ
ครอบคลุม มีส่วนร่วมและมีความเป็นตัวแทนที่ดีในทุกระดับการตัดสินใจ

16.8) ขยายและเสริมความ แข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลัง
พัฒนาในสถาบันโลกาภิบาล

16.9) จัดให้มีเอกลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคนโดยรวมถึงการให้มีสถิติ
บัตรภายในปี 2573

16.10) สร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการ
ปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่าง
ประเทศ

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย

16.a) เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันระดับชาติที่เกี่ยวข้องโดยรวมถึง
กระทำผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างขีดความสามารถในทุกระดับ โดยเฉพาะใน
ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อจะป้องกันความรุนแรงและต่อสู้กับการก่อการร้ายและอาชญากรรม

16.b) ส่งเสริมและบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการ
พัฒนาที่ยั่งยืน

**เป้าหมายที่ 17 :ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 17: Partnerships for
the goals)**

เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ในการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
โดยมีเป้าประสงค์ภายใต้เป้าหมายที่ 17 ดังนี้

17.1) ส่งเสริมการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่านทางการ
สนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถภายในประเทศ
ในการเก็บ ภาษีและรายได้ของอื่นๆ ของรัฐ

17.2) ประเทศพัฒนาแล้วจะดำเนินการให้เป็นผลตามพันธกรณีเรื่องการให้ความ
ช่วยเหลือ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการโดยเต็มที่ โดยรวมถึงพันธกรณีที่ให้ไว้โดยประเทศ
พัฒนาแล้วหลายประเทศที่จะบรรลุเป้าหมายการมีสัดส่วน ODA/GNI ร้อย 0.7 สำหรับให้แก่
ประเทศกำลังพัฒนา และมีสัดส่วน ODA/GNI ร้อยละ 0.15 ถึง 0.20 สำหรับให้แก่ประเทศพัฒนา

น้อยที่สุด โดยสนับสนุนให้ผู้ให้ ODA พิจารณาตั้งเป้าหมายที่จะให้มีสัดส่วน ODA/GNI ถึงอย่างน้อยร้อยละ 0.20 สำหรับให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

17.3) ระดมทรัพยากรทางการเงินเพิ่มเติมจากแหล่งที่หลากหลายไปยังประเทศกำลังพัฒนา

17.4) ช่วยประเทศกำลังพัฒนาในการบรรลุความยั่งยืนของหนี้ระยะยาว โดยใช้นโยบายที่ประสานงานกันที่มุ่งส่งเสริมการจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้ การบรรเทาหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ตามความเหมาะสมและแก้ปัญหาหนี้ต่างประเทศของประเทศที่ยากจนและมีหนี้สินในระดับสูงเพื่อลดการประสบปัญหาหนี้

17.5) ใช้และดำเนินการให้เกิดผลตามระบอบการส่งเสริมการลงทุนสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

17.6) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศและในภูมิภาคแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้ และไตรภาคี และการเข้าถึงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และยกระดับการแบ่งปันความรู้ตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน โดยรวมถึงผ่านการพัฒนาการประสานงานระหว่างกลไกที่มีอยู่เดิมเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ ของสหประชาชาติ และผ่านทางกลไกอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีของโลก

17.7) ส่งเสริมการพัฒนาการถ่ายทอดและการเผยแพร่เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับประเทศกำลังพัฒนาภายใต้เงื่อนไขที่อำนวยความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งตามเงื่อนไข สิทธิพิเศษตามที่ตกลงร่วมกัน

17.8) ให้ธนาคารเทคโนโลยีและกลไกการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ทำงานได้อย่างเต็มที่ภายในปี 2560 และเพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนที่สำคัญ (enabling technology) เฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร

17.9) เพิ่มพูนการสนับสนุนระหว่างประเทศสำหรับการดำเนินการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีประสิทธิผลและมีการตั้งเป้าในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนระดับชาติที่จะดำเนินงานในทุกเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงผ่านทางความร่วมมือแบบเหนือ-ใต้ ใต้-ใต้และไตรภาคี

17.10) ส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคีที่เป็นสากล มีกติกา เปิดกว้าง ไม่เลือกปฏิบัติ และเสมอภาค ภายใต้องค์การการค้าโลก โดยรวมถึงผ่านการสิ้นสุดการเจรจาภายใต้วาระการพัฒนากรอบโดฮา

17.11) เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาในการส่งออกทั่วโลกให้สูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญ โดยเพิ่มส่วนแบ่งของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดให้สูงขึ้น 2 เท่าในปี 2563

17.12) ทำให้เกิดการดำเนินการในเวลาที่เหมาะสมในเรื่องการเข้าถึงตลาดปลอดภาษีและปลอดการจำกัดปริมาณในระยะยาวสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยให้สอดคล้องกับการตัดสินใจขององค์การการค้าโลก โดยรวมถึงการสร้างหลักประกันว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้าที่ใช้กับประเทศพัฒนาน้อยที่สุดจะมีความโปร่งใสและเรียบง่าย และมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงตลาด

17.13) เพิ่มพูนเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคของโลก โดยรวมถึงผ่านทาง การประสานงานนโยบายและความสอดคล้องเชิงนโยบาย

17.14) ยกกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17.15) เคารพพื้นที่ทางนโยบายและความเป็นผู้นำของแต่ละประเทศที่จะสร้างและดำเนินงานตามนโยบายเพื่อการขจัดความยากจนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

17.16) ยกกระดับความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมความร่วมมือจากภาคส่วนที่หลากหลายซึ่งจะระดมและแบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญเทคโนโลยี และทรัพยากรเงินเพื่อจะสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา

17.17) สนับสนุนและส่งเสริมหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ-ภาคเอกชนและประชาสังคม โดยสร้างบนประสบการณ์และกลยุทธ์ด้านทรัพยากรของหุ้นส่วน

17.18) ยกกระดับการสนับสนุนด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ให้เพิ่มการมีอยู่ของข้อมูลที่มีคุณภาพ ทันเวลา และเชื่อถือได้ ที่จำแนกในเรื่องรายได้ เพศ อายุ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ สถานะการอพยพ ความบกพร่องทางร่างกาย ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามบริบทของประเทศ ภายในปี 2563

17.19) ต่อยอดจากข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาการตรวจวัดความก้าวหน้าของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถด้านสถิติในประเทศกำลังพัฒนา ภายในปี 2573

จากกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 17 เป้าหมาย ที่ครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ มิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

นับเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในการนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เนื่องจากการดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเป็นการกำหนดประเด็นเป้าหมายที่สำคัญที่จะช่วยให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นและ กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในมิติต่างๆ ตามบริบทและความต้องการ ของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถตอบโจทย์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศได้ใน ภาพรวม

3. บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

3.1 บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาของไทยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

สถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาอุดมไปด้วยองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ และเป็นหน่วยที่ผลิตกำลังคนเพื่อออกไปสู่สังคม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าตัวอย่างของ สถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของประเทศไทย โดยที่เห็นตัวอย่างได้ ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากที่สุดได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งได้ร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมุ่งหวังให้กลุ่มมหาวิทยาลัยราช ภัฏ เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์มีคุณภาพมีสมรรถนะ และเป็นสถาบันหลักที่บูรณา การองค์ความรู้สู่นวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ โดยจาก การศึกษายุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2567) พบว่ากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์รวม 4 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่ 1 ที่ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยได้มีการกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาความ ร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัดในการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่และดำเนินโครงการตามพันธกิจและ ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงกำหนด ระยะเวลา (Timeline) ในการดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งการดำเนินการในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ด้วยการบูรณาการความร่วมมือภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา (ภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาสังคม) ในการดำเนินโครงการพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมี นัยสำคัญ ตลอดจนบูรณาการการจัดการเรียนการสอน การวิจัยของนักศึกษาและอาจารย์กับการ พัฒนาชุมชน ท้องถิ่น โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด รวม 13 ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1: มีฐานข้อมูลของพื้นที่บริการ (ศักยภาพชุมชน สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของชุมชน) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ประเมินและวางแผนงานพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความรู้ข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ สามารถแก้ปัญหาของพื้นที่ได้ตรงประเด็น ซึ่งฐานข้อมูลของพื้นที่บริการ หมายความว่า ฐานข้อมูลสารสนเทศระดับหมู่บ้าน ในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป สภาพปัญหา ความต้องการศักยภาพชุมชน หรือข้อมูลอื่นทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยจำแนกตามเป้าหมายในการพัฒนาครอบคลุมครบทั้ง 4 ด้าน โดยมีระบบและการจัดการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ ประมวลผล การรายงานและการนำเสนอข้อมูล ทั้งในรูปแบบเอกสาร รูปแบบดิจิทัล หรือรูปแบบอื่นที่สามารถสืบค้น วิเคราะห์ นำเสนอในเชิงสารสนเทศ Infographics ได้อย่างถูกต้อง เข้าใจง่าย สะดวก และรวดเร็ว

ตัวชี้วัดที่ 2: จำนวนหมู่บ้าน จำนวนโรงเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินโครงการ อันเป็นผลจากการวางแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่

เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างเป็นรูปธรรมให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ โดยจำนวนหมู่บ้าน จำนวนโรงเรียนหมายความว่าถึงหมู่บ้าน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำหนดในแผนการปฏิบัติงานประจำปี และได้มีการดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบกิจกรรมสัมพันธ์ บริการวิชาการ วิจัย หรือลักษณะอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่ 3: ร้อยละสะสมของจำนวนหมู่บ้าน จำนวนโรงเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าดำเนินโครงการพัฒนาเปรียบเทียบกับจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในพื้นที่บริการ (การกระจายตัวเชิงพื้นที่)

เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่บริการอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วพื้นที่ในระยะเวลาตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560– 2579) ให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ โดยร้อยละสะสมของจำนวนหมู่บ้าน จำนวนโรงเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าดำเนินโครงการหมายความว่าถึงหมู่บ้าน โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มหาวิทยาลัย

ราชภัฏกำหนดในแผนการปฏิบัติงานประจำปี และได้มีการดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรมไม่ว่าจะเป็นรูปแบบกิจกรรมสัมพันธ์ บริการวิชาการ วิจัย หรือลักษณะอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยอาจเป็นพื้นที่เดิม

ตัวชี้วัดที่ 4:จำนวนโครงการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏและจำนวนโครงการฯ สะสม (แยกตามประเภทเป้าหมาย)

เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นครอบคลุมครบถ้วนเป้าหมาย การพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ โดยจำนวนโครงการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายความว่า โครงการตามแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ ในพื้นที่บริการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรับผิดชอบ จำแนกตามเป้าหมายของโครงการพัฒนา 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการศึกษา โดยมีการดำเนินการโครงการอย่างเป็นรูปธรรมในปีที่พิจารณา และจำนวนโครงการพัฒนาท้องถิ่นสะสม หมายความว่า โครงการตามแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ในพื้นที่บริการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรับผิดชอบ จำแนกตามเป้าหมายของโครงการพัฒนา 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา และมีการดำเนินการโครงการอย่างเป็นรูปธรรมโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จนถึงปีที่พิจารณา

ตัวชี้วัดที่ 5:จำนวนภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่บริการ

เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือตามศักยภาพและบทบาทหน้าที่ระหว่างภาคีเครือข่าย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ โดยภาคีเครือข่าย หมายความว่า เครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาสังคม หรือกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เข้าร่วมในการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าไปร่วมในการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับภาคนั้นๆ โดยลักษณะความร่วมมือเป็นความร่วมมืออย่างเป็นทางการ มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และมีการดำเนินกิจกรรมตาม MOU ในปีนั้นๆ การเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน คณะกรรมการในการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน การร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการหรือการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะอื่นที่มีข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดที่ 6: อัตราส่วนโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแกนนำเปรียบเทียบกับโครงการพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นองค์กรนำในการพัฒนาท้องถิ่น มีโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีบทบาทหลักในการดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรหน่วยงานอื่นๆ โดยนำแนวคิด องค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนหรือเป็นองค์กรหลักในการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยอัตราส่วนโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแกนนำ หมายความว่า โครงการพัฒนาท้องถิ่นที่มีการดำเนินการในปีที่พิจารณา โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นเจ้าภาพ เป็นแม่งานหรือมีบทบาทหลักในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย หรือเป็นการดำเนินงานเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีหน่วยงานอื่นมาร่วมในกิจกรรม

ตัวชี้วัดที่ 7: จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการน้อมนำพระราชโบายด้านการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ 4 ประการ สู่การปฏิบัติในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ 4 ประการ ตามพระราชโบายด้านการศึกษาโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏหรือภาคีเครือข่ายเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในพื้นที่บริการโดยผู้เข้าร่วมโครงการ หมายความว่า ประชาชน เยาวชน นักศึกษา อาจารย์ บุคลากรในพื้นที่บริการที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ 4 ประการ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหรือภาคีเครือข่ายจัดขึ้น และกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ประการ หมายความว่า กิจกรรมมุ่งให้คนไทยมีคุณลักษณะดังนี้ 1) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง 3) มีอาชีพ มีงานทำ และ 4) เป็นพลเมืองดี มีวินัย

ตัวชี้วัดที่ 8: อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากร โดยเฉพาะประชากรในวัยประถมศึกษา ในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ของประชาชนในพื้นที่บริการ โดยเฉพาะประชากรในวัยประถมศึกษา โดยการอ่านออกเขียนได้ หมายความว่า การอ่านออกเขียนได้ของประชาชน โดยอ้างอิงเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดดังนี้

1) การอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่องของนักเรียน ดังนี้

1.1) การอ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้นๆ ที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี ทั้งที่เป็นคำที่มีความหมายโดยตรงหรือคำที่มีความหมายโดยนัยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2) การอ่านรู้เรื่อง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค ข้อความสั้นๆ หรือ เรื่องราวที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี ทั้งที่เป็นคำที่มีความหมายโดยตรงหรือคำที่มีความหมายโดยนัยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสามารถบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง สำหรับเด็ก (เป็นข้อความง่าย ๆ) จับใจความจากเรื่องที่อ่าน ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่สำคัญที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน คาดคะเนจากเรื่องที่อ่าน และสรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล

2) การเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำ ประโยค หรือเรื่องของนักเรียนดังนี้

2.1) การเขียนคำ หมายถึง การเขียนคำที่เป็นวงคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละระดับชั้นปีโดยวิธีการเขียนคำตามคำบอก (ประเมินเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)

2.2) การเขียนประโยค/เรื่อง หมายถึง การเขียนประโยคง่าย ๆ การเขียนเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์หรือจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การเขียนย่อความ และการเขียนเรียงความ

โดยประชากรในวัยประถมศึกษา หมายความว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตัวชี้วัดที่ 9: ร้อยละของหมู่บ้านที่มีดัชนีชี้วัดความสุขมวลรวมชุมชนเพิ่มขึ้น

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ “อยู่ดี มีสุข” ส่งผลให้ดัชนีชี้วัดความสุขมวลรวมชุมชนเพิ่มขึ้น โดยดัชนีชี้วัดความสุขมวลรวมชุมชนหมายความว่า ความสุขมวลรวมชุมชนตามเกณฑ์การประเมิน “ความอยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน ชุมชน (Gross Village Happiness : GVH) ของกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย มี 6 องค์ประกอบ 23 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) การมีสุขภาพ 2) เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งเป็นธรรม 3) ครอบครัวอบอุ่น 4) การบริหารจัดการชุมชนดี 5) การมีสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศที่สมดุลและ 6) เป็นชุมชนประชาธิปไตย มีธรรมาภิบาลหรือเกณฑ์อื่นที่มีมาตรฐานเทียบเคียงกัน

ตัวชี้วัดที่ 10: อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือนในพื้นที่การพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ มีอาชีพ มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองและดูแลครอบครัวได้ โดยอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ครัวเรือน หมายความว่า รายได้ของสมาชิกทุกคนในครัวเรือน ประกอบด้วย ค่าจ้างเงินเดือน เงินรางวัล เงินโบนัสกำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจ รายได้จากทรัพย์สิน ค่าเช่าที่ดิน ค่าลิขสิทธิ์

ดอกเบี้ยและเงินปันผลเงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ เงินทุนการศึกษา และรายได้ อื่นๆ ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับรายได้ครัวเรือนเดิม ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม

ตัวชี้วัดที่ 11: มีแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างคุณค่า และจิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่น

เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความโดดเด่น แข็งแรง ในการทำนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างคุณค่าและจิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่น บูรณาการ ให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ โดยการสร้างองค์ความรู้จากการศึกษา วิจัย ส่งเสริม พัฒนาต่อยอด ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น จนเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญของชุมชนท้องถิ่นหรือ ประเทศชาติ โดยแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายความถึง องค์ ความรู้ งานวิจัย ตำรา หนังสือ เอกสาร นิทรรศการถาวรฐานข้อมูลสารสนเทศ สื่อประสม เว็บไซต์ สถานที่ งานวิชาการลักษณะอื่นๆ หรือกิจกรรมโครงการงานประเพณีด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการหรือร่วมกับภาคีเครือข่ายดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง นำไปสู่การสร้างความตระหนัก ความรัก ห่วงแหน ของประชาชนเยาวชน นักศึกษาใน พื้นที่บริการมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวชี้วัดที่ 12: จำนวนวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการใหม่ในพื้นที่บริการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ประสบความสำเร็จจากการสนับสนุนองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัย ราชภัฏ

เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการใหม่ในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย ราชภัฏประสบความสำเร็จในการประกอบการส่งผลให้เกิดอาชีพ รายได้ และยกระดับเศรษฐกิจใน ชุมชนท้องถิ่น โดยวิสาหกิจชุมชน หมายความถึง กลุ่มคนในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ รวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งอย่างชัดเจน ซึ่งได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ประกอบการใหม่ หมายความถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่ประกอบการในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเป็น การประกอบการธุรกิจ บริการใหม่มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งธุรกิจอย่างชัดเจน ซึ่งได้รับการ สนับสนุนองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ และนิยามของคำว่าประสบ ความสำเร็จ หมายความถึง วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหรือมี ความก้าวหน้าในการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในด้านรายได้ ผลประกอบการ ด้านการตลาด

ด้านภาพลักษณ์ หรืออื่นๆ ที่แสดงถึงความสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือแผนงานตามที่กำหนด

ตัวชี้วัดที่ 13: อัตราการอพยพของประชากรวัยทำงานในท้องถิ่นลดลง

เพื่อให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ คนในท้องถิ่นสามารถดำรงชีพอยู่ในถิ่นฐานตนเองอย่างมีความสุข ส่งผลให้การอพยพย้ายถิ่นเพื่อหางานทำในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ลดลง โดยอัตราการอพยพของประชากรวัยทำงานในท้องถิ่น หมายความว่า ประชากรในพื้นที่บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี ที่มีการย้ายถิ่นด้วยเหตุต่างๆ ลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นผลจากการดำเนินโครงการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.2 บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

สำหรับในกรณีของสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ได้มีกรณีตัวอย่างที่สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบและในมิติต่างๆ ตามบริบทของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งในด้านการสร้างอาชีพให้กับประชาชน การพัฒนาสุขภาพประชาชนตลอดจนความพยายามในการแก้ปัญหาคความยากจนของชุมชนท้องถิ่น โดยมีตัวอย่างบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบและในมิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ตัวอย่างบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างอาชีพ

1) The University of North Carolina at Chapel Hill (UNC) (United States)

สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ได้มีการจัดตั้งกองทุนที่มีชื่อว่า “The Carolina Small Business Development”⁸ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและงบประมาณสำหรับ สถานประกอบการขนาดเล็กในชุมชนรายได้ต่ำในเขตพื้นที่นอร์ทแคโรไลนา ซึ่งผลจากการจัดตั้งกองทุนดังกล่าว ส่งผลให้สามารถสร้างอาชีพและรักษาการจ้างงานมากกว่า 35,000 ตำแหน่งงานในพื้นที่และสนับสนุนเงินกู้ยืมให้กับสถานประกอบการขนาดเล็กมากกว่า 240 ล้านเหรียญสหรัฐ

2) The University of Manchester (England)

สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ได้ร่วมก่อตั้งศูนย์จัดหางานและฝึกอาชีพ The Works⁹ ร่วมกับ The Growth Company ซึ่งเป็นกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) ในปี ค.ศ. 2012 โดย The Works มีพันธกิจการสร้างการเติบโต สร้างการจ้างงาน และพัฒนา

⁸ <https://www.carolinasmallbusiness.org>

⁹ <https://www.manchester.ac.uk/discover/social-responsibility/social-inclusion/the-works>

คุณภาพชีวิตของประชาชนเมืองแมนเชสเตอร์ ซึ่งแพลตฟอร์ม The Works จะให้บริการฝึกอบรม และจับคู่การจ้างงานกับนายจ้างในท้องถิ่นซึ่งเป็นพันธมิตรของแพลตฟอร์ม นอกจากนี้ The Works ได้พัฒนาสถาบันก่อสร้าง (Construction Academy) เพื่อเป็นหน่วยฝึกอบรมให้กับผู้ว่างงานในท้องถิ่นที่ต้องการเข้าสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างและสามารถทำงานในพื้นที่ของตนเองได้ ปัจจุบันสามารถสร้างงานให้กับคนในท้องถิ่นมากกว่า 5,000 คน โดยคาดการณ์ผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นประมาณ 80.4 ล้านดอลลาร์ต่อปี

3) The University of Pennsylvania (United States)

สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ได้ดำเนินการจัดตั้ง The Netter Center for Community Partnerships¹⁰ ในปี ค.ศ. 1992 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในฟิลาเดลเฟียฝั่งตะวันตก โดยศูนย์ดังกล่าว ได้พัฒนาการศึกษา สุขภาพ และเศรษฐกิจให้กับชุมชนผ่านการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมกิจการชุมชนด้านต่างๆ เช่น ร้านค้าปลีกชุมชน การเช่าที่อยู่อาศัย เป็นต้น

3.2.2 ตัวอย่างบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนาสุขภาพประชาชน

1) The University of Massachusetts Boston (United States)

สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ได้ดำเนินการจัดตั้งสมาคมโรคหอบหืดเมืองบอสตัน เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคหอบหืดในชุมชนที่มีรายได้น้อย เมืองบอสตันตลอดถึงรัฐแมสซาชูเซตส์ โดยให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงการรักษา ของประชากรรายได้น้อยและความไม่เสมอภาคทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ ผ่านการทำงานร่วมกับหน่วยงาน ในพื้นที่เพื่อดูแลสุขภาพของประชาชน จัดตั้งสถานพยาบาลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ 1,000 แห่ง ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชนมากกว่า 1,000 คน ส่งผลให้สามารถลดจำนวนผู้ป่วยโรคหอบหืดที่ต้องได้รับการรักษาตัวในโรงพยาบาลได้มากกว่าร้อยละ 50

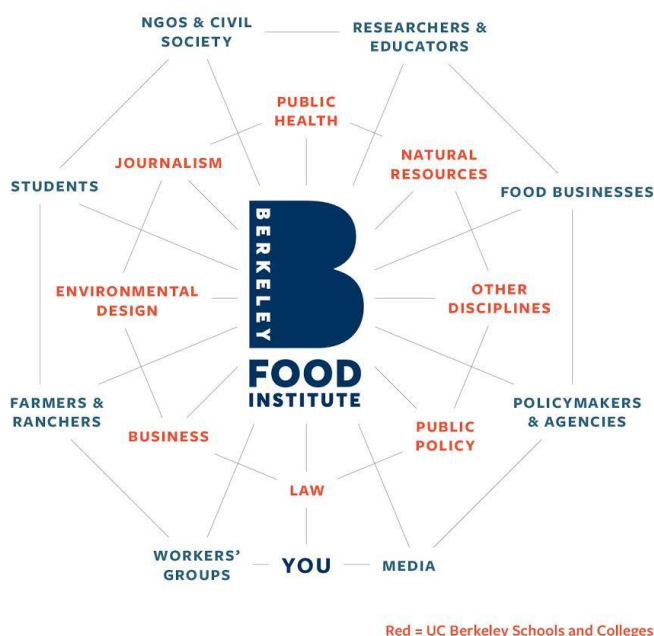
2) The University of California, Berkeley (United States)

สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ได้จัดตั้ง The Berkeley Food Institute¹¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งอาหารที่ดีต่อสุขภาพในราคาที่เหมาะสม และสร้างแหล่งอาหาร ที่มีความยั่งยืนอย่างทั่วถึงให้กับชุมชนที่มีรายได้น้อย โดยสถาบันดังกล่าว มีส่วนสำคัญในการวิจัยพัฒนาแหล่งอาหารที่สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม โรคภัยจากอาหาร รวมถึงปัญหาการถูกเอาเปรียบของแรงงานในห่วงโซ่อุปทานของภาคเกษตรด้วยการจัดหาพื้นที่เกษตรในชุมชน จัดตั้งเครือข่ายเกษตรกร สร้างแหล่งซื้อขาย

¹⁰ <http://www.nettercenter.upenn.edu/>

¹¹ <https://food.berkeley.edu/>

ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร และเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ในพื้นที่ เช่น โรงเรียน เพื่อรับซื้อผลิตภัณฑ์ จากเกษตรกร

ภาพประกอบ 2 เครือข่ายการดำเนินงานของ The Berkeley Food Institute

ที่มา : <https://food.berkeley.edu/>

3.2.3 ตัวอย่างบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาต่อการแก้ปัญหาความยากจน

1) University of Chittagong in Bangladesh (Bangladesh)

สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ได้จัดตั้ง Grameen Bank เพื่อสนับสนุนทุนให้กับผู้หญิงที่มีรายได้ต่ำในประเทศบังคลาเทศ เพื่อเริ่มต้นธุรกิจและยกระดับสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยในปัจจุบันธนาคารดังกล่าวได้ช่วยยกระดับประชาชนหลายล้านคนให้ก้าวพ้นกลุ่มรายได้ต่ำโดยโมเดลดังกล่าวได้รับการเผยแพร่และดำเนินการมากกว่า 100 ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ Professor Muhammad Yunus¹² ผู้ริเริ่มก่อตั้งธนาคารดังกล่าว ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพในปี ค.ศ. 2006

¹² <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2006/yunus/biographical/>

2) การแก้ปัญหาความยากจนของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน¹³

กรณีการแก้ปัญหาความยากจนของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นกรณีตัวอย่างของการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และสถาบันอุดมศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการสร้างความมั่นคงให้แก่ครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ (Family-based) โดยถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นเครื่องมือในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร (High Value-Added) อาทิ การส่งเสริมการทำ Smart Farming เพื่อให้ผลผลิตต่อไร่ (Yield) ของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จะมีบทบาทในการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรสร้างเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรทั่วโลก และร่วมกับสถาบันวิจัย Yunnan Academy of Agricultural Sciences (YAAS) ในการทำงานวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร : ซึ่งมีการกำหนดให้มีการทำงานระหว่าง 1 ภาควิชาต่อ 1 ชุมชน และมีเจ้าหน้าที่เกษตร 1 คนไปอยู่ในพื้นที่กับชาวบ้านต่อ 1 ครอบครัวเป็นเวลา 1-2 ปี เพื่อแก้ปัญหาความยากจน

จากบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่ให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ มีพื้นที่ตั้งอยู่ โดยสถาบันอุดมศึกษาจะมีการนำองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ย่อมมีความต้องการที่หลากหลาย และอาจไม่ตรงต่อความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา ในพื้นที่ ซึ่งอาจจำเป็นต้องมีการบูรณาการรูปแบบการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในลักษณะของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งกรณีศึกษาของประเทศไทย พบว่ามีตัวอย่างของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษากลุ่มราชภัฏที่มีการจัดทำยุทธศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาและสามารถช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

¹³ พงุภา ชินวรโสภาค (2564). เส้นทาง การแก้ปัญหาความยากจนของจีน. วารสารวิจัยไมตรีไทย-จีน. (มกราคม 2564) : 17-23

4. กฎหมายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ของกระทรวง การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566)

4.1 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา 5 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัดสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้

(2) พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยน ตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(3) ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับทรัพยากรบุคคลของประเทศในการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลและการศึกษาตลอดชีวิต

มาตรา 12 สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาความรู้ให้ทันสมัย จัดการศึกษาให้ตอบสนอง ต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ จัดให้มีการวิจัย การสร้างสรรค์และพัฒนา นวัตกรรม รวมทั้งให้บริการทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศ โดยรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในเรื่องต่างๆ ต่อสาธารณะ

สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน คณาจารย์และบุคลากรได้ เข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมชนบท และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อสร้าง สำเร็จรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

มาตรา 24 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้จัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา เป็นกลุ่มได้โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการ ดำเนินการที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่ม โดยต้องกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแลและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศให้สถาบันอุดมศึกษากลุ่มใดมีพันธกิจหลักในการให้การศึกษอบรมทักษะอาชีพะชั้นสูงเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มนั้น ย่อมได้รับความสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

การจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มและการกำหนดมาตรการตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาและการให้ความสนับสนุนเป็นพิเศษตามวรรคสอง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มและการกำหนดมาตรการตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาและการให้ความสนับสนุนเป็นพิเศษตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจประกาศกำหนดให้จัดกลุ่มส่วนราชการหรือกลุ่มส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษาใดสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งเพื่อดำเนินการตามมาตรานี้ก็ได้

มาตรา 26 สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) การจัดการศึกษา
- (2) การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม
- (3) การบริการวิชาการแก่สังคม
- (4) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม
- (5) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และสนองต่อความจำเป็นและความต้องการของประเทศในด้านต่างๆ การส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ให้แก่ประเทศ การพัฒนากำลังคนของประเทศ และการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และมีพลเมืองที่มีคุณภาพ

การดำเนินการตาม (2) โดยใช้งบประมาณแผ่นดินต้องสอดคล้องกับแนวทางที่สถานนโยบาย กำหนด

มาตรา 40 สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการให้บริการทางวิชาการ ให้คำปรึกษาทางวิชาการและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการสร้างนวัตกรรมแก่ภาคีรัฐภาคเอกชน ชุมชน และสังคม เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นที่พึ่งทางวิชาการของชุมชนและสังคม ต้องร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษานั้นหรือพื้นที่อื่นตามที่ สถาบันอุดมศึกษาเห็นสมควร

โดยสรุปแล้ว พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา รวมถึงกำหนดบทบาท หน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการ ได้แก่การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบทบาท หน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้จัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มได้โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่ม ซึ่งนับเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา ในการดำเนินการตามพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาประเทศ

4.1.2 กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564

ข้อ 3 ให้จัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่ม ดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก
- (2) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม
- (3) กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น
- (4) กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา
- (5) กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ
- (6) กลุ่มอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ 9 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามข้อ 3 (3) มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และชุมชนที่มีวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ร่วมกัน การเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และการให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยต้อง

(1) เน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการสร้างศักยภาพให้สถานศึกษาองค์กรในชุมชน และประชาชนมีความเข้มแข็งในการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

(2) ผลิตบัณฑิตและเป็นแหล่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกและความรู้ ความสามารถเพื่อเป็นหลักในการขับเคลื่อน พัฒนา และเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่

(3) ดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชน

(4) สืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่า

(5) ส่งเสริมการสืบทอดและพัฒนาความรู้จากผู้มีภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น

ข้อ 20 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนที่รัฐมนตรีจะกำหนดให้แก่กลุ่มสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

(1) มาตรการทั่วไป

(2) มาตรการเพิ่มเติม

ข้อ 21 มาตรการทั่วไป มีดังต่อไปนี้

(1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา กลไกการเงินและงบประมาณ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือนวัตกรรมอื่น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดการอุดมศึกษา และเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

(2) พัฒนาระบบการผลิตบัณฑิต กำลังคน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเน้นการร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน ในการดำเนินการดังกล่าว

(3) ปรับปรุงและพัฒนาระบบวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการ

(4) สร้างเสริมบุคลากรศักยภาพสูงและส่งเสริมให้บุคลากรดังกล่าวไปทำการเรียนการสอน การวิจัย และการสร้างนวัตกรรมในหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดและให้ได้รับค่าตอบแทน ตลอดจน

สามารถนำผลงานมาใช้ในการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการได้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำบุคลากรซึ่งมีประสบการณ์และมีศักยภาพสูงจากภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน มาร่วมในการจัดการศึกษา การวิจัยและนวัตกรรม

(5) ให้บุคลากรนำผลงานที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ไปหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ โดยอาจมีหรือไม่มี การแบ่งผลประโยชน์กับสถาบันอุดมศึกษาที่ตนสังกัด ตามระเบียบของสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดของตน

ข้อ 22 มาตรการเพิ่มเติม มีดังต่อไปนี้

(1) ให้ทุนหรือสนับสนุนให้บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศหรือในหน่วยงานที่มีชื่อเสียงระดับโลกทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดและให้ได้รับค่าตอบแทน ตลอดจนสามารถนำผลงานมาใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการได้

(2) ส่งเสริมการดึงดูดบุคลากรซึ่งมีความสามารถสูงทั้งที่มีหรือไม่มีสัญชาติไทยให้เข้ามาดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรมในประเทศ เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยมีแรงจูงใจต่างๆ และการได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในอัตราที่แข่งขันกับต่างประเทศได้ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรซึ่งมีหรือไม่มีสัญชาติไทยดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรมในต่างประเทศเพื่อให้ได้งานวิจัย และนวัตกรรมที่มีคุณภาพ

(3) ส่งเสริม นิสิต นักศึกษา และบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ ให้ได้รับการพัฒนาความสามารถ โดยมีหน่วยหรือกลไกในการเพาะบ่มความสามารถพิเศษของนิสิต นักศึกษาและบุคลากร รวมถึงมีการให้ทุนสำหรับบุคคลดังกล่าว เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสม

(4) มาตรการเฉพาะที่รัฐมนตรียุติประกาศกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

โดยสรุปแล้ว กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ได้มีการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพัฒนากิจการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ โดยได้มีการกำหนดพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษากลุ่มต่างๆ รวมถึงมีการกำหนดมาตรการที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ทั้งมาตรการทั่วไปและมาตรการเพิ่มเติม

4.2 การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาความเป็นเลิศบนพื้นฐานของการสร้างศักยภาพต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้มีมาตรฐานระดับสูง เป็นสากล และอยู่ในระดับชั้นนำ ดังนั้น การจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาในแต่ละกลุ่มสามารถสร้างความเป็นเลิศตามความเชี่ยวชาญ เป็นไปตามพันธกิจของการอุดมศึกษา ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่านมาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ส่งผลให้การส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแลและจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำมาซึ่งประสิทธิผลในการสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาของประเทศ และนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศรวมทั้ง ใช้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศ นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

โดยกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีประกาศ เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 – 2566 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ประกาศกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 แห่ง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 17 แห่ง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 19 แห่ง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 48 แห่ง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา จำนวน 2 แห่ง

กลุ่มที่ 5 กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จำนวน 18 แห่ง

โดยปัจจุบันได้มีการกำหนดจุดมุ่งเน้น ความคาดหวังต่อผลลัพธ์ (Key Results) ตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน และศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา ของกลุ่มต่างๆ จำนวน 4 กลุ่ม (กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา อยู่ระหว่างดำเนินการ) ไว้ดังนี้¹⁴

1. กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก

จุดมุ่งเน้น :มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรตอบโจทย์ตลาดแรงงานระดับโลกสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นทิศทางของประเทศและมีคุณภาพระดับโลก

ความคาดหวังต่อผลลัพธ์ (Key Results)

1) มีองค์ความรู้ขั้นสูงจากการวิจัยที่สามารถต่อยอดไปสู่นวัตกรรมในอนาคตหรือเกิดนวัตกรรมที่มีองค์ความรู้พื้นฐานที่เป็นทุนเดิม

¹⁴ <https://reinventing.mhesi.go.th/>

- 2) ยกกระต๊บมหาวิทยาลัยในเวทีโลกให้มีอันดับสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
- 3) สร้างบัณฑิตที่มีทักษะสูงในระดับสากลตอบใจทยต์ตลาดแรงงาน

ระดับโลก

- 4) สร้างนักวิจัยที่มีผลงานระดับต้นๆ ของโลก มีผลงานตีพิมพ์

ในวารสารชั้นนำ

- 5) สร้างผู้ประกอบการใหม่ที่เน้นนวัตกรรมในระดับโลก

ตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน

- 1) ผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

1.1) อัตราการอ้างอิงของผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ ได้แก่ ผลงานวิจัยที่มีการนำไปใช้โดยดูจากการได้รับการอ้างอิงในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำในฐานข้อมูลวารสารที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

1.2) ชื่อเสียงของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ชื่อเสียง และการยอมรับในระดับนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.3) การเคลื่อนย้ายของอาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตนักศึกษาที่มีการแลกเปลี่ยนของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับต่างประเทศ

1.4) รางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติระดับระดับชาติและนานาชาติของบุคลากรต่อจำนวนอาจารย์หรือนักวิจัยทั้งหมด ได้แก่ บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่ยอมรับและได้สร้างชื่อเสียงในระดับนานาชาติ

- 2) ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา

2.1) จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษา ได้แก่ การเรียนการสอนและผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

2.2) ความร่วมมือวิจัยระดับนานาชาติ ได้แก่ ความร่วมมือวิจัยในระดับนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษา

2.3) ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่ได้รับการอ้างอิงเท่ากับหรือมากกว่าจำนวนผลงานวิจัย ได้แก่ คุณภาพงานวิจัย

2.4) งบประมาณด้านการวิจัยต่อหัวบุคลากร ได้แก่ ทรัพยากรเพื่อการวิจัย

2. กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม

จุดมุ่งเน้น : มุ่งเน้นการสร้าง การพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของ
อุตสาหกรรม สร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมตามทิศทางและจุดเน้นของประเทศ

ความคาดหวังต่อผลลัพธ์ (Key Results)

- 1) มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถถ่ายทอดและสร้างมูลค่าให้กับอุตสาหกรรม
- 2) สร้างบัณฑิตที่มีทักษะสูงตอบโจทย์อุตสาหกรรมและ Upskill, Reskill แรงงานในอุตสาหกรรม
- 3) เคลื่อนย้ายบุคลากรระหว่างมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม
- 4) สร้างผู้ประกอบการใหม่ที่เน้นเทคโนโลยีและพัฒนาผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs ให้สามารถยกระดับการสร้างเทคโนโลยีได้เอง

ตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน

- 1) ผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา
 - 1.1) นักศึกษาและบัณฑิตผู้ประกอบการ ได้แก่ การสร้างผู้ประกอบการใหม่ (New Startups) สัดส่วนของจำนวนนักศึกษาหรือบัณฑิตที่เป็นผู้ประกอบการ (จบการศึกษาไม่เกิน 5 ปี) ที่เกิดจากระบบการพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา
 - 1.2) รางวัลด้านผู้ประกอบการ ได้แก่ การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Development) โดยวัดผลจากจำนวนรางวัลสำหรับผู้ประกอบการใหม่ที่เป็นนักศึกษาหรือบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ
 - 1.3) งบประมาณจากแหล่งทุนภายนอกสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการ/ธุรกิจใหม่ ได้แก่ การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Development) วัดจากสัดส่วนงบประมาณจากแหล่งทุนภายนอกสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการหรือธุรกิจใหม่ อาทิ ศิษย์เก่า ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม หรือ บุคคลภายนอก ต่อ งบประมาณดำเนินงานทั้งหมดของสถาบันอุดมศึกษา
 - 1.4) บุคลากรสถาบันอุดมศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้สู่ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ

2) ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา

2.1) ระบบนิเวศน์ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเร่งพัฒนาผู้ประกอบการในสถาบันการศึกษา ได้แก่ สมรรถนะขององค์กร (Organizational Capability) โดยวัดจากสิ่งสนับสนุน ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเร่งพัฒนาผู้ประกอบการในสถาบันอุดมศึกษา

2.2) หลักสูตร หรือโปรแกรมเฉพาะที่ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ หลักสูตรศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่นักศึกษา

2.3) งบประมาณการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ งบประมาณการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถาบันอุดมศึกษาต่องบประมาณดำเนินงาน ทั้งหมด

2.4) ความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม

3. กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น

จุดมุ่งเน้น : มุ่งเน้นการสร้าง และพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงตามความต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่นด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม

ความคาดหวังต่อผลลัพธ์ (Key Results)

1) มีองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สามารถนำไปพัฒนาพื้นที่โดยเน้นการกระจายรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำของประเทศ

2) สร้างบัณฑิตที่มีทักษะสูงตอบโจทย์การพัฒนาพื้นที่หรือท้องถิ่น

3) พัฒนาบุคลากรในพื้นที่หรือท้องถิ่น

4) พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีทักษะการบริหารจัดการ การหาตลาด ตลอดจนการสร้างอาชีพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน

1) ผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

1.1) อัตราการได้งานทำในพื้นที่หรือภูมิภาคของบัณฑิต ได้แก่ การผลิตบัณฑิต ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

1.2) การพัฒนาเชิงพื้นที่ ได้แก่ การให้บริการวิชาการ การอนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมและชุมชนในพื้นที่ (Local Need)

1.3) การมีส่วนร่วมของบุคคลหรือหน่วยงานในชุมชน พื้นที่ หรือ ภูมิภาค ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน หรือ ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

1.4) ความยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา ชุมชนและสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษา

2) ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา

2.1) ความสอดคล้องของหลักสูตร ได้แก่ การเรียนการสอนที่มีหลักสูตรตอบสนอง ต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่

2.2) การวิจัยและบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาในพื้นที่ภูมิภาค ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเชิงพื้นที่และภูมิภาค

2.3) การมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน ได้แก่ สัดส่วนจำนวนหลักสูตรที่เปิดโอกาส ให้ชุมชน ประชาชน ผู้ใช้บัณฑิต องค์กร หรือหน่วยงานในพื้นที่ ได้มีโอกาสกำหนดทิศทางการดำเนินงานในการสอน การบริหาร เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ภูมิภาคที่สามารถนำไปสู่การพัฒนา สังคมและชุมชนในพื้นที่ ภูมิภาค

2.4) การบูรณาการงบประมาณจากภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมในพื้นที่ ได้แก่ การเป็นพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ คือ การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชน และสังคมในพื้นที่

4. กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ

จุดมุ่งเน้น : มุ่งเน้นการให้บริการการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและทัศนคติสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศมีความสามารถในการเรียนรู้พัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับความสามารถทางวิชาชีพเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นมืออาชีพให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมสร้างสรรค์คุณค่าให้กับสังคม ชุมชน

ตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน

1) ผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

1.1) อัตราการได้งานทำหรือประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ได้แก่ อัตรา การได้งานทำหรือประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ณ จุดเวลาหนึ่ง

1.2) สัดส่วนผู้จบการศึกษาที่ทำงานในอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มสูง ได้แก่ อัตราส่วนผู้จบการศึกษาที่เข้าทำงานอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มสูง สอดคล้องแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติ หรือแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษา

1.3) อัตราส่วนผู้จ้างงานหรือลูกค้าที่พอใจในคุณลักษณะของ บัณฑิต ได้แก่ อัตราส่วนผู้จ้างงานหรือลูกค้าที่พึงพอใจต่อคุณลักษณะด้านต่างๆ ของบัณฑิต

1.4) การตอบแทนคุณจากผู้ได้รับประโยชน์ด้านการจัดบริการ การศึกษา ได้แก่ เงินอุดหนุนเพื่อการจัดการศึกษา การตอบแทนนี้แสดงถึงความผูกพันที่ศิษย์เก่ามี ต่อสถาบัน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการบริจาคทรัพย์สิน หรือการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

2) ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา

2.1) การรับรองประสิทธิผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานระดับชาติ และนานาชาติ ได้แก่ สัดส่วนคุณภาพหลักสูตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานหลักสูตรจาก สถาบันมาตรฐาน และได้รับการรับรองจากหน่วยงานระดับชาติและนานาชาติ

2.2) พันธมิตรในการจัดการหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรมีจุดเน้นใน การสร้างประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้งานได้จริง

2.3) คุณภาพของผู้สอน ได้แก่ คุณสมบัตินของผู้สอน หรือ ผู้อำนวยการเรียนรู้ (Learning facilitator) เช่น อาจารย์ประจำเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านใน วงการที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถโดดเด่นด้านการเรียนการสอน

2.4) อัตราการคงอยู่ของผู้เรียน ได้แก่ อัตราการคงอยู่ของผู้เรียน ในหลักสูตรต่างๆ เมื่อผ่านกรอบเวลาของหลักสูตรไปร้อยละ 25

ทั้งนี้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อยู่ระหว่าง จัดทำมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา อาทิ (1) พัฒนาระบบการ บริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา กลไกการเงินและงบประมาณโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือนวัตกรรมอื่น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดการอุดมศึกษาและเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล (2) พัฒนา ระบบการผลิตบัณฑิต กำลังคนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ประเทศและรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (3) ปรับปรุงและพัฒนาระบบวิจัยและ นวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน นำไปใช้ ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง (4) สร้างเสริมบุคลากรศักยภาพสูงและส่งเสริมให้บุคลากรดังกล่าวไปทำ

การเรียนการสอน การวิจัยและการสร้างนวัตกรรมในหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน (5) ให้ทุนหรือสนับสนุนให้บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศหรือในหน่วยงานที่มีชื่อเสียงระดับโลกทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดและให้ได้รับค่าตอบแทน ตลอดจนสามารถนำผลงานมาใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการได้ (6) ส่งเสริมการดึงดูดบุคลากรซึ่งมีความสามารถสูงทั้งที่มีหรือไม่มีสัญชาติไทยให้เข้ามาดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรมในประเทศ เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยและนวัตกรรม และ (7) ส่งเสริม นิสิต นักศึกษา และบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ ให้ได้รับการพัฒนาความสามารถโดยมีหน่วยหรือกลไกในการเพาะบ่มความสามารถพิเศษของนิสิต นักศึกษา และบุคลากร

โดยสรุปแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา เป็นกลไกที่สำคัญที่จะเข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน โดยในประเด็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จะมีกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงตามความต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่นด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม และเป็นกลุ่มที่สถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นต่างๆ เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาหลักในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มอื่นๆ ที่มีจุดมุ่งเน้นแตกต่างกันไป ซึ่งจะสามารถนำความเชี่ยวชาญที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่มมุ่งเน้น เข้ามาบูรณาการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในประเด็นที่มีความเชี่ยวชาญตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นได้อีกด้วย

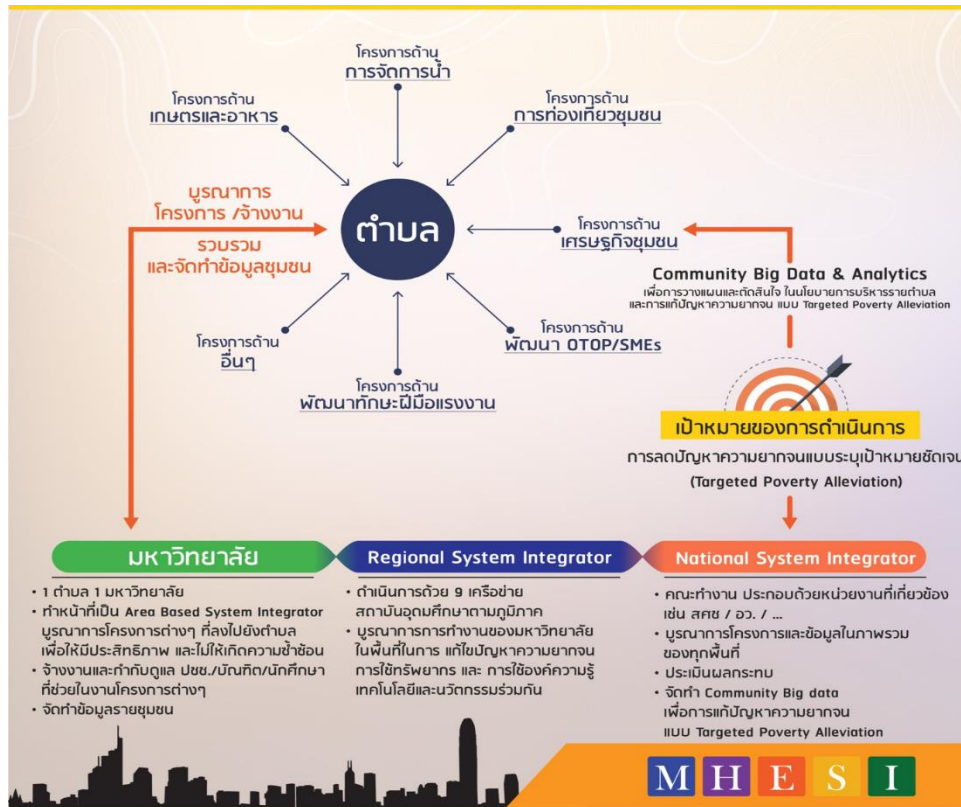
4.3 โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ เป็นโครงการภายใต้ พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยในขณะนั้น การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนว่างงาน และบัณฑิตจบใหม่ไม่สามารถหางานทำได้ รวมถึงนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ประชาชนที่ว่างงานย้ายกลับถิ่นฐานจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงได้ดำเนินการโครงการยกระดับ เศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการดังกล่าว โดยอาศัยสถาบันอุดมศึกษา เป็นหน่วยงาน ที่จะบูรณาการโครงการ (System Integrator) รายตำบล ครอบคลุมพื้นที่ 3,000 ตำบล ทั่วประเทศ ทำหน้าที่ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่จะช่วยยกระดับเศรษฐกิจและสังคมตามปัญหาและความ ต้องการของชุมชน อาทิเช่น การยกระดับสินค้า OTOP การยกระดับการท่องเที่ยว การบริการ ชุมชน หรือการเพิ่มรายได้รูปแบบอื่นให้แก่ชุมชนตามรูปแบบกิจกรรมที่จะเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ ที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เป็นหน่วยจ้างงานในการดำเนินโครงการของหน่วยงานต่างๆ ในตำบล โดยจ้างงานประชาชนทั่วไป บัณฑิตจบใหม่ และนักศึกษา ไม่น้อยกว่า 20 คนในแต่ละ ตำบล ประสานงานและทำงานร่วมกับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการ โครงการภายในพื้นที่ บูรณาการและสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่ไปดำเนินการโครงการภายใน ตำบล ในด้านองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชนรายตำบล (Community Big Data) เพื่อให้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ ในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมีเป้าหมายชัดเจน

นอกจากนี้ ในการบริหารงานของโครงการ นอกจากจะมีสถาบันอุดมศึกษา เป็น หน่วยบูรณาการโครงการ (System Integrator) รายตำบลแล้ว เพื่อให้การดำเนินการบูรณาการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการจัดทำระบบการบูรณาการอีก 2 ระดับคือระดับภูมิภาค (Regional System Integrator) และระดับประเทศ (National System Integrator) โดยมีเครือข่าย สถาบันอุดมศึกษา 9 ภูมิภาค ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้แก่ เครือข่ายภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนบน ภาคกลางตอนล่าง ภาคตะวันออก ภาคใต้ ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง ทำหน้าที่ในการ บูรณาการโครงการต่างๆระหว่างชุมชนหรือตำบลใน พื้นที่ (Regional System Integrator) ทั้งด้านการใช้ทรัพยากรโครงการร่วมกัน การแบ่งปันองค์ ความรู้และเทคโนโลยีร่วมกัน รวมถึงการเชื่อมต่อกันในโซ่คุณค่า (Value Chain) ของสินค้าและ บริการ เช่นการผลิตวัตถุดิบ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การบริโภคสินค้าและ บริการ การท่องเที่ยวที่เชื่อมต่อกันระหว่างพื้นที่ เป็นต้น และในระดับประเทศ กระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ร่วมกับ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เป็น National System Integrator เพื่อทำหน้าที่บูรณา การโครงการและข้อมูลต่างๆในภาพรวม การประเมินผลกระทบ และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาด

ใหญ่ของชุมชน เพื่อใช้ในการจัดทำนโยบายและกลยุทธ์ในการลดปัญหาความยากจนแบบมีเป้าหมายชัดเจน (Targeted Poverty Alleviation) การดำเนินการบูรณาการต่างๆเป็นไปดังภาพประกอบ 3

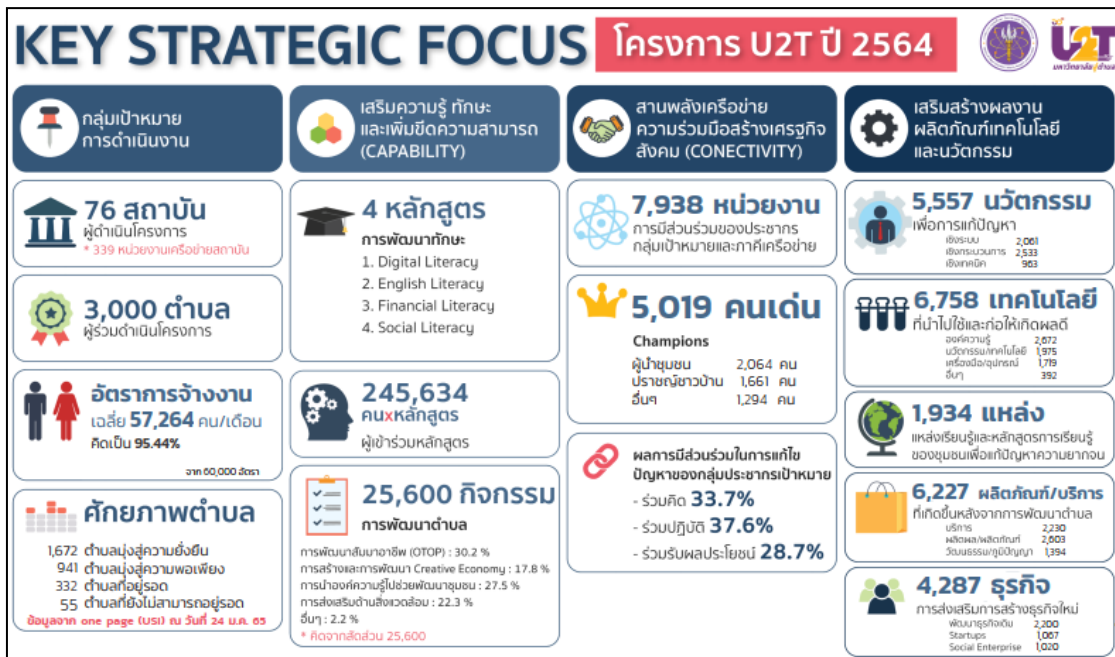
ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

ที่มา : ข้อเสนอโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

สำหรับวัตถุประสงค์ของโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็น System Integrator เพื่อให้เกิดการจ้างงานประชาชนทั่วไป บัณฑิตจบใหม่ และนักศึกษา ให้มีงานทำและฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามปัญหาและความต้องการของชุมชน ได้แก่ การยกระดับสินค้า OTOP การยกระดับการท่องเที่ยว การบริการชุมชน หรือการเพิ่มรายได้รูปแบบอื่นให้แก่ชุมชน และเพื่อให้เกิด

การจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big Data) เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบ มีเป้าหมายชัดเจน

ขณะที่ผลการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ พบว่าโครงการ ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานประชาชนทั่วไป บัณฑิต และนักศึกษา มีการจ้างงาน รวมเฉลี่ย 57,264 คน (คิดเป็นร้อยละ 95.43) ของกรอบการจ้างงาน ก่อให้เกิดกิจกรรมการดำเนินการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของสถาบันอุดมศึกษารายตำบลในด้านต่างๆ รวม 3,000 ตำบล ได้มีการจัดทำสถานภาพตำบล (Tambon Profile) ครบทั้ง 3,000 ตำบล และมีการลงพื้นที่ เพื่อทำกิจกรรมเพื่อตอบโจทย์เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจนของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี โดยอาศัยข้อมูลจากสถานภาพตำบล (Tambon Profile) มาใช้ในการดำเนินการ โดยมีข้อมูลจำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ การสร้างและพัฒนา Creative Economy การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวม 25,600 กิจกรรม นอกจากนี้ยังจัดให้มีการพัฒนาทักษะให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ (Reskill/Upskill) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการ Reskill/Upskill ด้าน Financial Literacy รวม 57,334 คน นอกจากนี้ ได้ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการอบรม Reskill/Upskill ด้าน Digital จำนวน 59,025 คน ด้าน English จำนวน 56,689 คน และด้าน Social จำนวน 57,630 คน ตลอดจนได้พัฒนา Platform การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน Community Big Data ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับ National System Integrator (NSI) และ Regional System Integrator (RSI) รวมถึงระบบบริหารจัดการข้อมูล Community Big Data สำหรับโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน

ภาพประกอบ 4 สรุปผลการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, รายงานการประเมินผลกระทบทบทางเศรษฐกิจและสังคม โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

4.4 โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG

โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นโครงการ ที่ต่อยอดการดำเนินการจาก “โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ” โดยจะใช้ข้อมูล Thailand Community Big Data (TCD) ที่ได้ดำเนินการมาใน “โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ” ที่บ่งบอกถึงศักยภาพและความพร้อมของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารายพื้นที่ด้วยยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ BCG รวมถึงการเพิ่มและรักษาระดับการจ้างงานบัณฑิตและประชาชนในพื้นที่ โดยขยายการดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ 7,435 ตำบลทั่วประเทศ และตั้งเป้าให้เกิดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ด้วยยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ BCG ไม่น้อยกว่า 15,000 กิจกรรม ครอบคลุมทุกพื้นที่ เกิดผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชน มียอดขายเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนไม่น้อยกว่า

4,500 รายการ เกิดการจ้างงานประชาชนทั่วไปและบัณฑิตจบใหม่ จำนวนไม่น้อยกว่า 68,350 คน และกำลังคนไม่น้อยกว่า 68,350 คน ได้รับการฝึกอบรม (Upskill/Reskill) พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและทักษะที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ BCG เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ระหว่างการดำเนินโครงการไม่น้อยกว่า 600 ล้านบาท/เดือน สามารถจัดทำและนำข้อมูลชุมชนขนาดใหญ่ (TCD) มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์การจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่ครบทุกพื้นที่

โดยกิจกรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนโครงการหลัก ประกอบไปด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมการพัฒนา ส่งเสริม และผลักดันเศรษฐกิจ BCG ของพื้นที่อย่างยั่งยืน และกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) และการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุมชนขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data : TCD) ในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดโดยสรุปได้ดังนี้

1) กิจกรรมการพัฒนา ส่งเสริม และผลักดันเศรษฐกิจ BCG ของพื้นที่อย่างยั่งยืน จะเน้นพัฒนาสินค้าและบริการชุมชนให้ได้มาตรฐานด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ทำการตลาดและขายสินค้า ทั้งแบบ online / off-line และทั้งใน และต่างประเทศ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ หรืออัตลักษณ์และ brand สินค้า เพื่อให้สินค้าและบริการนั้นให้มีความโดดเด่น น่าสนใจ และสามารถกระจายสินค้า และบริการได้อย่างกว้างขวาง พัฒนา U2T Market Place Platform เพื่อเป็นตลาดการขายผลิตภัณฑ์ และบริการชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมผลักดันในโครงการ ยกกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล และถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านการผลิตและบริการให้แก่ชุมชน

2) กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) และการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุมชนขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data : TCD) ในพื้นที่ จะเน้นการการจัดทำข้อมูล TCD ที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจากโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการให้สมบูรณ์ ปรับปรุงและพัฒนา Platform ให้ตอบสนองการใช้ประโยชน์ในหลากหลายมิติ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ และถ่ายทอดการใช้ประโยชน์จาก TCD ให้ผู้ที่จะใช้ประโยชน์ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

แม้ว่าโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG จะเป็นโครงการระยะสั้น กล่าวคือมีระยะเวลาการดำเนินการ 3 เดือน (กรกฎาคม - กันยายน 2565) แต่ผลการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG สามารถกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ด้วยยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ BCG จำนวนกว่า 15,042 กิจกรรม เกิดการจ้างงานประชาชนทั่วไปและบัณฑิตจบใหม่ จำนวน 64,152 คน ซึ่งได้รับการฝึกอบรม (Upskill/Reskill) พัฒนา

ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและทักษะที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ BCG และสามารถกระตุ้นและก่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ระหว่างการเดินทางโครงการ ประมาณ 1,236 ล้านบาท/เดือน

Key Achievement U2T for BCG

กลุ่มเป้าหมายความสำเร็จ การดำเนินการ	Learning องค์ความรู้ ทักษะและขีดความสามารถ	สานพลังเครือข่าย ความร่วมมือสร้างเศรษฐกิจ	คัดสรร พัฒนา สร้างคุณค่า ผลงาน/เทคโนโลยี/นวัตกรรม*																								
<p>94 มหาวิทยาลัย</p> <p>7,435 ตำบล</p> <p>64,152 คน <small>บัณฑิต 32,224 คน ประชาชน 31,928 คน</small></p> <p>งบจ้างงาน 2,460 ล้านบาท</p> <p>งบขับเคลื่อนเศรษฐกิจ 1,105 ล้านบาท</p>	<p>12 Modules</p> <p>เนื้อหาการเรียนรู้พัฒนาทักษะ 1,772 ภาที่ ผู้เข้าร่วมหลักสูตร 324,864 ครั้ง (คนหน้าผู้สอน) จำนวนผู้เข้าเรียน 38,301 คน</p> <p>กิจกรรมเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สร้างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง</p> <p>9 กิจกรรม/41,764 ครั้ง</p> <p>94% ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐาน BCG/รองรับผู้ประกอบการ (64,152/68,000 คน)</p> <table border="1" style="font-size: small;"> <tr><td>1. การศึกษา เรียนรู้ งานนอกสถานที่</td><td>2,333</td></tr> <tr><td>2. การจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี</td><td>5,031</td></tr> <tr><td>3. การฝึกอบรม/ประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น</td><td>8,003</td></tr> <tr><td>4. การสำรวจตลาด/ผู้ซื้อ</td><td>4,833</td></tr> <tr><td>5. การสำรวจและเก็บข้อมูลลูกค้า</td><td>4,759</td></tr> <tr><td>6. การบริหาร/ประเมินคุณภาพสินค้า/บริการ</td><td>6,895</td></tr> <tr><td>7. การทดสอบสินค้า/บริการหลังการพัฒนา</td><td>4,090</td></tr> <tr><td>8. การสำรวจความพร้อมของลูกค้า</td><td>5,370</td></tr> <tr><td>9. อื่นๆ เช่น การจัดการขนส่ง/การค้าการขาย</td><td>450</td></tr> </table>	1. การศึกษา เรียนรู้ งานนอกสถานที่	2,333	2. การจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี	5,031	3. การฝึกอบรม/ประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น	8,003	4. การสำรวจตลาด/ผู้ซื้อ	4,833	5. การสำรวจและเก็บข้อมูลลูกค้า	4,759	6. การบริหาร/ประเมินคุณภาพสินค้า/บริการ	6,895	7. การทดสอบสินค้า/บริการหลังการพัฒนา	4,090	8. การสำรวจความพร้อมของลูกค้า	5,370	9. อื่นๆ เช่น การจัดการขนส่ง/การค้าการขาย	450	<p>30 หน่วยงาน</p> <p>หน่วยงาน อว. สสนับสนุนและถ่ายทอดเทคโนโลยี</p> <p>หน่วยงาน อว. สนับสนุนความรู้ ถ่ายทอดผู้ประกอบการ</p> <table border="1" style="font-size: small;"> <tr> <th>ภาครัฐ</th> <th>ภาคเอกชน</th> <th>SA/NGO</th> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - ปรากฏิตถาวร - มูลนิธิสืบนาคะ - ไทย - เครือข่ายข้อมูล - ความสามารถหลายทาง - วิศวกรรม - เครือข่ายสนับสนุน - และการแพทย์ - อื่นๆ - องค์การมหาชน - เกษตรอินทรีย์ - ภาครถไฟ </td> </tr> </table>	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	SA/NGO			<ul style="list-style-type: none"> - ปรากฏิตถาวร - มูลนิธิสืบนาคะ - ไทย - เครือข่ายข้อมูล - ความสามารถหลายทาง - วิศวกรรม - เครือข่ายสนับสนุน - และการแพทย์ - อื่นๆ - องค์การมหาชน - เกษตรอินทรีย์ - ภาครถไฟ 	<p>จำนวนสินค้า และบริการ BCG 15,042 รายการ</p> <p>จำนวนองค์ความรู้/แหล่งท่องเที่ยว 648 จำนวนนวัตกรรม/เทคโนโลยี 1,949 จำนวนภูมิปัญญาท้องถิ่น/ออกแบบ 192</p> <p>เงินหมุนเวียน</p> <p>กระตุ้นเศรษฐกิจ 1,236 ล้านบาทต่อเดือน <small>(ค่าตอบแทนงานกิจกรรม+ของขาย)</small></p> <p>รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 143 ล้านบาทต่อเดือน <small>(ข้อมูลจากระบบ PBM C01-C06)</small></p> <p>1,716 ล้านบาทต่อปี</p>
1. การศึกษา เรียนรู้ งานนอกสถานที่	2,333																										
2. การจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยี	5,031																										
3. การฝึกอบรม/ประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่น	8,003																										
4. การสำรวจตลาด/ผู้ซื้อ	4,833																										
5. การสำรวจและเก็บข้อมูลลูกค้า	4,759																										
6. การบริหาร/ประเมินคุณภาพสินค้า/บริการ	6,895																										
7. การทดสอบสินค้า/บริการหลังการพัฒนา	4,090																										
8. การสำรวจความพร้อมของลูกค้า	5,370																										
9. อื่นๆ เช่น การจัดการขนส่ง/การค้าการขาย	450																										
ภาครัฐ	ภาคเอกชน	SA/NGO																									
		<ul style="list-style-type: none"> - ปรากฏิตถาวร - มูลนิธิสืบนาคะ - ไทย - เครือข่ายข้อมูล - ความสามารถหลายทาง - วิศวกรรม - เครือข่ายสนับสนุน - และการแพทย์ - อื่นๆ - องค์การมหาชน - เกษตรอินทรีย์ - ภาครถไฟ 																									

ภาพประกอบ 5 สรุปผลการดำเนินการโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, รายงานการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG

จากผลการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่ได้มีการนำรูปแบบการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยบูรณาการดำเนินการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ และมีเครือข่ายอุดมศึกษา ที่ช่วยในการบริหารจัดการในระดับจังหวัด ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างมาก แม้โครงการจะมีระยะเวลาการดำเนินการที่สั้น แต่รูปแบบการดำเนินการดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้

4.5 การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 35 แห่ง เข้าสู่ระบบการจัดอันดับของ THE Impact Rankings โดยจัดทำเป้าหมายและแผนการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (SDGs) โดยร่วมกับ Times Higher Education ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 35 แห่ง ดังกล่าว ตามตัวชี้วัดของ THE Impact Rankings

โดยจากผลการดำเนินการพบว่าในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่ได้รับการจัดอันดับใน THE Impact Rankings จำนวน 65 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2565 ที่มีจำนวน 52 แห่ง และมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ที่ได้รับการจัดอันดับใน THE Impact Rankings จำนวน 32 แห่ง โดยมีสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่มีความโดดเด่นในการดำเนินการตามกรอบการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (SDGs) ในแต่ละด้าน ดังภาพประกอบ 6

	<p>จัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ อันดับที่ 4 ของโลก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี</p>		<p>ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ อันดับ 101 - 200 ของโลก สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT)</p>
	<p>ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน อันดับ 9 ของโลก มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p>		<p>ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิจากภัยพิบัติและยั่งยืน อันดับ 37 ของโลก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p>
	<p>สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย อันดับ 3 ของโลก มหาวิทยาลัยมหิดล</p>		<p>สร้างหลักประกันให้รูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน อันดับ 54 ของโลก มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
	<p>สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันดับ 33 ของโลก มหาวิทยาลัยขอนแก่น</p>		<p>ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกี่ยวเนื่อง อันดับ 33 ของโลก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</p>
	<p>บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมอำนาจให้สตรีและเด็กหญิง อันดับ 7 ของโลก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p>		<p>อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อันดับ 25 ของโลก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์</p>
	<p>สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน อันดับ 39 ของโลก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี</p>		<p>ปกป้อง ดินผุ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อผู้ทรงอำนาจสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสียดินหลากหลายทางชีวภาพ อันดับ 20 ของโลก มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
	<p>สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา อันดับ 5 ของโลก มหาวิทยาลัยมหิดล</p>		<p>ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้อุปกรณ์เข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่ประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ อันดับ 37 ของโลก มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
	<p>ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ ผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน อันดับ 61 ของโลก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>		<p>เสริมความเข้มแข็งให้กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อันดับ 5 ของโลก มหาวิทยาลัยมหิดล</p>
	<p>สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม อันดับ 24 ของโลก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>		

ภาพประกอบ 6 สถาบันอุดมศึกษาของไทยที่มีความโดดเด่นตามกรอบการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน (SDGs) โดยการจัดอันดับของ THE Impact Rankings ประจำปี พ.ศ. 2566 ในแต่ละด้าน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, เอกสารประกอบการบรรยายสถานพลังขับเคลื่อนนโยบายความมีส่วนร่วมสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วันที่ 25 เมษายน 2567

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ร่วมกับศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษา เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของประเทศไทย รวมถึงสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีบทบาทเป็นผู้นำของการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อยกระดับบทบาทสถาบันอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

สำหรับกรอบแนวคิดการดำเนินการของโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จะมีการดำเนินการใน 3 ส่วน ได้แก่

- 1) Accelerating and Capacity Building: พัฒนาศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของประเทศไทย
- 2) SDG Localizing University: สนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีบทบาทเป็นผู้นำของการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ
- 3) Connecting National and Global SDG Networks: ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อยกระดับบทบาทสถาบันอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดการดำเนินการของโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, ข้อเสนอโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับผลการดำเนินการ ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านหลักสูตรต่างๆ อาทิ หลักสูตรด้านนโยบาย หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรด้านการวิจัย และหลักสูตรด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา โดยในปี พ.ศ. 2565 ได้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- 1) การจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) การพัฒนาเครื่องมือ SDGs Tracker สำหรับสถาบันอุดมศึกษา
- 3) การพัฒนาศักยภาพกลุ่มบุคลากรหลักที่รับผิดชอบด้านความยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและเครื่องมือในการทำงานขับเคลื่อน SDGs ระดับพื้นที่ (Training for Trainers)
- 4) การสร้างเครือข่ายผู้นำนักศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่

5) การพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

6) การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทสถาบันอุดมศึกษาด้านความยั่งยืนกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ

โดยปัจจุบันได้มีสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสยาม

จากการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสามารถนำมาใช้ประกอบการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกิจกรรมเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษามีการจัดทำเป้าหมายและแผนการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนมีการอบรมเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพในการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ก็ได้รับทราบถึง แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนี้

กฤติธี เอกวรารกร (2564) ได้ศึกษาบทบาทและความคาดหวังของชุมชนในการเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยผลการศึกษาพบว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องมีแนวคิดและคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตของสังคมที่มีความสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นกับชุมชนปัจจุบัน และควรสร้างเครือข่ายร่วมระหว่างชุมชนเพื่อให้เกิดการบูรณาการเชิงองค์ความรู้และปฏิบัติกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้านได้อย่างสัมฤทธิ์ผล สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนที่มีความแตกต่างทางภูมิวัฒนธรรม เพราะปัญหาของชุมชนที่แตกต่างส่วนหนึ่งมีผลจากภูมิวัฒนธรรมที่แตกต่าง หากแต่บางชุมชนสามารถจัดการปัญหาที่มาจากภูมิวัฒนธรรมของชุมชนได้เนื่องจากชุมชนนั้นมี

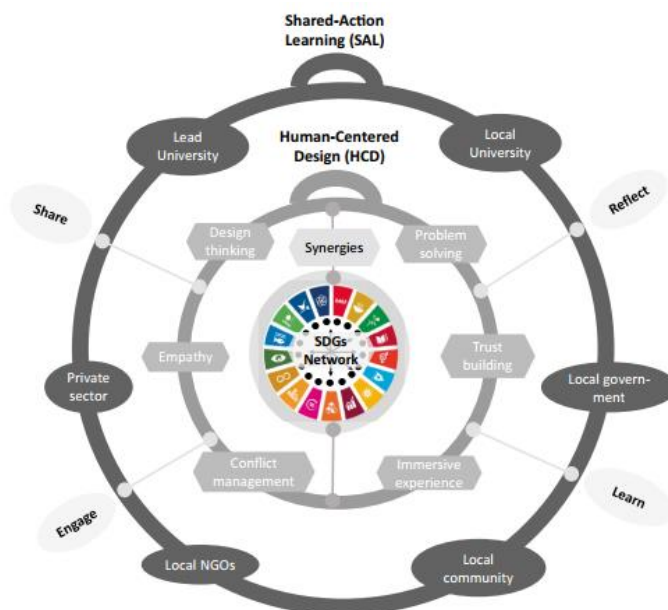
เครือข่ายทางสังคมและทุนชุมชน ทำให้ชุมชนมีมุมมองและความคาดหวังต่อบทบาทการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้สังคมที่แตกต่างกัน

เพื่อประกษา ภัทรานุกรม (2560) ได้ศึกษาบทบาทมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยได้ศึกษาในประเด็นด้านการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่มุ่งให้ชุมชนท้องถิ่นตั้งคำถามและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมการใช้ความรู้ในชุมชนท้องถิ่น และให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักในความสำคัญของการวิจัยให้เป็นวิถีชีวิตและสามารถสร้างความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยผลการศึกษาพบว่าบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือการสร้างนักวิจัยชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยไปใช้แก้ปัญหาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้จริงอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาจากงานวิจัยผ่านกระบวนการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะเกิดประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ชุมชนท้องถิ่นเกิดนักวิจัยชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นและได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยและ เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้วิจัยเป็นฐานอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ขณะที่สถาบันอุดมศึกษา ก็จะได้ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนท้องถิ่น อาจารย์ได้พัฒนาความรู้ใหม่จากการทำวิจัย รวมถึงสามารถบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการนำผลงานวิจัยไปขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้

Leal Filho (2023) ได้ศึกษาการทำแผนที่ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยแสดงถึงความหลากหลาย ของความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญที่จะส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ โดยรูปแบบของความร่วมมือสามารถสรุปได้ 8 รูปแบบ ได้แก่ 1) การสร้างโครงการวิจัยร่วมกันบนพื้นฐานของความร่วมมือที่มุ่งเน้นไปที่ความต้องการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและวิธีแก้ปัญหาความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน เช่น การจัดการความยากจน การแก้ปัญหาความหิวโหย หรือการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นต้น 2) สนับสนุนการริเริ่มที่นำโดยนักศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ SDGs ประเด็นภายในชุมชน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพศความเท่าเทียมกัน และการเข้าถึงน้ำสะอาด เป็นต้น 3) การจัดกิจกรรมสาธารณะร่วมและการรณรงค์เพื่อเพิ่มการมองเห็นและเพิ่มความตระหนักถึง SDGs และความสำคัญระหว่างสมาชิกของ

ชุมชนท้องถิ่น 4) การพัฒนาโปรแกรมร่วมเพื่อฝึกอบรม การสร้างกิจกรรมสำหรับสมาชิกชุมชน 5) การเป็นหุ้นส่วนกับธุรกิจท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนการบริโภค การผลิตและเน้นผลประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่น 6) การเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกในการแบ่งปันความรู้และทรัพยากร 7) การสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนท้องถิ่น และ 8) การพัฒนาโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ

Agusdinata (2022) ได้ศึกษาบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการนำแนวทาง SDGs ไปใช้ปฏิบัติ โดยเน้นการออกแบบที่ใช้ทรัพยากรมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยผลการศึกษาพบว่า บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำในด้านการประสานการทำงานเพื่อออกแบบกระบวนการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยอาศัยความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา และได้มีการนำเสนอกรอบการดำเนินการสำหรับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นผู้นำในการเรียนรู้ร่วมกัน (Shared-Action Learning : SAL) ในการสะท้อน เรียนรู้ ร่วมมือ และแบ่งปันทรัพยากร รวมถึงใช้คนเป็นศูนย์กลางการดำเนินการ (Human-Centered Design : HCD) ในการทำงานร่วมกัน ทั้งในเรื่องการกำหนดประเด็นปัญหา การสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดี การจัดการความขัดแย้ง การสร้างความเข้าใจ รวมถึงการออกแบบแนวคิด เพื่อเป้าหมายในการดำเนินการตามกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องมีการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มต่างๆ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผู้นำ (Lead University) สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น (Local University) หน่วยงานรัฐในท้องถิ่น (Local Government) ชุมชนท้องถิ่น (Local Community) องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในท้องถิ่น (Local NGOs) และภาคเอกชน (Private sector) โดยสรุปได้ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 8 A framework for developing university-led initiatives for the co-creation and implementation of SDG solutions

ที่มา :Agusdinata, D. B. (2022). The role of universities in SDGs solution co-creation and implementation: a human-centered design and shared-action learning process. *Sustainability Science*, 17, 1592.

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เกิดแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ว่าจำเป็นต้องมีรูปแบบและกระบวนการในการเชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายที่ร่วมกันทำงานและขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ รวมถึงกำหนดบทบาท ของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยได้เลือกวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนการออกแบบการวิจัยเป็นลำดับ (Sequential Designs) ในรูปแบบเชิงปริวรรตเป็นลำดับ (Sequential Transformative) โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนก่อนออกแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนดำเนินการประมวล วิเคราะห์ และพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และนำรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นไปประเมินผ่านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในลักษณะของการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พร้อมนำผลที่ได้รับมาสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในประเด็นที่สำคัญ ก่อนนำผลที่ได้รับมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุปข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” เป็นการใช่วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ประชากร

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการ

ประกาศโดยกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามประกาศ เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 แห่ง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้ที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ได้แก่

1) ผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน

2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ตามประกาศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัด กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น จำนวน 8 คน

3) ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นจำนวน 4 คน

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามข้อกำหนดและคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประกาศโดยกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามประกาศ เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 แห่ง ในตำแหน่งอธิการบดี หรือ รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถาม โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 85 แห่ง โดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยกำหนดสัดส่วนของลักษณะที่สนใจประชากรเท่ากับ 0.5 ระดับ

ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งแบ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จำนวน 14 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามข้อกำหนด และคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจากประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การบริหารงานหน่วยงาน การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 8 คน

2) กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 พิจารณาจากตำแหน่งบริหาร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี หรือผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับมอบหมายโดยตรงให้กำกับดูแลด้านการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการดำเนินโครงการตามนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) และมีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) หรือมีผลงานด้านการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนในเชิงประจักษ์ และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับในวงกว้าง จำนวน 8 คน

3) กลุ่มผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาจากผู้ที่เป็นผู้นำเชิงความคิดและมีประสบการณ์หรือผลงานในเชิงประจักษ์ในการพัฒนาท้องถิ่นหรือผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 4 คน

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามข้อกำหนดและคุณสมบัติเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาจากประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การบริหารงานหน่วยงานการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านการอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง มาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และนำร่างรูปแบบดังกล่าวมาประเมินผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 8 คน และกลุ่มผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้าน การพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 4 คน โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างและมีข้อคำถามในลักษณะปลายเปิดที่มีชุดคำถามเพื่อสอบถามถึงความสอดคล้องและความเหมาะสม จุดแข็ง จุดอ่อน และความเป็นไปได้ของรูปแบบก่อนนำข้อมูลมาสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบ และนำผลที่ได้รับมาสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ก่อนจัดทำบทสรุป ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย

และนวัตกรรม (ระหว่างปีพ.ศ. 2562 – 2566) ผ่านการดำเนินการต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 1

เป็นเอกสารที่มาจากกรายงานหรือการสรุปผลของหน่วยงาน ตลอดจนงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีการรายงานหรือมีตรวจสอบและมีการเผยแพร่สู่สาธารณชน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 2

การสร้างแบบสอบถาม โดยนำผลที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาจัดทำข้อคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ผ่านนโยบายและโครงการต่างๆ ก่อนนำข้อมูล ที่ได้รับมาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนโดยคำถามในแบบสอบถามดังกล่าว จะประกอบไปด้วยหัวข้อ 2 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ข้อคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในด้านต่างๆ การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสถาบันอุดมศึกษา และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นตามมาตรวัดแบบ Likert Scale เป็น 3 ระดับ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นพื้นฐานว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและโครงการต่างๆ ว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับใด ดังนี้

3. หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับน้อย

โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึง นโยบายมีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33 หมายถึง นโยบายมีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง นโยบายมีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในระดับน้อย

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายที่ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นตามมาตราวัดแบบ Likert Scale เป็น 3 ระดับ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นพื้นฐานว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายและโครงการต่างๆ ที่มีต่อการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับใด ดังนี้

3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึง นโยบายมีความเหมาะสม ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33 หมายถึง นโยบายมีความเหมาะสม ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง นโยบายมีความเหมาะสม ในระดับน้อย

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยแบ่งระดับความคิดเห็นตามมาตราวัดแบบ Likert Scale เป็น 5 ระดับ เพื่อให้ทราบข้อมูลทีละลึกในรายละเอียดมากขึ้นกว่า

ความคิดพื้นฐานและสามารถแสดงผลเปรียบเทียบที่ละเอียดมากขึ้น ว่าสถาบันอุดมศึกษามีการ
นำนโยบายไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในระดับใด ดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการ ของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการ ของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการ ของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ได้นำนโยบายไปใช้
ขับเคลื่อนการดำเนินการ ของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับน้อยที่สุด

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของกระทรวง
การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้แก่ นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา
โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้า
สู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีการ
ส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในด้านต่างๆ อย่างไรก็ตาม โดยแบ่งระดับความคิดเห็นตาม

มาตราวัดแบบ Likert Scale เป็น 5 ระดับ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ลงลึกในรายละเอียดมากขึ้นกว่าความคิดพื้นฐานและสามารถแสดงผลเปรียบเทียบที่ละเอียดมากขึ้น ดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านโยบายมีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง นโยบาย มีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง นโยบาย มีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง นโยบาย มีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง นโยบาย มีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง นโยบาย มีการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้นโยบายยังไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน รูปแบบและการดำเนินการในระยะต่อไปที่จะช่วยให้นโยบายสามารถส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในอนาคต และประเด็นที่สถาบันอุดมศึกษามีความต้องการการสนับสนุนเชิงนโยบายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 2

มีการตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบถึงความสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1 ข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 คะแนน 0 ยังไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คะแนน -1 ข้อคำถามไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

โดยหากข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง มีความเที่ยงตรงและสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 3

การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยอาศัยผลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม มาจัดเป็นประเด็นเพื่อจัดทำชุดคำถามแบบปลายเปิด โดยคำถามในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างดังกล่าว จะประกอบไปด้วยหัวข้อ 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น กับนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566)
3. ข้อคำถามเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อควรปรับปรุงของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
4. ข้อคำถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อให้เกิดผลกระทบในแง่ของ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 3

มีการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบถึงความสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีเกณฑ์การพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +1	ข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
คะแนน 0	ยังไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
คะแนน -1	ข้อคำถามไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

โดยหากข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีความเที่ยงตรงและสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 4

การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยอาศัยชุดคำถามจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาใช้ในการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งการสนทนากลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องพิจารณาจากประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การบริหารงานหน่วยงาน การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565

3. กลุ่มผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาท้องถิ่น

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 4

ผู้วิจัยได้มีการขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้ว เพื่อส่งข้อมูลประกอบการสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลและพิจารณาข้อมูลดังกล่าวล่วงหน้า ประมาณ 2 สัปดาห์ ก่อนจัดให้มีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยจัดให้มีผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสนทนากลุ่ม และมีความรู้เกี่ยวกับประเด็นด้านการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม นอกจากนี้ ได้จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เจ้าหน้าที่บันทึกการประชุม สำหรับการดำเนินการดังกล่าว โดยการบันทึกการประชุม จะเป็นการบันทึกข้อความที่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการบันทึกภาพและเสียง โดยขออนุญาตผู้เข้าร่วมทุกท่านก่อนดำเนินการเพื่อนำข้อมูลที่ได้นี้มาใช้ในการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องในภายหลัง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 5

การจัดสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยอาศัยผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาพิจารณาประเด็นที่สำคัญเพื่อยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยจะกำหนดประเด็นที่สำคัญและนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เชิงลึก

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 5

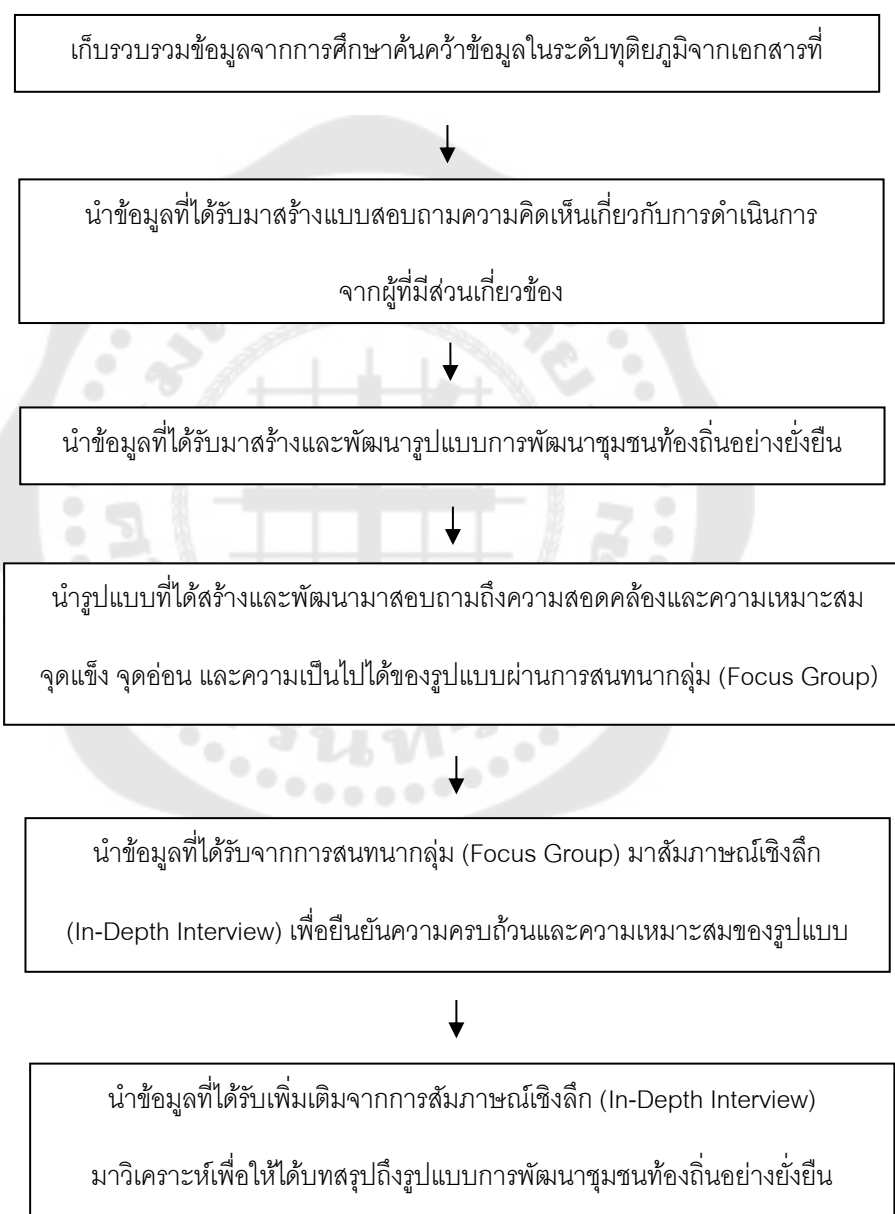
ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาสร้างชุดคำถามในประเด็นที่สำคัญเพิ่มเติม เพื่อยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสรุปประเด็นที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มให้กลุ่มเป้าหมายที่เลือกสัมภาษณ์แบบเชิงลึกได้พิจารณาก่อนล่วงหน้า ประมาณ 2 สัปดาห์ และทำการนัดหมายสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เจ้าหน้าที่บันทึกการประชุม สำหรับการดำเนินการดังกล่าว โดยการบันทึกการประชุม จะเป็นการบันทึกข้อความที่ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจน การบันทึกภาพและเสียง โดยขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกก่อนดำเนินการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้บันทึกมาใช้ในการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องในภายหลัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เป็นการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูล ในระดับทุติยภูมิ ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ รายงานผลการศึกษาวิจัยประเภทต่างๆ และแหล่งข้อมูลที่ปรากฏตามอินเทอร์เน็ต ได้แก่ แนวคิด การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ผ่านการดำเนินการต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. เป็นการสอบถามผ่านแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ผ่านการดำเนินการต่างๆ ก่อนนำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

3. เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยนำผลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม มาจัดเป็นประเด็น เพื่อจัดทำชุดคำถามแบบปลายเปิด มีการบันทึกการประชุมที่เป็นกรบันทึกข้อความ การบันทึกภาพและเสียง โดยขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างก่อนดำเนินการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้บันทึกมาใช้ในการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องในภายหลัง

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. จัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก และพรรณนาข้อมูลที่ได้รับดังกล่าว โดยอ้างอิงถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น กับนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อควรปรับปรุงของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นดังกล่าว ตลอดจนความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้จริง

3. ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุป ข้อเสนอแนะของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและนำผลที่ได้รับมาพัฒนาเป็นรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างยั่งยืน ก่อนจัดทำประเด็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และนำผลที่ได้มาสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างยั่งยืน โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
2. ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างยั่งยืน
3. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเหมาะสม และผลการยืนยันความครบถ้วน และความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

1. ผลการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผ่านนโยบายและโครงการต่างๆ ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบสอบถามไปยังผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของ

สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประกาศโดยกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามประกาศ เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 แห่ง โดยได้รับการตอบแบบสอบถาม จำนวน 85 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.73 โดยมีจำนวนและค่าร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา		
กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก (17 แห่ง)	12	70.59
กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม (19 แห่ง)	15	78.95
กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (48 แห่ง)	44	91.67
กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา (2 แห่ง)	0	0.00
กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ (18 แห่ง)	14	77.78
รวม (104 แห่ง)	85	81.73

จากตาราง 3 พบว่า สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 44 แห่ง จากจำนวน 48 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.67 รองลงมาได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ตอบแบบสอบถาม จำนวน 15 แห่ง จากจำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 78.95 และสถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 14 แห่ง จากจำนวน 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 77.78 ตามลำดับ โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
อธิการบดี	3	3.53
รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา	51	60.00
ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง	31	36.47
รวม	85	100.00

จากตาราง 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งรองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีจำนวน 51 คน จากจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีจำนวน 31 คน จากจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 36.47 และตำแหน่งอธิการบดี จำนวน 3 คน จากจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 3.53 ตามลำดับ ทั้งนี้ สามารถจำแนกตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและค่าร้อยละของผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
ของสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก		
ตำแหน่ง		
อธิการบดี	1	8.33
รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง	6	50.00
รวม	12	100.00
กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม		
ตำแหน่ง		
อธิการบดี	0	0.00
รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง	9	60.00
รวม	15	100.00

ตาราง 5 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น		
ตำแหน่ง		
อธิการบดี	2	4.55
รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับ	30	68.18
การพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา		
ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง	12	27.27
รวม	44	100.00
กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา		
ตำแหน่ง		
อธิการบดี	0	0.00
รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับ	0	0.00
การพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา		
ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง	0	0.00
รวม	0	0.00

ตาราง 5 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ		
ตำแหน่ง		
อธิการบดี	0	0.00
รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับ	15	48.39
การพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา		
ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง	16	51.61
รวม	31	100.00

จากตาราง 5 พบว่า มีกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 กลุ่ม ที่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ตำแหน่งอธิการบดีเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 1 คน จากจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 2 คน จากจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งรองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งรองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา มากที่สุด จำนวน 30 คน จากจำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 68.18 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 9 คน จากจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 6 คน จากจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามโดยผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จำนวน 16 คน จากจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 51.61 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 5 คน จากจำนวน 12 คน คิด

เป็นร้อยละ 41.67 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 6 คน จากจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

1.2 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ได้แก่ นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้หรือไม่

โดยมีสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จำแนกเป็นกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาเฉพาะจำนวน 14 แห่ง โดยสรุปผลได้ดังตาราง 6

ตาราง 6.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

นโยบาย	กลุ่มพัฒนาการวิจัย ระดับแนวหน้าของโลก n = 12		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม n = 15		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนอื่น โดยเฉพาะ n = 44		กลุ่มผลิตและพัฒนา บุคลากรวิชาชีพและสาขา n = 85		รวมเฉลี่ย						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
1. การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และตั้งคณะกรรมการ แบบบูรณาการและโครงการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG	2.42	0.79	มาก	2.47	0.64	มาก	2.68	0.52	มาก	2.64	0.63	มาก	2.55	0.65	มาก
2. โครงการยกระดับเศรษฐกิจ และตั้งคณะกรรมการ และโครงการระดับเศรษฐกิจ และตั้งคณะกรรมการ และโครงการระดับเศรษฐกิจ และตั้งคณะกรรมการ และโครงการระดับเศรษฐกิจ	2.75	0.45	มาก	2.73	0.46	มาก	2.82	0.45	มาก	2.57	0.65	มาก	2.72	0.50	มาก
3. การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา เข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิด ในภาพรวมที่ยั่งยืน (SDGs)	2.50	0.52	มาก	2.80	0.56	มาก	2.52	0.63	มาก	2.43	0.51	มาก	2.56	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	2.56	0.59	มาก	2.67	0.55	มาก	2.67	0.53	มาก	2.56	0.60	มาก	2.61	0.57	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นว่า นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายและการดำเนินการที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.61) โดยที่สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า นโยบายและการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายและการดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.72 รองลงมาได้แก่ นโยบายและการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ค่าเฉลี่ย 2.56 และนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.55 ตามลำดับ

ขณะที่ในภาพรวมของนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด เป็นสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นและกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 2.67 รองลงมาได้แก่กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 2.56 และกลุ่มผลิตและพัฒนา บุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 2.55 ตามลำดับ

หากจำแนกความคิดเห็นตามประเภทของการดำเนินการ พบว่า นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เห็นว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.68 รองลงมาได้แก่ กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 2.64 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 2.47 ตามลำดับ ขณะที่โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม รายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เห็นว่า มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด โดยมี

ค่าเฉลี่ย 2.82 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 2.75 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมค่าเฉลี่ย 2.73 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม เห็นว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.80 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 2.52 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 2.50 ตามลำดับ

ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยสรุปว่า นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้ง 3 เรื่อง มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ โดยที่นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดที่เป็นเชิงประจักษ์ในการขับเคลื่อนการดำเนินการในด้านต่างๆ โดยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จะมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาหลักในการดำเนินการ ขณะที่การดำเนินการตามโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่เป็นการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามพื้นที่ที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับมอบหมายเป็นการดำเนินการที่จะส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในอนาคต แต่ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงแบบการดำเนินการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามโจทย์ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น อย่างแท้จริง ขณะที่นโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นั้น สถาบันอุดมศึกษามีความคิดเห็นว่า จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ว่าในแต่ละพื้นที่ของชุมชนท้องถิ่นนั้น จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาตัวชี้วัดของ SDGs ในด้านใด ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาอาจจำเป็นต้องมีการสำรวจและตั้งเป้าหมายที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดของ SDGs ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

1.3 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) กับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ได้แก่ นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ว่ามีความเหมาะสมกับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้หรือไม่

โดยมีสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายกับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จำแนกเป็นกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จำนวน 14 แห่ง สรุปผลได้ดังตาราง 7

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566)กับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

นโยบาย	กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับนานาชาติของโลก n = 12		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม n = 15		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น n = 44		กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขา จำเพาะ n = 14		รวมเฉลี่ย n = 85		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	ระดับ ความ เหมาะสม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	ระดับ ความ เหมาะสม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	2.50	0.52	มาก	มาก	2.47	0.52	มาก	มาก	2.50	0.76	มาก
2. โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล	2.75	0.45	มาก	มาก	2.53	0.74	มาก	มาก	2.56	0.64	มาก
3. การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	2.50	0.67	มาก	มาก	2.53	0.64	มาก	มาก	2.54	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย	2.58	0.55	มาก	มาก	2.51	0.63	มาก	มาก	2.54	0.61	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถาบันอุดมศึกษาทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นว่า นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิด ในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายและการดำเนินการที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.54) โดยที่สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า นโยบายและการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายและ การดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษา มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่าง ยั่งยืนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.56 รองลงมาได้แก่ นโยบายและการดำเนินการสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ค่าเฉลี่ย 2.54 และนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.51 ตามลำดับ

ขณะที่ในภาพรวมของนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด เป็น สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 2.58 รองลงมาได้แก่ กลุ่ม พัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 2.55 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 2.51 ตามลำดับ

หากจำแนกความคิดเห็นตามประเภทของนโยบายและการดำเนินการ พบว่า นโยบาย การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เห็นว่ามี ความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด โดย มี ค่าเฉลี่ย 2.57 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก และกลุ่มผลิตและ พัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 2.50 ตามลำดับ ขณะที่การดำเนินการโครงการ ยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของ โลก เห็นว่ามีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.75 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 2.61 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 2.53 ตามลำดับ ส่วนนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ เห็นว่ามีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.64 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 2.53 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 2.50 ตามลำดับ

ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยสรุปว่า นโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้ง 3 เรื่อง มีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ โดยที่นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็นนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและผลิตกำลังคนที่ตรงต่อความต้องการ ซึ่งจะมีการดำเนินการตามผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด ตามกลุ่มที่สถาบันอุดมศึกษาเลือก โดยมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการ ขณะที่การดำเนินการ ในรูปแบบโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่มีการกำหนดพื้นที่และมอบหมายให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นๆ เข้าไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อช่วยยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมเช่นเดียวกัน ซึ่งหากมีการนำรูปแบบดังกล่าวไปต่อยอดและแก้ไขข้อจำกัดที่เกิดขึ้น จะทำให้รูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ สำหรับนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่า หากสถาบันอุดมศึกษา มีการวิเคราะห์โจทย์และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ ก่อนนำข้อมูลเหล่านั้นไปกำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาตามตัวชี้วัดของ SDGs จะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

1.4 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ไปใช้ขับเคลื่อน การ ดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ได้แก่ นโยบายการจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และนโยบายการสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษา เข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ว่าสถาบันอุดมศึกษาได้นำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

โดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำ นโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำแนก เป็นกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริม การสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง และ กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จำนวน 14 แห่ง สรุปผลได้ดังตาราง 8

ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

	กลุ่มพัฒนาการวิจัย ระดับแนวหน้าของโลก		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนอื่น		กลุ่มผลิตและพัฒนา บุคลากรวิชาชีพและสาขา จำเพาะ		รวมเฉลี่ย n = 85	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
นโยบาย										
1. การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	3.75	0.75	4.00	0.76	4.23	0.77	3.93	0.92	3.98	0.80
2. โครงการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบล แบบบูรณาการและโครงการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG	4.08	1.00	4.27	1.03	4.30	0.82	3.57	1.50	4.06	1.09
3. การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา เข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิด ในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	3.83	0.94	4.07	1.10	3.93	1.07	3.50	1.09	3.83	1.05
รวมเฉลี่ย	3.89	0.90	4.11	0.96	4.15	0.89	3.67	1.17	3.96	0.98

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่า นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา เข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายที่สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) โดยที่สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า นโยบายและการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายและการดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาได้แก่นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.98 และนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิด ในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ค่าเฉลี่ย 3.83 ตามลำดับ

ขณะที่ในภาพรวมของนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.11 และกลุ่มพัฒนากาวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.89 ตามลำดับ

หากจำแนกความคิดเห็นตามประเภทของนโยบายและการดำเนินการ พบว่า นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น มีการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.00 กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 3.93 และกลุ่มพัฒนากาวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.75 ตามลำดับ ขณะที่การดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น มีการนำการดำเนินการโครงการดังกล่าว ไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและ

ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.27 กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 4.08 และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 3.57 ตามลำดับ ส่วนนโยบายการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม มีการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.93 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.83 ตามลำดับ

1.5 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาว่ามีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน ความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่น และความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำแนกเป็น กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและ สาขาจำเพาะ จำนวน 14 แห่ง สรุปผลได้ดังตาราง 9

ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาต่อการส่งเสริมหลักสูตรพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

นโยบาย	กลุ่มพัฒนาการวิจัย		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		กลุ่มผลิตและพัฒนา		รวมเฉลี่ย n = 85	
	ระดับแนวหน้าของโลก n = 12	ระดับนานาชาติ	ระดับนานาชาติและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม	ส่งเสริมและสร้างนวัตกรรม	หรือชุมชนอื่น	บุคลากรวิชาชีพและสาขา	บุคลากรวิชาชีพและสาขา	บุคลากรวิชาชีพและสาขา		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. สามารถตอบสนองความต้องการ ขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับ ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ท้องถิ่น	3.67	0.89	3.80	0.77	4.00	0.68	3.86	1.17	3.83	0.88
2. สามารถช่วยแก้ปัญหาของชุมชน ท้องถิ่นได้ในหลายด้าน	4.00	0.95	3.93	0.88	4.02	0.66	3.79	1.05	3.94	0.89
3. สามารถเปลี่ยนแนวความคิดของคน ในชุมชนท้องถิ่นให้เห็น ความสำคัญในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่	3.75	0.87	3.73	0.88	3.86	0.77	3.64	1.15	3.75	0.92
4. สามารถดึงดูดคนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา	4.00	0.95	3.93	0.88	4.09	0.71	3.79	1.05	3.95	0.90

ตาราง 9 (ต่อ)

นโยบายน	กลุ่มพัฒนาการวิจัย		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		กลุ่มผลิตและพัฒนา		รวมเฉลี่ย	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
5. สามารถสร้างความร่วมมือกับ ผู้นำท้องถิ่นในการสนับสนุน และร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	4.08	0.90	3.93	0.88	4.25	0.75	3.86	1.23	4.03	0.94
6. สามารถบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	4.17	0.94	4.07	1.03	4.11	0.78	3.79	1.25	4.04	1.00
7. สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถ ของคนในชุมชนท้องถิ่น	4.25	0.97	4.20	0.77	4.23	0.74	3.93	1.00	4.15	0.87
8. สามารถนำผลที่ได้รับมาใช้ในการ จัดทำข้อเสนอแผนการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.75	0.97	3.93	1.03	3.98	0.88	3.79	0.89	3.86	0.94
รวม	3.96	0.93	3.94	0.89	4.07	0.75	3.80	1.10	3.94	0.92

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่า นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) โดยที่สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า สามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.04 และด้านความสามารถ ในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นค่าเฉลี่ย 4.03 ตามลำดับ

ขณะที่ในภาพรวมของนโยบายที่มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเห็นว่ามีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.96 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.94 ตามลำดับ

หากจำแนกตามด้านของหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พบว่า ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาได้แก่กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 3.86 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.80 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่น ได้ในหลายด้าน กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 4.00 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมค่าเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนอง ต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.75 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.73 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถ

ตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 4.00 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 4.08 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 4.17 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.07 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 4.25 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.20 ตามลำดับ และด้านความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่านโยบายสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 3.79 ตามลำดับ

1.6 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน

ความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่นและความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำแนกเป็นกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จำนวน 14 แห่ง สรุปผลได้ดังตาราง 10

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกาโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

นโยบาย	กลุ่มพัฒนาการวิจัย ระดับแนวหน้าของโลก n = 12		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม n = 15		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนอื่น จำเพาะ n = 44		กลุ่มผลิตและพัฒนา บุคลากรวิชาชีพและสาขา จำเพาะ n = 14		รวมเฉลี่ย n = 85											
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม	ระดับการ ผลักดัน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม	ระดับการ ผลักดัน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม	ระดับการ ผลักดัน								
1. สามารถตอบสนองความต้องการ ขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับ ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ท้องถิ่น	4.08	0.90	มาก	มาก	3.93	0.70	มาก	มาก	4.05	0.78	มาก	มาก	4.21	0.80	มาก	มาก	4.07	0.80	มาก	มาก
2. สามารถช่วยแก้ปัญหาของชุมชน ท้องถิ่นได้ในหลายด้าน	4.17	0.83	มาก	มาก	4.00	0.65	มาก	มาก	4.16	0.89	มาก	มาก	3.79	1.12	มาก	มาก	4.03	0.87	มาก	มาก
3. สามารถเปลี่ยนแนวคิดของคน ในชุมชนท้องถิ่นให้เห็น ความสำคัญในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่	3.92	0.67	มาก	มาก	3.93	0.80	มาก	มาก	4.05	0.83	มาก	มาก	3.93	1.14	มาก	มาก	3.96	0.86	มาก	มาก
4. สามารถดึงคนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา	4.58	0.51	มากที่สุด	มากที่สุด	4.00	0.76	มาก	มาก	4.18	0.81	มาก	มาก	3.79	1.12	มาก	มาก	4.14	0.80	มาก	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่า การดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) โดยที่สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า สามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและ ความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.19 รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ค่าเฉลี่ย 4.14 และด้านความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.12 ตามลำดับ

ขณะที่ในภาพรวมของการดำเนินการที่มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเห็นว่ามีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.11 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ

หากจำแนกตามด้านของหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พบว่า ด้านความสามารถในการตอบสนอง ความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านดังกล่าวมากที่สุดได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.05 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.16 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.00 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.93 และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย

3.93 ตามลำดับด้านความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.18 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.00 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.14 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.07 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.07 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.07 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.33 และกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.20 ตามลำดับ และด้านความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.02 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 4.00 ตามลำดับ

1.7 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน ความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่น และความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือ เสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 85 แห่ง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ จำแนกเป็น กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับ แนวหน้าของโลก จำนวน 12 แห่ง กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จำนวน 15 แห่ง กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จำนวน 44 แห่ง และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและ สาขาจำเพาะ จำนวน 14 แห่ง สรุปผลได้ดังตาราง 11

ตาราง 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนามาตรฐานชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

นโยบาย	กลุ่มพัฒนาการวิจัย		กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี		กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		กลุ่มผลิตและพัฒนา		รวมเฉลี่ย n = 85			
	ระดับแนวหน้าของโลก n = 12	นวัตกรรม n = 15	และส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม	ส่งเสริมการวิจัย และส่งเสริมการวิจัย	หรือชุมชนอื่น n = 44	บุคลากรวิชาชีพและสาขา จำเพาะ n = 14	ส่งเสริม หลักการ	ส่งเสริม หลักการ				
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม หลักการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม หลักการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม หลักการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ส่งเสริม หลักการ
1. สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น	3.42	0.90	ปานกลาง	3.80	0.86	มาก	3.93	1.00	มาก	3.71	0.90	มาก
2. สามารถช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน	3.83	1.03	มาก	3.73	0.80	มาก	3.80	0.88	มาก	3.81	0.89	มาก
3. สามารถเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนามาตรฐานชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่	3.58	0.79	มาก	3.67	1.05	มาก	3.70	0.90	มาก	3.69	0.95	มาก
4. สามารถดึงดูดคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา	4.00	0.95	มาก	3.73	0.80	มาก	3.75	0.87	มาก	3.80	0.90	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) โดยที่สถาบันอุดมศึกษา เห็นว่า สามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการนำผล ที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 3.83 และด้านความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.82 ตามลำดับ

ขณะที่ในภาพรวมของการดำเนินการที่มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเห็นว่ามีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.81 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.75 ตามลำดับ

หากจำแนกตามด้านของหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พบว่า ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.80 และกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.70 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและ สาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.83 และกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.80 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79

รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.70 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.67 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการดึงคนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นค่าเฉลี่ย 3.75 และกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.73 ตามลำดับด้านความสามารถในการสร้างร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การ สนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถ ตอบสนองต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนา บุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.80 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.75 ตามลำดับ ด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อ หลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพ และสาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัย ระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.92 และกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ค่าเฉลี่ย 3.89 ตามลำดับ ด้าน ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชน ท้องถิ่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนองต่อหลักการในด้าน ดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ค่าเฉลี่ย 3.73 และ กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ และด้าน ความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ที่เห็นว่าการดำเนินการสามารถตอบสนอง ต่อหลักการในด้านดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากร วิชาชีพและสาขาจำเพาะ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาได้แก่ กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชน อื่น ค่าเฉลี่ย 3.89 และกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ค่าเฉลี่ย 3.75 ตามลำดับ

1.8 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้นโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ยังไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นสำคัญแล้ว พบว่า ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้นโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ยังไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน มีปัจจัยที่สำคัญสรุปได้ 5 ปัจจัย ได้แก่

1) ขาดการบูรณาการและมีการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยมีหน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่ รวมถึงกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่นำองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ เข้าไปช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ แต่ทั้งนี้ พบว่าบทบาทในการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ยังมีความซ้ำซ้อนและขาดการบูรณาการในการดำเนินงานร่วมกัน ส่งผลให้ในหลายพื้นที่มีหลายหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในเรื่องเดียวกัน ในลักษณะที่ต่างคนต่างทำ ทำให้เกิด ความซ้ำซ้อนและไม่ได้เป็นการเสริมซึ่งกันและกัน

2) ขาดข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่นและไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า แม้ปัจจุบันจะมีหน่วยงานต่างๆ ที่มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น แต่การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว เป็นการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสถาบันอุดมศึกษา ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานในประเด็นต่างๆ ได้อย่างรอบด้าน ส่งผลให้ไม่สามารถนำมาใช้ในการศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลในภาพรวม เพื่อนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้าไปช่วยเสริมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของแต่ละหน่วยงานดำเนินการจัดเก็บข้อมูลไม่ได้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน และไม่ได้มีการนำข้อมูลพื้นฐานนั้นมาเชื่อมโยงไว้ในชุดข้อมูลเดียวกัน ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการนำข้อมูลพื้นฐานเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์และร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาตามมิติต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

3) ขาดการวางแผนและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการที่ต่อเนื่อง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัจจุบันกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ยังไม่ได้มีแผนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามนโยบายและโครงการซึ่งมีระยะเวลาและงบประมาณกำหนดไว้ ซึ่งเมื่อจบโครงการไม่ได้มีแนวทางในการต่อยอดหรือขยายผลการดำเนินการต่อที่ชัดเจน

4) ขาดบุคลากรที่จะเข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ด้วยภารกิจและภาระงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถเข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนว่าสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษากับพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบางพื้นที่มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะทาง และต้องใช้งบประมาณสำหรับการเดินทางที่ค่อนข้างสูง และสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อพื้นที่ที่รับผิดชอบ ส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างไม่ทั่วถึง

5) ขาดความร่วมมือกับผู้นำชุมชนท้องถิ่น

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษายังมีปัญหาในการเข้าไปประสานงานและสร้างการรับรู้ให้กับผู้นำชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ ส่งผลให้ไม่สามารถนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ โดยชุมชนท้องถิ่นยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการเท่าที่ควร

**1.9 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและการดำเนินการในระยะต่อไปที่จะช่วยให้
นโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถ
ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่าง
ยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในอนาคต**

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และ สรุปประเด็นสำคัญแล้ว พบว่า รูปแบบและการดำเนินการในระยะต่อไปที่จะช่วยให้
นโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถส่งเสริมให้
สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในอนาคต ควร
ประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญโดยสรุปได้ 5 ประเด็น ได้แก่

1) การจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินการที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีการจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินการในการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ให้เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการในพื้นที่ที่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่อง รวมถึงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ การสนับสนุนเชิงนโยบายในระดับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและระดับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ให้เห็นถึงความสำคัญของนโยบายและการปรับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ สำหรับแผนการดำเนินการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีการกำหนดความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับบทบาทในการเข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีการสร้างแนวทางตัวชี้วัดของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ชัดเจน และเน้นการดำเนินการร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา

2) การต่อยอดผลการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ดำเนินการในปัจจุบัน

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรนำผลที่ได้รับจากรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิด ด้วยเศรษฐกิจ BCG มาใช้เป็นกลไกการขับเคลื่อนนโยบายในด้านต่างๆ ของกระทรวง โดยอาศัยสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีกำลังคนและองค์ความรู้ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นหน่วยงานดำเนินการ และช่วยประสานการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามบริบทและความต้องการของพื้นที่นั้นๆ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นว่า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถนำนโยบายหรือโครงการที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เข้ามาใช้เป็นกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย โดยอาจปรับปรุงตัวชี้วัดของการดำเนินการในเฝ้าต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานประสานให้เกิดความเชื่อมโยงของการดำเนินการในพื้นที่ รวมถึงแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในพื้นที่

3) การจัดทำฐานข้อมูลกลาง การเข้าถึงข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรนำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่ได้ใช้ในการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานราก หลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มาพัฒนาให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานระดับนโยบายของประเทศ หน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลชุดเดียวกัน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ก่อนจัดทำเป็นแผนแม่บทในระดับต่างๆ กำหนดแนวทางในการสนับสนุนเชิงนโยบาย และกำหนดกลไกการขับเคลื่อนนโยบายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4) การกำหนดบทบาทของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีความชัดเจน

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน ตั้งแต่บทบาทในระดับนโยบายของกระทรวงที่จะเป็นหน่วยงานในการสนับสนุนองค์ความรู้และกำลังคนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านในพื้นที่ โดยเน้นการดำเนินการในลักษณะของการนำองค์ความรู้งานวิชาการที่ทันสมัยไปสู่การถ่ายทอดเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาตนเองได้ตามประเด็นต่างๆ ที่เป็นความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

5) การสร้างและพัฒนากลไกหรือเครื่องมือเพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีการถอดบทเรียนจากผลการดำเนินการของกระทรวงที่ผ่านมา เพื่อนำผลที่ได้รับมาใช้สำหรับสร้าง และพัฒนากลไกในการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เช่น การสร้างระบบพี่เลี้ยง โดยให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความโดดเด่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นพี่เลี้ยงให้กับสถาบันอุดมศึกษาอื่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนารูปแบบการดำเนินการรวมถึงระบบบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้สามารถเข้าไปมีส่วนช่วยในการพัฒนาท้องถิ่น ได้ดียิ่งขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ ควรมีการสร้างและพัฒนาระบบที่รวบรวมองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง และควรมีการ

แลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และเป็นการสร้างเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาตามประเด็นต่างๆ ด้วย นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นว่า กระทรวงควรพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องสำหรับสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน และการจัดสรรงบประมาณควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หรือควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในอนาคต

1.10 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่สถาบันอุดมศึกษามีความต้องการการสนับสนุนเชิงนโยบายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นสำคัญแล้ว พบว่า ประเด็นที่สถาบันอุดมศึกษามีความต้องการการสนับสนุนเชิงนโยบายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญโดยสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่

1) การเป็นหน่วยงานประสานเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรเป็นหน่วยงานที่ประสานกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรง ในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องนโยบาย โดยร่วมกำหนดนโยบายกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อกำหนดโจทย์ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน รวมถึงเป็นหน่วยงานที่ประสานการดำเนินการระหว่างกลุ่มเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษากลุ่มต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนถ่ายโอนนโยบายไปสู่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในระดับพื้นที่

2) สนับสนุนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีกระบวนการส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งเสริมการดำเนินการตามภารกิจและตัวชี้วัดการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา การสนับสนุนงบประมาณโดยมุ่งเป้าผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการ สนับสนุนการดำเนินการในลักษณะของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาการสร้างและพัฒนาระบบสถาบันอุดมศึกษาพี่เลี้ยง เป็นต้น

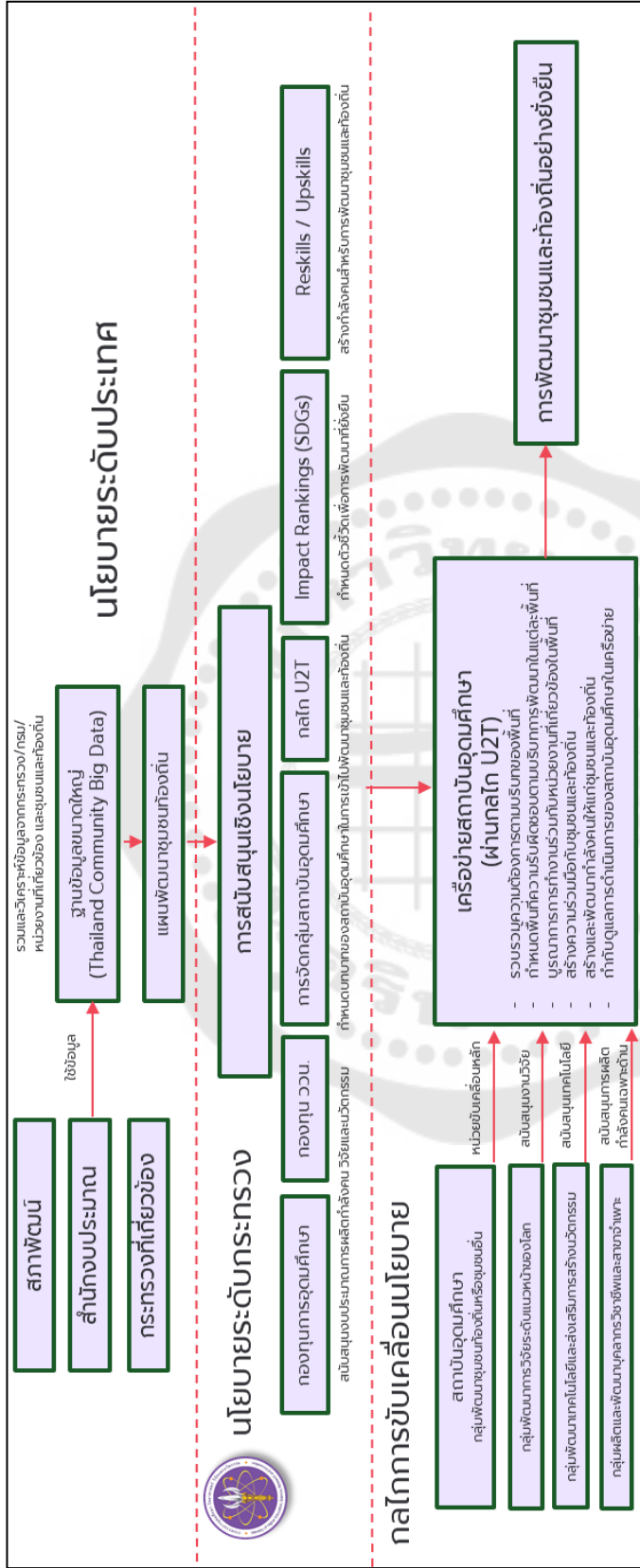
3) สนับสนุนการพัฒนากำลังคนและความก้าวหน้าทางอาชีพ

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการตรวจการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีระบบและกลไกในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากำลังคนที่จะเข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นทั้งในส่วนของบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบุคลากรของชุมชนท้องถิ่น โดยในส่วนของบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ควรมีการพัฒนาแนวทางการประเมินเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพให้กับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในส่วนของกาพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามรอบการประเมิน ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการ ที่ควรมีการกำหนดให้สามารถนำผลงานที่เข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้เป็นผลงาน ในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้

2. ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำผลที่รับจากแบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความเหมาะสมของนโยบายและการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ประกอบกับความคิดเห็นในส่วนของกาดำเนินการตามนโยบายและโครงการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต่อหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการตอบสนองของความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ในหลายด้าน ความสามารถในการเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ความสามารถในการดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่นและความสามารถในการนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณาในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

โดยผู้วิจัย พบว่าผลที่ได้รับจากแบบสอบถามรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นรูปแบบที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นโครงการที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้มากที่สุด รวมถึงสามารถตอบสนองต่อหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้ในระดับมาก ขณะที่กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาหลักที่จะเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินการ พบว่าในภาพรวมสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทในการดำเนินการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และสามารถดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินการตามหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว และได้จัดทำรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น

จากภาพประกอบ 10 ผู้วิจัยได้แบ่งระดับของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบายระดับประเทศ ระดับนโยบายระดับกระทรวง และระดับกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย โดยมีรายละเอียดและความเชื่อมโยงของการดำเนินการแต่ละระดับดังนี้

1.ระดับนโยบายระดับประเทศ

มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีการนำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มาใช้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยกำหนดแนวทางและจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ ที่มีความชัดเจน ทั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่

2.ระดับนโยบายระดับกระทรวง

มีหน้าที่สนับสนุนเชิงนโยบาย โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะมีหน้าที่และภารกิจสนับสนุนการทำหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่ โดยเน้นการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี งานวิจัยและนวัตกรรม และนำไปถ่ายทอดให้กับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามบริบทต่างๆ สนับสนุนการสร้างกำลังคน ของสถาบันอุดมศึกษาและกำลังคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีนโยบาย กลไก และโครงการรองรับการดำเนินการดังกล่าว เช่น กองทุนการอุดมศึกษาและกองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจะสนับสนุนงบประมาณการผลิตกำลังคน งานวิจัยและนวัตกรรม การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาและกลไก โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG จะกำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

3.ระดับกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย

มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินการในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและนโยบายระดับกระทรวง โดยอาศัยรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่มีสถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ และใช้นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ในการกำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการ โดยสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จะเป็นหน่วยขับเคลื่อนหลัก ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการ และมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มอื่นๆ ให้การสนับสนุน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จะสนับสนุนการวิจัย สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จะสนับสนุนเทคโนโลยี และสถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาเฉพาะ จะสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนเฉพาะด้านที่เป็นความต้องการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มต่างๆ จะมีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา 9 เครือข่าย ที่มีการกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการ ทำหน้าที่รวบรวมความต้องการตามบริบทของพื้นที่ กำหนดพื้นที่ที่ความรับผิดชอบ ตามบริบทการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น สร้างและพัฒนากำลังคนให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่าย

3.ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเหมาะสม และผลการยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น มาศึกษาและวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบดังกล่าว ผ่านการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยได้เชิญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.กลุ่มผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 คน

2.กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ตามประกาศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 11 คน

3.กลุ่มผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 9 คน

โดยผู้วิจัยได้จัดทำประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่

1) การดำเนินการตามรูปแบบที่เสนอจะสามารถช่วยตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด

2) รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนอมีความเหมาะสมหรือไม่ และมีประเด็นใดที่ควรปรับปรุง

3) รูปแบบที่นำเสนออาจมีปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัด ที่ส่งผลให้ยังไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร

4) ปัจจัยใดที่ที่จะเป็นส่วนเสริมให้รูปแบบที่นำเสนอสามารถส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

โดยมีผลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังตาราง 12

ตาราง 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
<p>การดำเนินการตามรูปแบบที่เสนอจะสามารถช่วยตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนอสามารถช่วยตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างมาก โดยได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัจจัยที่จะช่วยให้รูปแบบที่เสนอดังกล่าวสามารถช่วยตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตาม โจทย์ความต้องการที่แท้จริง โดยร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาหรือ ประเด็นที่จะใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง 2. การสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยปัจจุบัน ชุมชนท้องถิ่นยังไม่เข้าใจถึงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่เข้ามาดำเนินการในพื้นที่ และเห็นว่าการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามความเชี่ยวชาญหรือตามโจทย์ความต้องการของสถาบัน อุดมศึกษาเพื่อเป้าหมายในการสร้างองค์ความรู้หรือผลงานวิจัย แต่ไม่ได้เป็นการเข้าไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริงซึ่งหากมีการนำรูปแบบที่เสนอไปใช้ จำเป็นต้องมีการสื่อสาร และอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนท้องถิ่นว่าการดำเนินการของ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	<p>สถาบันอุดมศึกษาตามรูปแบบดังกล่าวจะเป็นการช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง</p> <p>3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการ โดยสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการดำเนินการในพื้นที่ และผู้นำชุมชนท้องถิ่น ให้เกิดความรู้สึกร่วมในการดำเนินการ ตลอดจนเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ และดึงคนเหล่านั้น เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป้าหมายเดียวกัน</p>
<p>รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนอ มีความเหมาะสมหรือไม่ และมีประเด็นใดที่ควรปรับปรุง</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนอมีความเหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้</p> <p>1. การบูรณาการและความเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภายนอก รูปแบบการดำเนินการที่นำเสนอยังนำ เสนอประเด็นการเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภายนอกไม่ชัดเจน โดยควรมีการตั้งเป้าหมายที่มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ และมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ</p> <p>2. ฐานข้อมูลกลาง ควรมีการนำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่เป็นผลที่ได้รับจากการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมราย</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	<p>ตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่มีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลความต้องการของชุมชนท้องถิ่น มาปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวมถึงรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้และ ความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษา เพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับ ทั้งนโยบาย ในระดับชาตินโยบายระดับกระทรวง ตลอดจนกลไก การขับเคลื่อนนโยบาย ในการดำเนินการร่วมกัน</p> <p>3. กลไกการขับเคลื่อนนโยบาย ควรเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักตามหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่ ในรูปแบบที่นำเสนอ เพื่อดำเนินการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงเพิ่มบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาให้ครอบคลุม เรื่องการบริหารจัดการในการดำเนินการร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่</p> <p>4. การกำหนดแนวทางการดำเนินการโดยใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยนำกรอบแนวคิดดังกล่าว เป็นเป้าหมายหลักที่ใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทาง โดยใช้แนวทางการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings ที่ได้ดำเนินการในปัจจุบัน เป็นแนวทางหลักในการดำเนินการ และใช้การดำเนินการอื่นๆ ของกระทรวง เช่น โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบ</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
	<p>บูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นเครื่องมือที่เข้าร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินการ</p> <p>5. การสนับสนุนงบประมาณ ควรมีการปรับแนวทางการพิจารณาเงินทุนผ่านกลไกของหน่วยงานให้ทุนต่างๆ ภายใต้งบกระทรวง โดยเน้นโจทย์ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการพิจารณา</p>
<p>รูปแบบที่นำเสนออาจมีปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนออาจมีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้อาจไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้ โดยเฉพาะเรื่องของการสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนท้องถิ่น โดยมีข้อเสนอว่า ควรมีแนวทางการสื่อสารเพื่อการดำเนินการ ในพื้นที่ในลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง (two ways) เพื่อไม่ให้เกิดการขึ้นจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปโดยสถาบันอุดมศึกษา อาจเป็นหน่วยงานที่ขึ้นในเชิงองค์ความรู้และผลงานทางวิชาการ ขณะที่ชุมชนท้องถิ่น อาจขึ้นไปถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เพื่อให้เกิดการวางแผนการดำเนินการร่วมกัน อย่างเป็นระบบและควรมีการกำหนดให้มีแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในรูปแบบที่นำเสนอ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการร่วมกัน</p>

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
<p>ปัจจัยใดที่จะเป็นส่วนเสริมให้รูปแบบที่นำเสนอสามารถสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นว่ามีปัจจัยที่จะเป็นส่วนช่วยเสริมให้รูปแบบที่นำเสนอสามารถสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน โดยสรุปปัจจัยต่างๆ ได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในการลงไปช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยกระทรวง ควรมีนโยบายในการส่งเสริมและผลักดันให้มีผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานหรือคณะกรรมการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ 2. การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ควบคู่กับการส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าทางอาชีพ ของบุคลากร โดยสร้างและพัฒนาระบบสนับสนุนความก้าวหน้าทางอาชีพ จากการศึกษาที่บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเข้าไปร่วมดำเนินการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เช่น การนำผลที่ได้รับจากการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถนำไปใช้ในการประเมิน หรือใช้สำหรับเสนอของ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการได้ เป็นต้น 3. การดำเนินการที่ต่อเนื่อง โดยกระทรวง ควรพัฒนาระบบและกลไกเพื่อให้เกิดการดำเนินการที่ต่อเนื่องในการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เช่น การจัดทำเป็นโครงการระยะยาวที่อยู่ในแผนการดำเนินการของกระทรวง รวมถึงควรสร้างระบบกลไกการประเมินและติดตามผลการจัดทำข้อมูลถอดบทเรียนการดำเนินการเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแผนการดำเนินการในภาพรวมของกระทรวง เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสมมากขึ้น

จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้รับจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อยืนยันถึงรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนดังกล่าวจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็น ที่สำคัญเพื่อตรวจทานข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นและรายละเอียดที่สำคัญ ได้แก่

1. ความครบถ้วนของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น ผ่านกระบวนการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. ความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนา

3. ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนา

โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มีความคิดเห็นในแต่ละประเด็น สรุปได้ดังตาราง 13

ตาราง 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ความครบถ้วนของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น ผ่านกระบวนการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group)	ได้มีการปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ครบถ้วน โดยเฉพาะกลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบายที่มีผลอย่างมากต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
<p>ความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น</p>	<p>รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการของกระทรวงได้</p>
<p>ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น</p>	<p>1) ควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนท้องถิ่น ให้ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้วย หรืออาจกำหนดเพิ่มเติมในแนวทางของการบริหารจัดการของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>2) ในส่วนของนโยบายระดับกระทรวง ควรพิจารณาหน่วยงานภายในกระทรวงที่เป็นองค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานในกำกับเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในลักษณะการบูรณาการทำงานร่วมกัน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>

จากผลการยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความครบถ้วนและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้นำประเด็นเพิ่มเติมที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพิ่มเติม โดยสรุปรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ได้ดังภาพประกอบ 11

จากภาพประกอบ 11 เป็นรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้นจากการประมวลและวิเคราะห์นโยบายและผลการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) จากแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยสรุปรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่มีความเชื่อมโยงในการดำเนินการออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบายระดับประเทศ ระดับนโยบายระดับกระทรวงและระดับกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

1. ระดับนโยบายระดับชาติ

มีหน้าที่ในการกำหนดแผนแม่บทพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานระดับนโยบายของประเทศ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวง และกรมต่างๆ รวมถึงสมาชิกภาคีและเครือข่ายองค์กรระดับประเทศ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจากความต้องการของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มาใช้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

2. ระดับนโยบายระดับกระทรวง

มีหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์หน้าที่และภารกิจของกระทรวงที่จะดำเนินการตามแผนแม่บทพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อนกำหนดและสนับสนุนเชิงนโยบายผ่านกิจกรรมและโครงการต่างๆ โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะมีหน้าที่และภารกิจหลักในการสนับสนุนการทำหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่โดยเน้นการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี งานวิจัย และนวัตกรรม และนำไปถ่ายทอดให้กับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามบริบทต่างๆ สนับสนุนการสร้างกำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาและกำลังคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยมีนโยบาย กลไก และโครงการรองรับการดำเนินการดังกล่าว ได้แก่ กองทุนการอุดมศึกษา กองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ที่สนับสนุนงบประมาณด้านการผลิตกำลังคน งานวิจัยและนวัตกรรม นโยบายการ

จัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ที่กำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นโยบาย SDGs (Impact Rankings) ที่เป็นแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน และโครงการอบรมหลักสูตรระยะสั้น (Reskills/Upskills) ที่สร้างและพัฒนากำลังคนระยะสั้นสำหรับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยงานภายในและในกำกับของกระทรวงจะร่วมกันในการสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบาย โดยจะมีการวิเคราะห์รูปแบบการสนับสนุนตามบริบทต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data)

3. ระดับกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย

มีหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามแผนแม่บทพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในระดับชาติและการสนับสนุนเชิงนโยบายในระดับกระทรวง โดยกลไกการขับเคลื่อน นโยบาย เป็นการนำแนวทางและรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่มีสถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานบูรณาการในพื้นที่มาปรับใช้ร่วมกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ในการกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบตามบทบาทของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นหน่วยขับเคลื่อนหลักที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการหลักและมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มอื่นๆ ให้การสนับสนุน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนากิจการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จะสนับสนุนการวิจัย สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จะสนับสนุนเทคโนโลยี และสถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพ และสาขาจำเพาะ จะสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนเฉพาะด้านที่เป็นความต้องการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยการดำเนินการในพื้นที่ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา จะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ หน่วยงานปกครองในพื้นที่ หน่วยงานระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เครือข่าย/ภาคี ระดับจังหวัด และผู้แทนชุมชนท้องถิ่น วิเคราะห์และกำหนดแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ก่อนที่เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลไกหลัก จะนำนโยบายและแนวทางตามแผนต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับท้องถิ่น มาร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ภายในเครือข่าย โดยเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา จะทำหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การบูรณาการการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนการวิจัย

และนวัตกรรม และการบริการวิชาการที่ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นการสร้างและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และการบริหารจัดการการดำเนินการ การประสาน การสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาภายในเครือข่าย โดยทำงานเชื่อมโยงและบูรณาการการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่

โดยสรุปแล้ว จากสมมติฐานที่ว่า การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จะนำมาซึ่งรูปแบบการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเกิดการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน นั้น ผู้วิจัยได้ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา การดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยนำผลที่ได้รับมาสอบถามความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในด้านต่างๆ การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสถาบันอุดมศึกษา และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และนำผลที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านที่เกี่ยวข้องกับ นโยบายและโครงการต่างๆ ว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในระดับใด มีความเหมาะสมที่จะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในระดับใด และสถาบันอุดมศึกษามีการนำนโยบายไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในระดับใด ตลอดจนวิเคราะห์ถึงแนวทางการดำเนินการที่ตอบสนองต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ จนนำมาสู่การสร้างรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และผู้วิจัยได้นำรูปแบบดังกล่าว มาสอบถามความคิดเห็นผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสอบถามถึงความเหมาะสม และยืนยันความครบถ้วน และ

ความเหมาะสมผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อตอบสนองมติฐานดังกล่าว ซึ่งพบว่า สามารถนำนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มาใช้ในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนได้ โดยนำจุดเด่นของการดำเนินการในแต่ละเรื่องมาประกอบในการสร้างรูปแบบ ได้แก่ การกำหนดภารกิจและหน้าที่ จากนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา การใช้สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานบูรณาการการดำเนินการตามโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการกำหนดประเด็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเชิงพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ โดยเลือกวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนการออกแบบการวิจัยเป็นลำดับ (Sequential Designs) ในรูปแบบเชิงปริวรรตเป็นลำดับ (Sequential Transformative) โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ก่อนออกแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษากลุ่มตัวอย่างในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) และนำผลที่ได้รับมาพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ก่อนจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบฯ และนำรูปแบบฯ ดังกล่าว ที่ได้รับการปรับปรุง มายืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยสรุปดำเนินการได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบสอบถามไปยังผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประกาศโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามประกาศ เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 104 แห่ง โดยได้รับการตอบแบบสอบถาม จำนวน 85 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.73 โดยได้สอบถามการดำเนินการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนผ่านนโยบายและโครงการต่างๆ ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยสรุปผลตามประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1.1 นโยบายที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

พบว่านโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น อย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก โดยมีนโยบายและการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายและการดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษามีความคิดเห็นว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด

1.2 ความเหมาะสมของนโยบายกับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

พบว่านโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายที่มีความเหมาะสมกับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก โดยมีนโยบายและการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายและการ

ดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมของนโยบายกับการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด

1.3 การนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

พบว่านโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายที่ถูกนำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก โดยมีนโยบายและการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นนโยบายและการดำเนินการที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีความคิดเห็นถูกนำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมากที่สุด

1.4 ความสอดคล้องของนโยบายต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ

พบว่านโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีความสอดคล้องต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีความสอดคล้องต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ดังนี้

1) นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และด้านความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามลำดับ

2) โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและ

ความสามารถของคนในชุมชนและท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านความสามารถในการตั้ง
คนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา และด้าน
ความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่น ตามลำดับ

3) การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings
เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีผลต่อการส่งเสริมหลักการ
พัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านความสามารถในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วม
แก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านความสามารถในการนำผลที่ได้
รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ
ด้านความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่น ตามลำดับ

1.5 ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้นโยบายยังไม่สามารถพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

พบว่านโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจ
และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิด
ด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อ
ดำเนินการตามกรอบแนวคิด ในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยังมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้
นโยบายยังไม่สามารถพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนที่สำคัญ จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ขาด
การบูรณาการและมีการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ขาดข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น
และไม่ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ขาดการวางแผนและขาด
ความต่อเนื่องในการดำเนินการ ขาดบุคลากรที่จะเข้าไปช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และขาด
ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนท้องถิ่น

1.6 รูปแบบและการดำเนินการในระยะต่อไปที่จะช่วยให้นโยบาย สามารถส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้ อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในอนาคต

พบว่ารูปแบบและการดำเนินการในระยะต่อไปที่จะช่วยให้นโยบายของ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามี
ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในอนาคต ควรประกอบไปด้วย
ประเด็นที่สำคัญ 5 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินการที่ชัดเจนและมีความ
ต่อเนื่อง การต่อยอดผลการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ

นวัตกรรม ที่ดำเนินการในปัจจุบัน การจัดทำฐานข้อมูลกลาง การเข้าถึงข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ การกำหนดบทบาทของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีความชัดเจน และการสร้างและพัฒนากลไกหรือเครื่องมือเพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

1.7 ความต้องการการสนับสนุนเชิงนโยบายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

พบว่าสถาบันอุดมศึกษามีความต้องการการสนับสนุนเชิงนโยบายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกอบไปด้วยประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น ได้แก่ การเป็นหน่วยงานประสานเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆ และการสนับสนุนการพัฒนากำลังคนและความก้าวหน้าทางอาชีพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความครบถ้วนและความเหมาะสม

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลและผลที่ได้รับจากสถาบันอุดมศึกษามาวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยพบว่ารูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นรูปแบบที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นโครงการที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้มากที่สุด รวมถึงสามารถตอบสนองต่อหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้ในระดับมากขณะที่กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาหลักที่จะเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินการ พบว่า ในภาพรวมสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทในการดำเนินการนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และสามารถดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินการตามหลักการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้มากที่สุด จึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบโดยอาศัยรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มาปรับใช้ และได้ดำเนินการแบ่งระดับของการดำเนินการออกเป็น

3 ระดับ ได้แก่ นโยบายระดับประเทศ นโยบายระดับกระทรวง และกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย โดยมีความเชื่อมโยงของการดำเนินการแต่ละระดับดังนี้

1) ระดับนโยบายระดับประเทศ

มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีการนำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มาใช้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยกำหนดแนวทางและจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ ที่มีความชัดเจน ทั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่

2) ระดับนโยบายระดับกระทรวง

มีหน้าที่สนับสนุนเชิงนโยบาย โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะมีหน้าที่และภารกิจสนับสนุนการทำหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่ โดยเน้นการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี งานวิจัยและนวัตกรรม และนำไปถ่ายทอดให้กับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามบริบทต่างๆ สนับสนุนการสร้างกำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาและกำลังคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีนโยบาย กลไก และโครงการรองรับการดำเนินการดังกล่าว เช่น กองทุนการอุดมศึกษาและกองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะสนับสนุนงบประมาณการผลิตกำลังคน งานวิจัยและนวัตกรรม การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาและกลไกโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล แบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG จะกำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

3) ระดับกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย

มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินการในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและนโยบายระดับกระทรวง โดยอาศัยรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่มีสถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานบูรณาการในพื้นที่ และใช้นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในการกำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการ โดยสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จะเป็นหน่วยขับเคลื่อนหลัก ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการ และมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มอื่นๆ ให้การสนับสนุน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จะสนับสนุนการวิจัย สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จะสนับสนุนเทคโนโลยี และสถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จะสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนเฉพาะด้านที่เป็นความต้องการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มต่างๆ จะมีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา 9 เครือข่าย ที่มีการกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการ ทำหน้าที่รวบรวมความต้องการตามบริบทของพื้นที่ กำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบ ตามบริบทการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น สร้างและพัฒนากำลังคนให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่าย

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น มาศึกษาและวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความครบถ้วน และความเหมาะสมของรูปแบบดังกล่าว ผ่านการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) และยืนยันถึงรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยสรุปผลได้ดังนี้

1) ผลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารของกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น และกลุ่มผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปได้ดังนี้

1.1) ประเด็นการตอบใจยุทธการพัฒนชุมชนท้องถิ่น

พบว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนอสามารถช่วยตอบใจยุทธการพัฒนชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างมาก โดยได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่จะช่วยให้รูปแบบที่เสนอดังกล่าว สามารถ

ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ได้แก่ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามโจทย์ความต้องการที่แท้จริง การสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนท้องถิ่น และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการ

1.2) ประเด็นความเหมาะสมของรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

พบว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนอมีความเหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การบูรณาการและความเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภายนอกการจัดทำฐานข้อมูลกลางเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับ ทั้งนโยบายในระดับชาติ นโยบายระดับกระทรวง ตลอดจนกลไกการขับเคลื่อนนโยบายกลไกการขับเคลื่อนนโยบายที่ควรเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักตามหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่ การกำหนดแนวทางการดำเนินการโดยใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และการปรับแนวทางการพิจารณางบประมาณผ่านกลไกของหน่วยงานให้ทุนต่างๆ ภายใต้กระทรวง

1.3) ประเด็นปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัด ของรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

พบว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เสนออาจมีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้อาจไม่สามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้ โดยเฉพาะเรื่องของการสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนท้องถิ่น โดยมีข้อเสนอว่า ควรมีแนวทางการสื่อสารเพื่อการดำเนินการในพื้นที่ในลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง (two ways) โดยสถาบันอุดมศึกษา อาจเป็นหน่วยงานที่ชี้แนะในเชิงองค์ความรู้และผลงานทางวิชาการ ขณะที่ชุมชนท้องถิ่นอาจชี้แนะถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เพื่อให้เกิดการวางแผนการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ

1.4) ประเด็นปัจจัยใดที่จะเป็นส่วนเสริมให้รูปแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นสามารถสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

พบว่าปัจจัยที่จะเป็นส่วนช่วยเสริมให้รูปแบบที่นำเสนอสามารถสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในการลงไปช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยกระทรวงควรมีนโยบายในการส่งเสริมและผลักดันให้มีผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานหรือคณะกรรมการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่

การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นควบคู่กับการส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินการที่มีความต่อเนื่อง

2) ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผู้วิจัยได้จัดสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยอาศัยผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาพิจารณาประเด็นที่สำคัญเพื่อยืนยันความครบถ้วนและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา โดยมีผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สรุปได้ดังนี้

2.1) ประเด็นความครบถ้วนของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น

พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นว่าการปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ครบถ้วน โดยเฉพาะกลไกการขับเคลื่อน เิงนโยบายที่มีผลอย่างมากต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

2.2) ประเด็นความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนา

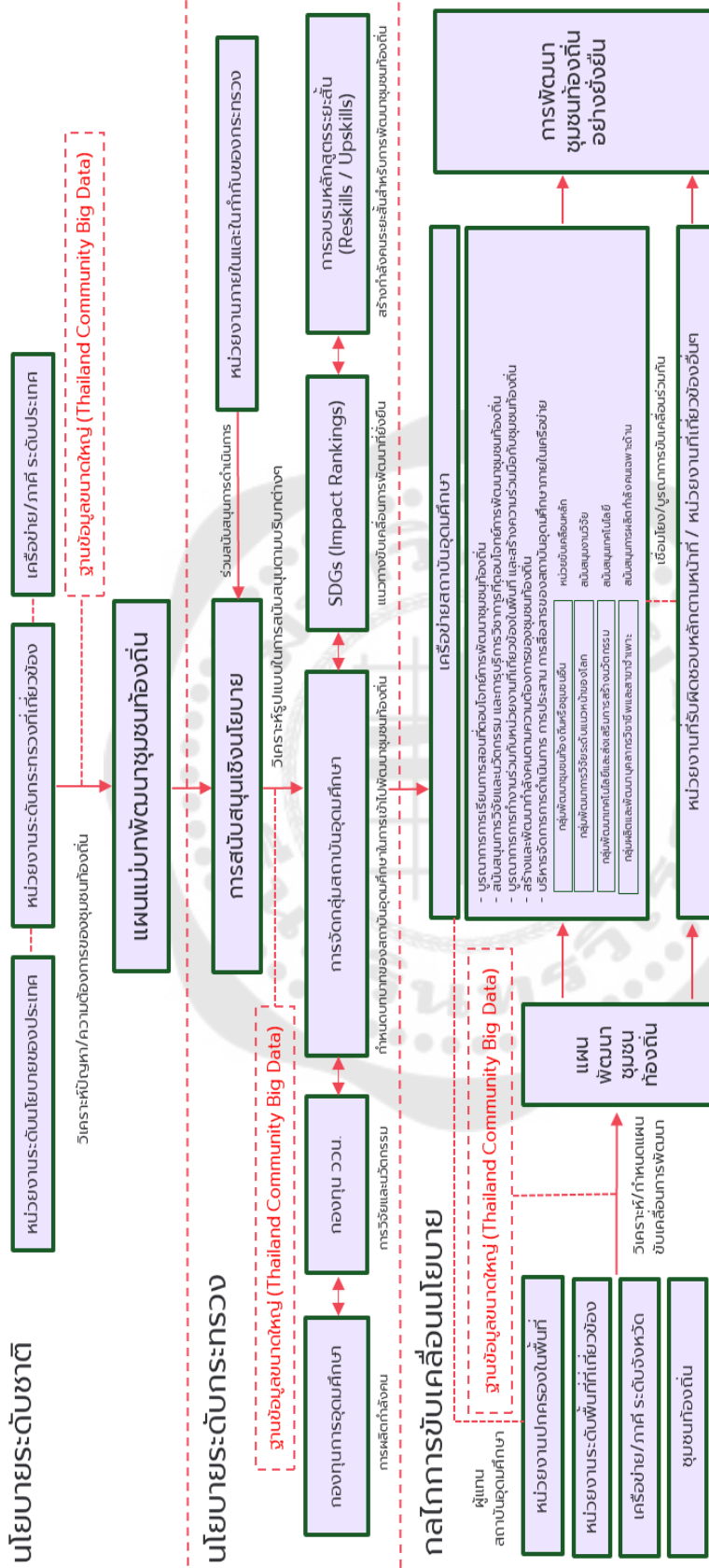
พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นว่ารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการของกระทรวงได้

2.3) ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้น

พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นว่าควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนท้องถิ่น ให้ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้วย หรืออาจกำหนดเพิ่มเติมในแนวทางของการบริหารจัดการของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา และในส่วนของนโยบายระดับกระทรวง ควรพิจารณาหน่วยงานภายในกระทรวงที่เป็นองค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานในกำกับเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในลักษณะการบูรณาการทำงานร่วมกันทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. บทสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้ สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้นำผลการดำเนินนโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่ได้วิเคราะห์จากความคิดเห็นจากสถาบันอุดมศึกษา ประกอบกับผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความครบถ้วนและความเหมาะสม จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มาจัดทำเป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยสรุปรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 ข้อเสนอแนะรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
 เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

โดยสรุปรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ที่ได้พัฒนาขึ้น จะมีความเชื่อมโยงในการดำเนินการออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย ระดับประเทศ ระดับนโยบายระดับกระทรวงและระดับกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

1. ระดับนโยบายระดับชาติ

มีหน้าที่ในการกำหนดแผนแม่บทพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานระดับนโยบายของประเทศ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน่วยงานระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวง และกรมต่างๆ รวมถึงสมาชิกภาคี และเครือข่ายองค์กรระดับประเทศ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จากความต้องการ ของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการดำเนินการโครงการระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG มาใช้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

2. ระดับนโยบายระดับกระทรวง

มีหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์หน้าที่และภารกิจของกระทรวงที่จะดำเนินการตามแผนแม่บทพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อนกำหนดและสนับสนุนเชิงนโยบายผ่านกิจกรรมและโครงการต่างๆ โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะมีหน้าที่และภารกิจหลักในการสนับสนุนการทำหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการปกครองและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจ เฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่ โดยเน้นการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี งานวิจัยและนวัตกรรม และนำไปถ่ายทอดให้กับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามบริบทต่างๆ สนับสนุนการสร้างกำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาและกำลังคน ในพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยมีนโยบายกลไก และโครงการรองรับการดำเนินการดังกล่าวได้แก่ กองทุนการอุดมศึกษา กองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่สนับสนุนงบประมาณด้านการผลิตกำลังคน งานวิจัยและนวัตกรรม นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ที่กำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นโยบาย SDGs (Impact Rankings) ที่เป็นแนวทาง การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน และโครงการอบรมหลักสูตรระยะสั้น (Reskills/Upskills) ที่สร้างและพัฒนา กำลังคนระยะสั้นสำหรับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยงานงานภายในและในกำกับของกระทรวง จะร่วมกัน

ในการสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบาย โดยจะมีการวิเคราะห์รูปแบบการสนับสนุนตามบริบทต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data)

3.ระดับนโยบายระดับกระทรวง

มีหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นตามแผนแม่บทพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในระดับชาติและการสนับสนุนเชิงนโยบายในระดับกระทรวง โดยกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย เป็นการนำแนวทางและรูปแบบการดำเนินการของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ที่มีสถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานบูรณาการในพื้นที่มาปรับใช้ร่วมกับนโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ในการกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบตามบทบาทของ กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นหน่วยขับเคลื่อนหลักในการดำเนินการ และมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มอื่นๆ ให้การสนับสนุน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จะสนับสนุนการวิจัยสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม จะสนับสนุนเทคโนโลยีและสถาบันอุดมศึกษากลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ จะสนับสนุนการผลิต และพัฒนากำลังคนเฉพาะด้านที่เป็นความต้องการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยการดำเนินการในพื้นที่ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา จะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ หน่วยงานปกครองในพื้นที่ หน่วยงานระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เครือข่าย/ภาคี ระดับจังหวัด และผู้แทนชุมชนท้องถิ่น จะมีการวิเคราะห์และกำหนดแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ก่อนที่เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลไกหลัก จะนำนโยบายและแนวทางตามแผนต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับท้องถิ่น มาร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ภายในเครือข่าย โดยเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา จะทำหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การบูรณาการการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม และการบริการวิชาการที่ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น การสร้างและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และการบริหารจัดการการดำเนินการ การประสานการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาภายในเครือข่าย โดยทำงานเชื่อมโยงและบูรณาการการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อประมวล วิเคราะห์ และพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ก่อนนำมาซึ่งบทสรุปข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จะนำมาซึ่งรูปแบบการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเกิดการดำเนินการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยการอภิปรายผลการวิจัยมีดังนี้

1. นโยบายการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผลที่ได้รับจากการวิจัย พบว่า ผลจากการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผ่านนโยบายและโครงการต่างๆ ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Rankings เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นนโยบายและการดำเนินการที่มีความเหมาะสมและมีส่วนช่วยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก และสถาบันอุดมศึกษาได้มีการนำนโยบายไปใช้ขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ หากวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องของนโยบายและโครงการต่างๆ ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) พบว่า มีผลต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะสามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถ

ของคนในชุมชนท้องถิ่นและสามารถดึงคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ขณะทีนโยบายและโครงการต่างๆ ของกระทรวง ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด จะเป็นโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเนื่องจากเป็นโครงการที่มีลักษณะการดำเนินการ ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาตามโจทย์และความต้องการในด้านต่างๆ ตลอดจนมีการนำองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยี เข้าไปถ่ายทอดเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงมีคนในชุมชนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่พัฒนาความรู้ให้ทันสมัย จัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ จัดให้มีการวิจัย การสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งให้บริการทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศโดยรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในเรื่องต่างๆ ต่อสาธารณะ รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน คณาจารย์และบุคลากรได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมชนบท และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อสร้างสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม จึงมีความเหมาะสมในการนำรูปแบบการดำเนินการ โดยเฉพาะรูปแบบโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิด ด้วยเศรษฐกิจ BCG มาใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ที่ผู้วิจัยได้ประมวลและวิเคราะห์จากผลการดำเนินนโยบายและการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา ที่พบว่าควรมีความเชื่อมโยงของกลไกต่างๆ ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ นโยบายระดับชาติ นโยบายระดับกระทรวง และกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย โดยกระทรวงมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนโดยเฉพาะการสนับสนุนองค์ความรู้และกำลังคนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตามภารกิจเฉพาะด้านที่ร่วมดำเนินการในพื้นที่ เน้นการนำองค์ความรู้ไปสู่การถ่ายทอดเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาตนเองได้ตามประเด็นต่างๆ ที่เป็นความต้องการของชุมชนท้องถิ่นทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ มีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทและภารกิจที่แตกต่างกันตามการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่

เข้าไปมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่นและมีที่ตั้งที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เป็นสถาบันอุดมศึกษาหลักในการดำเนินการ เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดชุมชนท้องถิ่น และเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติธิ์ เอกวารากร และคณะ (2564) ที่มีการศึกษาแล้วพบว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องมีแนวคิดและคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตของสังคมและควรสร้างเครือข่ายร่วมระหว่างชุมชนเพื่อให้เกิดการบูรณาการเชิงองค์ความรู้และปฏิบัติกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้าน รวมถึงควรส่งเสริมการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนที่มีความแตกต่างทางภูมิวัฒนธรรม เนื่องจากชุมชนมีมุมมองและความคาดหวังตอบทบาทการเป็นสถาบันอุดมศึกษาผู้ใช้สังคมที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ผลจากการวิจัย แสดงให้เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ โดยเฉพาะการมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Agusdinata (2022) ที่ได้ศึกษาบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการนำแนวทาง SDGs ไปใช้ปฏิบัติ โดยผลการศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำในด้านการประสานการทำงานเพื่อออกแบบกระบวนการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยอาศัยความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถเรียนรู้กระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญประภา ภัทรานุกรม (2560) ที่ศึกษาบทบาทมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนแล้วพบว่า บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือการสร้างนักวิจัยชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยไปใช้แก้ปัญหาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้จริงอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาจากงานวิจัยผ่านกระบวนการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน ขณะที่กลไกการขับเคลื่อนตามรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่ากลไกการขับเคลื่อนในระดับกระทรวง ควรมีนโยบาย กลไกและโครงการรองรับการดำเนินการดังกล่าว ได้แก่ กองทุนการอุดมศึกษา กองทุนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่สนับสนุนงบประมาณด้านการผลิตกำลังคนงานวิจัยและนวัตกรรม นโยบายการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ที่กำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โครงการอบรมหลักสูตรระยะสั้น

(Reskills/Upskills) ที่สร้างและพัฒนากำลังคนระยะสั้นสำหรับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในด้านต่างๆ และนโยบาย SDGs (Impact Rankings) ที่เป็นแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Leal Filho (2023) ที่ได้ศึกษาการทำแผนที่ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แล้วพบว่ารูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาโปรแกรมร่วมเพื่อฝึกอบรม การสร้างกิจกรรมสำหรับสมาชิกชุมชน การเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกในการแบ่งปันความรู้และทรัพยากร การพัฒนาโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการสนับสนุนการริเริ่มที่นำโดยนักศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ SDGs ประเด็นภายในชุมชนจะมีบทบาทที่สำคัญที่จะส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ และสอดคล้องกับการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มีกรอบแนวคิดการดำเนินการของโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ใน 3 ส่วน ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของประเทศไทย การสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีบทบาทเป็นผู้นำของการขับเคลื่อน การแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ และการส่งเสริมและสนับสนุน ให้เกิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อยกระดับบทบาทสถาบันอุดมศึกษาไทยในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพ กลุ่มบุคลากรและการสร้างเครือข่ายผู้นำนักศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่อีกด้วย

3.บทสรุป ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วยปัจจัยที่จะช่วยให้รูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่จะตอบสนองมติฐานการวิจัยข้างต้น โดยเฉพาะการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา ที่จะมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายในระดับต่างๆ ทั้งในด้านของการบูรณาการการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมและการบริการวิชาการที่ตอบโจทย์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นการสร้างและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและการ

บริหารจัดการการดำเนินการประสาน การสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษาภายในเครือข่าย โดยทำงานเชื่อมโยงและบูรณาการการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรพิจารณาการนำรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มาใช้เป็นกรอบในการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ ของกระทรวง โดยมีการสนับสนุนเชิงนโยบายร่วมกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานในกำกับของกระทรวง ในการนำองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญมาร่วมกันสนับสนุนการดำเนินการทั้งในด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนของกระทรวงและสถาบันอุดมศึกษาและการสร้างกำลังคนสำหรับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปถ่ายทอดให้กับชุมชนท้องถิ่น การกำหนดบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และวางแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

1.2 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรพิจารณาต่อยอดผลการดำเนินการที่ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566 เช่น การพัฒนาระบบฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data) ที่เป็นผลจากการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เพื่อใช้เป็นระบบฐานข้อมูลกลางในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ครอบคลุมข้อมูลในด้านความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา ในการเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และนำผลที่ได้รับจากการวิจัย โดยเฉพาะกลไก การขับเคลื่อนนโยบายผ่านเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา ไปพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน ให้มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการทั้งเชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

1.3 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีการศึกษาและวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของกระทรวงในการเป็นหน่วยประสานความร่วมมือด้านนโยบายในระดับต่างๆ ตามรูปแบบการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ทั้งนโยบายระดับชาติ ที่ต้องมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานในระดับ

กระทรวงและเครือข่ายภาคีเครือข่ายในระดับประเทศ นโยบายระดับกระทรวง ที่ต้องมีการกำหนด นโยบายการสนับสนุนร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงและหน่วยงานในกำกับของกระทรวง ที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญที่หลากหลายเพื่อตั้งศักยภาพของแต่ละหน่วยงานมาช่วงส่งเสริม และสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้สามารถทำงานร่วมกับเครือข่ายและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในมิติต่างๆ เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคการศึกษา ภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานในพื้นที่อย่างแท้จริง

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยบทบาทการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่นในด้านต่างๆ ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการทำงานในระดับพื้นที่

บรรณานุกรม

- Agusdinata, D. B. (2022). The role of universities in SDGs solution co-creation and implementation: a human-centered design and shared-action learning process. *Sustainability Science*, 17, 1589-1604.
- Berkeley Food Institute (2023). Our Research Programs Research Groups. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2566, จาก <https://food.berkeley.edu/>
- Carolina Small Business Development Fund. (2023). Our Story. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.carolinasmallbusiness.org>
- Leal Filho, W., Dibbern, T., Trevisan, L. V., Cristofolletti, E. C., Dinis, M. A. P., Matandirotya, N., Sanni, M. (2023). Mapping universities-communities partnerships in the delivery of the Sustainable Development Goals. *Frontiers in Environmental Science*, 11.
- Netter Center for Community Partnership University of Pennsylvania. (2023). Our Approach. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2566, จาก <http://www.nettercenter.upenn.edu/>
- The Nobel Prize. (2006). Muhammad Yunus Biographical. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2006/yunus/biographical/>
- The University of Manchester. (2023). The Works. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.manchester.ac.uk/discover/social-responsibility/social-inclusion/the-works/>
- UN. Department of Economic and social Affairs, (1960). *Community development and Related service*. New York : United Nations Publication.
- กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564. (2564, มีนาคม 25). *ราชกิจจานุเบกษา*, 138 (21ก),1-11.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2527). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน.
- กฤติณี เอกวรากร, สุภณีย์ หล่ออนาคต, ชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์. (2564). บทบาทและความคาดหวังของชุมชนในการเป็นมหาวิทยาลัยวัยรับใช้สังคม : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. *วารสารการศึกษารวมชน*, 10(2), 50-65.
- โกวิท พวงงาม. (2553) *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์.

- ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง. (2556). ชุมชน. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- ประเวศ วะสี. (2541). ประชาคมตำบล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- พสุภา ชินวรโสภาค (2564). เส้นทางการแก้ปัญหาความยากจนของจีน. วารสารวิทยุไมตรีไทย-จีน. (มกราคม 2564) : 17-23
- พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 1). ราชกิจจานุเบกษา, 136 (57ก),54-78.
- พัฒนา กิติอาษา. (2546). ท้องถิ่นนิยม การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- เพ็ญประภา ภัทรานุกรม. (2560). วิจัยเพื่อท้องถิ่น : บทบาทมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารร่วมพฤษภ, 35(3), 137-156.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2561). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2563). ข้อเสนอโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564ก) การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564ข) ระเบียบวาระการประชุมคณะทำงานส่งเสริมและยกระดับสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล ครั้งที่ 1/2564 วันที่ 30 มิถุนายน 2564
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564, 29 พฤศจิกายน) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ก) ข้อเสนอโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565ข) ข้อเสนอโครงการสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566ก) จุดมุ่งเน้น ความคาดหวังต่อผลลัพธ์ (Key Results) ตัวชี้วัดของผลการดำเนินงานและศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มต่างๆ สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://reinventing.mhesi.go.th/>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566ข) รายงานการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ และรายงานการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566, 20 มกราคม) ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567) เอกสารประกอบกรบรรยายสานพลังขับเคลื่อนนโยบายความมีส่วนร่วมสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน วันที่ 25 เมษายน 2567
- สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). รายงานการศึกษาระบบอุดมศึกษาไทยในบริบทของประเทศพัฒนาแล้ว ฉบับที่ 1 : การผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ. กรุงเทพฯ : พรินท์เอเบิล.
- อมรวิรัช นาคทรพรพ. (2548). การศึกษาในวิถีชุมชน : การสังเคราะห์ประสบการณ์. ในชุดโครงการวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- อุดม ทุมโฆษิต. (2551). การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว. กรุงเทพฯ แชนท์ ไฟร์ พรินท์ติ้ง

แบบสอบถาม

เรื่อง การส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

การศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เป็นการศึกษาวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลจากการดำเนินนโยบายการดำเนินการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนารูปแบบและประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

โดยระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการดำเนินการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืนผ่านนโยบายและโครงการต่างๆ ได้แก่ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล แบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG และการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมีเป้าหมายให้สถาบันอุดมศึกษาเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

รายละเอียดของแบบสอบถามจะ สอบถามผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์รูปแบบที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถาบันอุดมศึกษา (ผู้ตอบสามารถเลือกได้จาก Drop list)
 - กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก
 - กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม
 - กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น
 - กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา
 - กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ
 - ยังไม่ได้เข้ารับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

2. ชื่อสถาบันอุดมศึกษา
3. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม (อธิการบดี/รองอธิการบดี หรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง)
- อธิการบดี
- รองอธิการบดี หรือ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และ
ท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา
- ผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้อง ระบุตำแหน่ง

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

1. ท่านมีความคิดเห็นว่านโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (ระหว่าง ปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในด้านต่างๆ มีส่วนช่วยการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร

นโยบาย	1 คะแนน (น้อย)	2 คะแนน (ปานกลาง)	3 คะแนน (มากที่สุด)	ความคิดเห็น
การจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา				
โครงการยกระดับ เศรษฐกิจและสังคม รายตำบลแบบบูรณาการ และโครงการขับเคลื่อน เศรษฐกิจและสังคมฐาน รากหลังโควิดด้วย เศรษฐกิจ BCG				
การสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการตาม กรอบแนวคิดในการพัฒนา ที่ยั่งยืน (SDGs)				

2. ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2566 สถาบันอุดมศึกษาของท่าน มีการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ตามนโยบายใดบ้าง และได้มีการดำเนินการมากน้อยเพียงใด

นโยบาย	1 คะแนน (ไม่ได้ดำเนินการ)	2 คะแนน (ดำเนินการแต่เห็นว่ายังมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นน้อย)	3 คะแนน (ดำเนินการโดยเห็นมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น)	4 คะแนน (ดำเนินการโดยเห็นมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นและให้ความสำคัญมาก)	5 คะแนน (ดำเนินการโดยเห็นมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นและให้ความสำคัญมากที่สุด)
การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา					
โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG					
การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)					

3. ท่านมีความคิดเห็นว่ายานโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (ระหว่าง ปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ส่งเสริมหลักการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นในด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด

3.1 การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา					
ประเด็น	1 คะแนน (น้อยที่สุด)	2 คะแนน (น้อย)	3 คะแนน (ปานกลาง)	4 คะแนน (มาก)	5 คะแนน (มากที่สุด)
สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและท้องถิ่น					
สามารถช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและท้องถิ่นได้ในหลายด้าน					
สามารถเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนและท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่					
สามารถดึงคนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา					
สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุน					

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา					
ประเด็น	1 คะแนน (น้อยที่สุด)	2 คะแนน (น้อย)	3 คะแนน (ปานกลาง)	4 คะแนน (มาก)	5 คะแนน (มากที่สุด)
และร่วมพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น					
สามารถบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการร่วม แก้ไขปัญหาหรือ พัฒนาชุมชนท้องถิ่น					
สามารถถ่ายทอด องค์ความรู้เพื่อพัฒนา ทักษะและ ความสามารถของคน ในชุมชนและท้องถิ่น					
สามารถนำผลที่ได้ รับมาใช้ในการจัดทำ หรือเสนอแผนการ พัฒนาชุมชนและ ท้องถิ่น ให้กับ หน่วยงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง					

3.2 โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG

โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG					
ประเด็น	1 คะแนน (น้อยที่สุด)	2 คะแนน (น้อย)	3 คะแนน (ปานกลาง)	4 คะแนน (มาก)	5 คะแนน (มากที่สุด)
สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและท้องถิ่น					
สามารถช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและท้องถิ่นได้ในหลายด้าน					
สามารถเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนและท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่					
สามารถดึงคนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา					
สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น					

โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG					
ประเด็น	1 คะแนน (น้อยที่สุด)	2 คะแนน (น้อย)	3 คะแนน (ปานกลาง)	4 คะแนน (มาก)	5 คะแนน (มากที่สุด)
สามารถบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่น					
สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของคนในชุมชนและท้องถิ่น					
สามารถนำผลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำหรือเสนอแผนการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง					

3.3 การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)					
ประเด็น	1 คะแนน (น้อยที่สุด)	2 คะแนน (น้อย)	3 คะแนน (ปานกลาง)	4 คะแนน (มาก)	5 คะแนน (มากที่สุด)
สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและท้องถิ่น					
สามารถช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและท้องถิ่นได้ในหลายด้าน					
สามารถเปลี่ยนแนวคิดของคนในชุมชนและท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่					
สามารถดึงคนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมให้การพัฒนาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา					
สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนและร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น					

การสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการ ตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)					
ประเด็น	1 คะแนน (น้อยที่สุด)	2 คะแนน (น้อย)	3 คะแนน (ปานกลาง)	4 คะแนน (มาก)	5 คะแนน (มากที่สุด)
สามารถบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการร่วม แก้ไขปัญหาหรือ พัฒนาชุมชนท้องถิ่น					
สามารถถ่ายทอด องค์ความรู้เพื่อพัฒนา ทักษะและ ความสามารถของคน ในชุมชนและท้องถิ่น					
สามารถนำผลที่ได้ รับมาใช้ในการจัดทำ หรือเสนอแผนการ พัฒนาชุมชนและ ท้องถิ่น ให้กับ หน่วยงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง					

4. ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (ระหว่าง ปี พ.ศ. 2562 – 2566) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในด้านต่างๆ มีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง เพื่อให้สามารถส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

นโยบาย	1 คะแนน (ยังไม่เหมาะสม และควรมี การปรับปรุง)	2 คะแนน (เหมาะสมแต่ ยังมีบาง ประเด็น ที่ควรมี การปรับปรุง)	3 คะแนน (เหมาะสม)	ความคิดเห็น (โปรดระบุความคิดเห็น ในส่วนที่ท่านคิดเห็นว่า ควรมีการปรับปรุง)
การจัดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษา				
โครงการยกระดับ เศรษฐกิจและสังคม รายตำบลแบบบูรณาการ และโครงการขับเคลื่อน เศรษฐกิจและสังคมฐาน รากหลังโควิดด้วย เศรษฐกิจ BCG				
การสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาเข้าสู่ THE Impact Ranking เพื่อดำเนินการตาม กรอบแนวคิดในการพัฒนา ที่ยั่งยืน (SDGs)				

5. ท่านมีความคิดเห็นว่ายานโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในปัจจุบัน มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคใดบ้าง ที่อาจส่งผลให้ยังไม่สามารถพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นว่ายานโยบายการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในระยะต่อไป ควรในรูปแบบและการดำเนินการอย่างไร เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

7. สถาบันอุดมศึกษาของท่าน ต้องการการสนับสนุนในเชิงนโยบายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ใดๆบ้าง เพื่อเป้าหมายในการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาของท่าน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

